

**ANALYTICKÝ RÁMEC
NA IDENTIFIKÁCIU,
POSUDZOVANIE A REAKCIU
NA STRATEGICKÚ KORUPCIU**

PREDSLOV

Ak ste sa rozhodli siahnuť po tomto manuáli, je dosť pravdepodobné, že problematiku boja proti korupcii už poznáte. Rovnako je pravdepodobné, že ste sa do tohto zápasu zapojili preto, lebo veríte, že robíte správnu vec, alebo chcete brániť princípy právneho štátu, či zabrániť podvodom vo verejnej správe. Možno vás viedlo aj ideové presvedčenie a veríte v slabší štátny aparát, ktorý svojou veľkosťou obmedzuje priestor pre korupciu. Ak je to tak, môžete si klást otázku, prečo potrebujeme ďalšie uchopenie rozmeru korupcie a čo je vlastne na korupcii „strategické“.

Pojem strategická korupcia vstúpil do odbornej diskusie v poslednom desaťročí prostredníctvom amerických think-tankov a výskumníkov. Objavil sa vo chvíli, keď začalo byť zrejmé, že ruské finančné toky smerujúce do európskej странickej politiky, čínsky kapitál prepojený so štátom v oblasti infraštruktúry či zneužívanie závislosti na plyne ako nástroja ovplyvňovania verejného rozhodovania, môžu viesť k oslabeniu strategickú výhodu Spojených štátov voči týmto dvom mocnostiam, vnímaným ako konkurenti. Korupcia sa v tomto rámci chápe ako nástroj geopolitickej súťaže a ako spôsob zasahovania do politických a ekonomických procesov v inej krajine. Odvtedy sa zmenila najmä miera inštitucionálnej viditeľnosti tohto javu, rýchlosť prírúdaní jednotlivých prípadov a - čo je najdôležitejšie - oslabovanie predpokladu, že západní inštitucionálni aktéri sú iba cieľmi takéhoto pôsobenia, a nezriedka aj jeho účastníkmi.

Strategická korupcia je viac než hybridná vojna využívajúca finančné nástroje. Zároveň sa líši od škodlivých finančných vplyvov, ktoré môžu oslabovať inštitúcie aj bez toho, aby za nimi stál konkrétny aktér sledujúci strategický cieľ. Nie je to ani zahraničné zasahovanie, ktoré zahŕňa široké spektrum nástrojov, pričom korupcia je len jedným z nich. Strategická korupcia je zámerné využívanie korupčných stimulov aktérmi napojenými na štát s cieľom ovplyvniť osoby s rozhodovacou právomocou tak, aby vznikli účinky presahujúce súkromné obohatenie. Takýmito účinkami môžu byť napríklad získanie geopolitického vplyvu, oslabovanie inštitúcií alebo vytváranie vzťahov závislosti. Táto definícia vyžaduje súčasné naplnenie troch prvkov: korupčný stimul, zneužitie zverenej právomoci a strategický účinok.

Manuál, ktorý máte pred sebou, preto otvára „čiernu skrinku“ zahraničného zasahovania a škodlivého vplyvu a odlišuje strategickú korupciu od príbuzných či zdanlivo podobných pojmov. Tento jav je modelovaný v dvoch rovinách: podľa miery zahraničného zapojenia - od vonkajšieho prieniku cez sprostredkovateľské a hybridné konfigurácie až po domáci únos štátu a mimetickú reprodukciu - a podľa operačného vektora, prostredníctvom ktorého sa vplyv šíri. Autori navrhujú metodológiu založenú na konvergencii dôkazov, ktorá stojí na piatich analytických nástrojoch: sledovaní legislatívnej stopy, sieťovej analýze, mapovaní vlastníctva, meraní závislostí a naratívnej analýze. Cieľom je vytvárať posúdenia založené na dôkazoch aj v situáciách, keď sú priame dôkazy o úmysle nedostatočné alebo nedostupné. Manuál preto predstavuje krok správnym smerom, pretože sa usiluje rozpracovať koncept do prakticky použiteľnej podoby, hoci jeho vymedzenie zostáva predmetom odborných diskusií.

Takéto úsilie však naráža na viaceré metodologické výzvy. Prvou z nich je problém identifikácie strategického úmyslu. Keďže ten býva explicitne zdokumentovaný len zriedkavo, analýza ho často musí vyvodzovať zo štrukturálnych vzorcov a správania aktérov, čo so sebou prináša určitú metodologickú neistotu. Druhou výzvou je skutočnosť, že tento koncept vznikol najmä ako reakcia na ruské a čínske pôsobenie, čo v čase jeho formovania odrážalo reálne priority v oblasti hrozieb. Dnes však hrozí, že môže vytvárať slepé miesta tam, kde vplyv pôsobí prostredníctvom aktérov napojených na Západ alebo cez súkromných finančných sprostredkovateľov. Tretím problémom je sekuritizácia. Ak sa analýza korupcie systematicky preformuluje ako otázka národnej bezpečnosti, získava síce naliehavosť a zdroje, no zároveň môže strácať ukotvenie v princípoch právneho štátu,

ktoré dávajú protikorupčnej práci demokratickú legitimitu. Dúfajme, že manuál, ktorý držíte v rukách, dokáže tieto tri typy napätia vyvážiť, hoci treba priznať, že nejde o jednoduchú úlohu.

Keďže veľká časť osobnej skúsenosti a expertízy autorov pochádza zo strednej a východnej Európy, tvorcovia manuálu venujú tomuto regiónu osobitnú pozornosť. Nie je to prekvapujúce: Balkán, Bulharsko, krajiny Vyšehradskej skupiny a širšia postkomunistická periféria už dlho slúžia ako operačné laboratória strategickú korupcie. Som však presvedčený, že tento rámec je užitočný aj za hranicami tohto regiónu - ako dôkazná cesta pre vyšetrovateľov, úradníkov, novinárov a analytikov, ktorí sa potrebujú posunúť od podozrenia k posúdeniu a následne k zdokumentovaniu zistení bez toho, aby čakali na politické podmienky, ktoré takúto prácu ešte pred niekoľkými rokmi uľahčovali. Táto cesta bude čoraz dôležitejšia, keďže inštitucionálny konsenzus, o ktorý sa kedysi opieralo medzinárodné presadzovanie protikorupčných pravidiel, sa ďalej triešti. Intelektuálna práca, ktorá zostáva pred nami, je náročnejšia: vypracovať dlhodobé ukazovatele na sledovanie kumulatívnych účinkov strategickú korupcie pre demokratické inštitúcie a budovať porovnateľné súbory dát, ktoré umožnia typológie navrhnuté v tejto publikácii testovať, nielen ich popisovať.

Nedim Hovic
Oslo, Máj 2026

POĎAKOVANIE

This publication was developed collaboratively by a multidisciplinary team of researchers and practitioners working on different parts of the analytical framework. The overall concept, structure, and final integration of the publication were led by Veronika Zahorjan, Patrik Haburaj and Domicián Zahorjan.

Substantive contributions to individual chapters were provided by Dr. Nedim Hovic and Dr. Joseph Pozsgai-Alvarez, who contributed significantly on chapters Theory and Definitions, Analytical Tools for Detecting and Assessing Strategic Corruption, and gave important advice on selection and shaping the case studies. Mr. Michal Piško contributed primarily to the chapters on Legal and Institutional Frameworks in Slovakia and Recommendations to Public Administration.

The authors also benefited from expert comments and feedback from Dr. András Rácz, whose insights helped refine the conceptual, legal, and methodological dimensions of the framework.

Za finálne znenie textu a všetky zostávajúce interpretácie nesú zodpovednosť hlavní autori.

Hlavní autori

Veronika Zahorjan, Patrik Haburaj, Domicián Zahorjan

Prispievajúci autori

Nedim Hovic (University of Oslo) - Preface, Chapter 1, Chapter 3, Chapter 4

Joseph Pozsgai-Alvarez (University of Osaka) - Introduction, Chapter 1, Chapter 3, Chapter 4

Michal Piško (Transparency International Slovakia) - Chapter 1, Annex 1, Annex 4

Odborné posúdenie a spätná väzba

András Rácz (Corvinus University of Budapest)

Technická podpora

Jakub Kotůč

Táto publikácia vznikla v rámci projektu programu PROTEUS č. 031-SK-2025-71400 s názvom „Analytický rámec na monitorovanie strategickej korupcie v kontexte hybridných hrozieb“. Projekt podporili Transatlantic Foundation a German Marshall Fund of the United States a bol spolufinancovaný Európskou úniou.

“Spolufinancované Európskou úniou. Vyjadrené názory a stanoviská sú však výlučne názormi autora/autorov a nemusia nevyhnutne odrážať názory Európskej únie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru. Európska únia ani orgán poskytujúci grant za ne nenesú zodpovednosť. “

Vyhlásenie o použití umelej inteligencie: Pri príprave rukopisu bol ChatGPT-5 použitý ako pomôcka pri jazykovej úprave, sprehľadnení štruktúry a návrhoch formátovania. Všetok koncepčný vývoj, zber a spracovanie dát, analýzu aj finálne úpravy vykonali a schválili autori.

ISBN 978-80-975369-3-0

CONTENTS

PREDSLOV 2

POĎAKOVANIE..... 4

ÚVOD 8

1 TEÓRIA A DEFINÍCIE..... 11

PREČO JE TENTO RÁMEC POTREBNÝ..... 11

ZÁKLADNÁ DEFINÍCIA..... 11

Klasifikačný test 13

Vzťah k príbuzným konceptom 14

Miera zahraničného zapojenia..... 15

Aktéri a umožňujúci ekosystém..... 16

Mechanizmy a zástupné indikátory varovných signálov..... 17

2 PRÁVNÝ A INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC RELEVANTNÝ PRE STRATEGICKÚ KORUPCIU 22

Právny rámec strategickej korupcie..... 22

Inštitucionálny rámec boja proti strategickej korupcii..... 24

3 ANALYTICKÉ NÁSTROJE NA ODHAĽOVANIE A POSUDZOVANIE STRATEGICKEJ KORUPCIE 27

Kľúčové dôkazné piliere 28

Päť analytických nástrojov..... 28

I. Sledovanie legislatívnej stopy 29

II. Sieťová analýza 30

III. Mapovanie vlastníctva 31

IV. Metriky závislosti 31

V. Naratívna analýza 32

Integračný model: ako sa výstupy analytických nástrojov prepájajú do celkového posúdenia..... 33

Metodologické upozornenie..... 34

4 VYBRANÉ MEDZINÁRODNÉ PRÍPADOVÉ ŠTÚDIE..... 36

Azerbajdžan: kaviárová diplomacia a „práčka peňazí“ v Rade Európy 36

Srbsko a Čierna Hora: ruské finančné toky, sprostredkovatelia v plynárenstve a miestni proxy aktéri..... 37

Nemecko: Gerhard Schröder a strategické riziká “otáčavých dverí” 38

Sudán: vojensko-podnikateľské siete podporované zo zahraničia a zmarenie demokratickej transformácie 39

Srí Lanka: Prístav Hambantota a závislosť prostredníctvom kooptácie elít..... 40

Bulharsko: Lukoil, TurkStream a ústretové nastavenie energetického sektora 41

5 ODPORÚČANIA V OBLASTI POLITÍK A INŠTITUCIONÁLNEHO USPORIADANIA 44

Kľúčové legislatívne opatrenia 44

Kľúčové inštitucionálne opatrenia 45

PRÍLOHA 1: LEGISLATÍVNY A INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC NA SLOVENSKU..... 47

PRÍLOHA 2: ANALYTICKÉ NÁSTROJE NA POSUDZOVANIE STRATEGICKEJ KORUPCIE NA SLOVENSKU..... 52

PRÍLOHA 3: VYBRANÉ SLOVENSKÉ PRÍPADOVÉ ŠTÚDIE NA TESTOVANIE RÁMCA..... 53

1. Slovensko: netransparentný vplyv Číny na osoby s rozhodovacou právomocou na Slovensku 53

2. Maďarské, so štátom prepojené, sponzorovanie a budovanie vplyvu na Slovensku..... 54

3. Slovensko: správa energetickej závislosti s väzbami na Rusko..... 56

PRÍLOHA 4: ODPORÚČANIA PRE SLOVENSKÚ REPUBLIKU V OBLASTI BOJA PROTI STRATEGICKEJ KORUPCII..... 58

6 REFERENCIE..... 63

ÚVOD

Strategická korupcia je čoraz častejšie vnímaná ako neoddeliteľná súčasť hybridných hrozieb. Na rozdiel od konvenčnej korupcie, ktorá je primárne motivovaná súkromným prospechom, môže strategická korupcia slúžiť ako skrytý nástroj vplyvu využívaný zdrojovým štátom alebo aktérmi napojenými na zdrojový štát na ovplyvňovanie rozhodovania v inom, cieľovom štáte alebo inštitúcii. Jej cieľom môže byť oslabovanie inštitucionálnej odolnosti, deformovanie demokratických procesov, vytváranie dlhodobých závislostí a podkopávanie dôvery v štát alebo v kľúčové verejné inštitúcie. Práve preto, že často pôsobí prostredníctvom právnych, ekonomických alebo politických kanálov, ktoré sa na povrchu javia ako bežné, môže zostať menej viditeľná než iné formy nepriateľského vplyvového pôsobenia. Jej kumulatívny vplyv na národnú bezpečnosť a demokratickú odolnosť cieľového systému však môže byť zásadný.

Pochopenie a analýza strategickej korupcie sú preto nevyhnutné pre posilňovanie odolnosti štátov voči zahraničnému hybridnému zasahovaniu. Včasnou identifikáciou vzorcov vplyvu, zraniteľností a sietí korupčných vzťahov dokážu štáty a spoločnosti lepšie odhaľovať pokusy o zneužívanie inštitucionálnych slabín na strategické účely. Skúmanie strategickej korupcie pomáha prepájať protikorupčnú politiku, bezpečnostnú politiku a kontrarozviedne prístupy, a umožňuje tak komplexnejšiu reakciu na moderné hybridné hrozby. Tie sa čoraz častejšie neopierajú iba o dezinformácie, sabotáž alebo kybernetické operácie, ale aj o dlhodobé systematické ovládnutie inštitúcií, alebo ich ovplyvňovanie.

Prečo je tento rámec dôležitý?

Jednotný a prakticky využiteľný rámec pomáha včas identifikovať a analyzovať hrozby strategickej korupcie, sledovať dynamiku sieťových vzťahov a odhaľovať podozrivé vzorce správania.

Umožňuje odborníkom z praxe pracovať s **indikátormi, typológiami aktérov, dôkaznými piliermi, prípadovými štúdiami a identifikovanými zraniteľnosťami**. Zároveň vytvára spoločný jazyk pre vyšetrovateľov, úradníkov, analytikov, novinárov a občiansku spoločnosť a podporuje aj medzinárodnú spoluprácu.

Aj po zverejnení prvej verzie je potrebné vnímať tento rámec ako **otvorený dokument**. Jeho uplatňovanie si vyžaduje priebežný dialóg, výmenu dát, zapracúvanie nových poznatkov a interdisciplinárnu spoluprácu. Len tak môžeme znižovať zraniteľnosť našich krajín - a Európy ako celku - voči sofistikovaným formám vplyvu poháňaného korupciou.

Originálny prínos tohto rámca spočíva v prepojení štyroch prvkov, ktoré sa v existujúcej literatúre často posudzujú oddelene. Po prvé, ponúka praktické **klasifikačné pravidlo** na odlíšenie strategickej korupcie od bežnej korupcie, zahraničného vplyvu, únosu štátu a ďalších príbuzných javov. Po druhé, zavádza **dvojúrovňový model**, ktorý oddeľuje priame mechanizmy založené na korupcii od umožňujúcich inštitucionálnych a politických podmienok, v ktorých tieto mechanizmy pôsobia. Po tretie, navrhuje metodológiu založenú na **konvergencii dôkazov**, ktorá analytikom umožňuje posudzovať zložité prípady prostredníctvom kumulácie a triangulácie indikátorov, a nie iba na základe priameho dôkazu alebo jediného „usvedčujúceho dôkazu“. Napokon, rámec vytvára **most k praktickému využitiu** tým, že prevádza koncepčné poznatky do operačného rámca, ktorý môže podporiť odhaľovanie, posudzovanie, určovanie priorít a tvorbu politik.

Komu je tento rámec určený?

Tento rámec bude pravdepodobne najužitočnejší pre analytikov a vyšetrovateľov, pretože im pomáha identifikovať vzorce, prepájať rozptýlené indikátory a odlišovať strategickú korupciu od príbuzných foriem korupcie alebo zahraničného vplyvu. Významnú

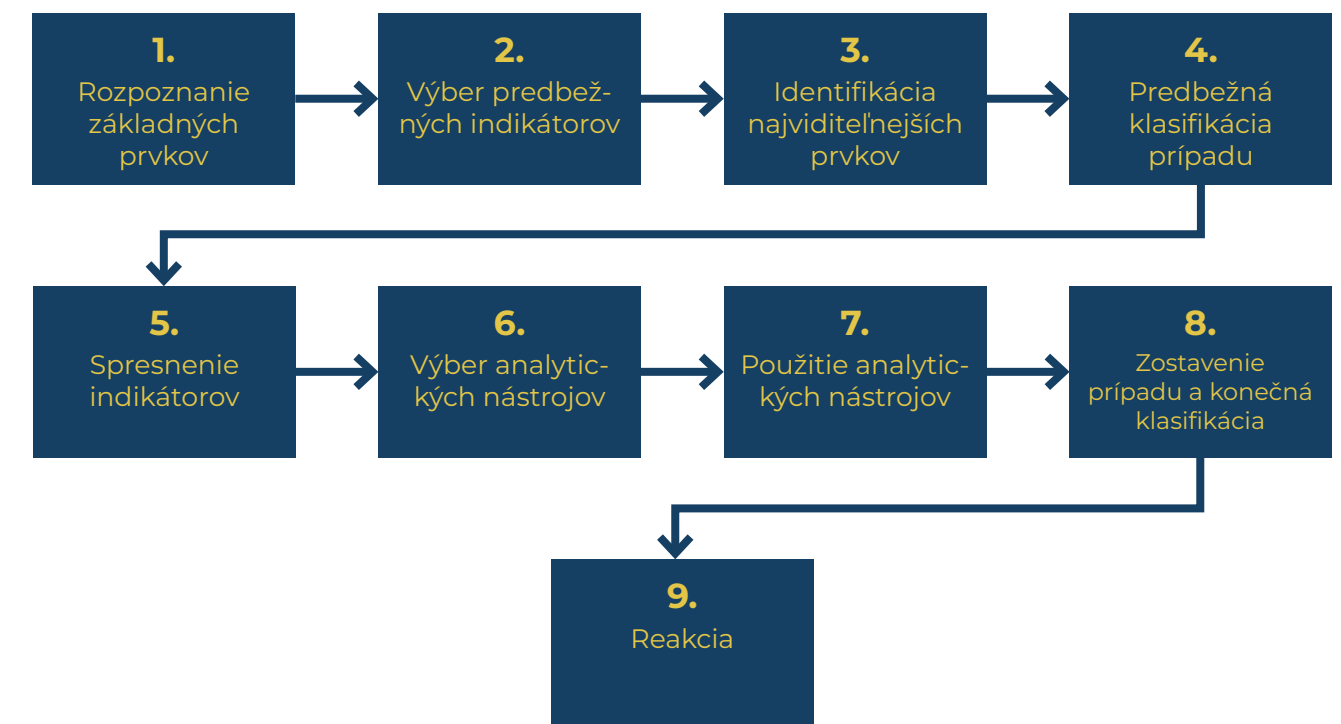
pridanú hodnotu môže mať aj pre úradníkov, najmä v rizikových inštitúciách a orgánoch zameraných na bezpečnosť alebo integritu. Rámec im môže pomôcť včas rozpoznávať zraniteľnosti a pochopiť, kedy môže mať konkrétny korupčný problém širší inštitucionálny alebo strategický význam.

Ako tento rámec používať?

Tento rámec je navrhnutý tak, aby pomáhal analytikom, vyšetrovateľom, tvorcom politik, novinárom a aktérom občianskej spoločnosti identifikovať, posudzovať a porovnávať prípady strategickej korupcie. Nejde o právny test a rámec nenahrádza trestné vyšetrovanie, súdne preskúmanie ani spravodajské hodnotenie. Poskytuje skôr štruktúrovaný spôsob, ako rozpoznávať vzorce v prípadoch, kde sa zdá, že korupcia slúži širším politickým, geopolitickým alebo strategickým cieľom.

Pri aplikácii rámca by sa malo postupovať v deviatich krokoch:

Tento rámec je najvhodnejšie používať ako **iteratívny analytický proces**, nie ako pevný lineárny kontrolný zoznam. Prípad sa môže prvýkrát objaviť na základe podozrivého benefitu, nezvyčajného zahraničného prepojenia, vzorca závislosti alebo inštitucionálneho účinku, ktorý sa javí ako strategicky významný. Nasledujúce kroky majú používateľom pomôcť posunúť sa od počiatočného podozrenia k štruktúrovanej analýze prípadu a opatrnej klasifikácii.

- 1. Rozpoznať jeden alebo viac základných prvkov strategickej korupcie.**
Prípad sa môže najskôr prejaviť prostredníctvom ktoréhokolvek zo základných prvkov rámca: možného korupčného stimulu, možného zneužitia zverenej moci, strategického alebo systémového účinku, alebo vonkajšieho prepojenia.
- 2. Vyberte indikátory na predbežné posúdenie dostupných dôkazov.**
Zvoľte najrelevantnejšie zástupné (proxy) indikátory podľa toho, čo je v prípade na začiatku viditeľné. V tejto fáze nie je cieľom prípad dokázať, ale identifikovať, ktoré varovné signály sú prítomné a ktoré línie ďalšieho skúmania má zmysel sledovať.
- 3. Identifikujte najviditeľnejšie alebo analyticky najrelevantnejšie prvky.**
Po prvom preskúmaní určte, ktoré prvky sa javia ako najsilnejšie: korupčný stimul, zneužitie zverenej moci, strategický účinok alebo vonkajšie prepojenie. Pomáha to určiť analytický smer prípadu.

4. Vykonajte predbežnú klasifikáciu prípadu.

V tejto fáze prípad klasifikujte opatrne a predbežne. Môže sa javiť ako možný prípad strategickej korupcie, ako prípad umožňujúceho prostredia alebo ako príbuzný jav, napríklad bežná korupcia, zahraničný vplyv alebo tzv. únos štátu.

5. Aktualizujte a spresnite indikátory na hlbšie preskúmanie.

Po predbežnej klasifikácii prípadu spresnite súbor indikátorov. Niektoré indikátory sa môžu ukázať ako menej relevantné, zatiaľ čo iné bude potrebné doplniť, aby bolo možné dôslednejšie overiť najpravdepodobnejšie hypotézy.

6. Vyberte vhodné analytické nástroje.

Zvoľte nástroje, ktoré najlepšie zodpovedajú cieľovým indikátorom a povahe prípadu. V závislosti od prípadu môže ísť o sieťovú analýzu, mapovanie vlastníctva, sledovanie legislatívnej stopy, naratívnu analýzu alebo analýzu závislostí.

7. Použite analytické nástroje.

Použite vybrané nástroje na systematickejšie preskúmanie prípadu, prepojenie rozptýlených dôkazov a overenie, či pozorovaný vzorec podporuje prítomnosť korupčného stimulu, zneužitia zverenej moci, strategického účinku a vonkajšieho prepojenia.

8. Zostavte prípad a vykonajte konečnú klasifikáciu.

Spojte dôkazy do štruktúrovaného analytického posúdenia. Cieľom je určiť, či prípad spĺňa definičné kritériá rámca pre strategickú korupciu (vid. klasifikačný test), patrí do hraničnej alebo umožňujúcej kategórie, alebo má byť klasifikovaný ako príbuzný jav mimo rozsahu rámca.

9. Zvážte primeranú reakciu.

Po posúdení prípadu môže rámec pomôcť určiť ďalší krok: hlbšie vyšetrovanie, finančné preverenie, zavedenie ochranných inštitucionálnych mechanizmov, politické alebo verejnopolitické opatrenia, analýzu sankčných možností alebo preventívne opatrenia.

Vymedzenie rámca

Tento rámec vychádza z relatívne úzkej základnej definície strategickej korupcie. Zároveň však skúma aj širšie umožňujúce prostredie vplyvu s väzbami na zahraničie, závislostí a ďalších podmienok, ktoré môžu signalizovať riziko, samy osebe však ešte nespĺňajú kritériá strategickej korupcie.

Na účely tohto rámca je potrebné rozlišovať dve analytické kategórie:

- **Strategická korupcia v užšom zmysle:** prípady, v ktorých je možné preukázať všetky tri kritériá - korupčný stimul, zneužitie zverenej právomoci vrátane vysokopostavených osôb s rozhodovacou právomocou a širší strategický účinok
- **Hraničné alebo analyticky relevantné prípady:** prípady, v ktorých jeden alebo viaceré z týchto prvkov zostávajú nepriame, neúplné alebo len čiastočne pozorovateľné, no ďalšie preverenie je opodstatnené.

Rámec preto nie je určený iba na klasifikáciu potvrdených prípadov, ale aj na podporu štruktúrovanej identifikácie rizík a analytického triedenia prípadov podľa ich závažnosti a potreby ďalšieho preverenia.

1 TEÓRIA A DEFINÍCIE

PREČO JE TENTO RÁMEC POTREBNÝ

Korupcia dnes nie je len morálnym alebo ekonomickým problémom; čoraz častejšie predstavuje zásadnú bezpečnostnú hrozbu (Chayes, 2015; Rotberg, 2009; Shelley, 2014). Oslabuje obranné kapacity štátov, podkopáva legitimitu štátnych inštitúcií alebo politického systému a vytvára priestor pre organizovaný zločin.

V situácii tzv. únosu štátu (state capture) politické a ekonomické elity spolu s prepojenými sieťami postupne oslabujú inštitucionálne kapacity tým, že upravujú zákony, regulačné rámce a mechanizmy presadzovania práva tak, aby sa rozhodovacia moc sústreďovala v rukách úzkej skupiny aktérov. Keď sa oslabuje dohľad a zhoršujú sa mechanizmy vyvodzovania zodpovednosti, bezpečnostné a justičné inštitúcie strácajú funkčnú autonómiu aj schopnosť slúžiť verejnému záujmu. Táto inštitucionálna degradácia vytvára systémové zraniteľnosti, ktoré môžu zneužiť domáci alebo externí aktéri, čím sa erózia spravovania vecí verejných mení na potenciálne bezpečnostné riziko (Barett a Okamura, 2025).

Strategickú korupciu treba chápať ako samostatný, no súvisiaci jav. Označuje inštrumentálne využívanie korupčných stimulov zdrojovým štátom alebo aktérmi zosúladenými s jeho záujmami na ovplyvňovanie nositeľov verejnej moci v inej krajine alebo medzinárodnej organizácii spôsobom, ktorý sleduje ciele presahujúce individuálny alebo súkromný prospech a môže pretvárať inštitucionálne kapacity, štruktúry závislosti alebo autonómiu rozhodovania.

Koncept strategickej korupcie vznikol ako snaha zachytiť osobitnú formu transnacionálnej korupcie, ktorú predchádzajúce analytické rámce nedefinovali s dostatočnou presnosťou. Jeho pridaná hodnota nespočíva v redefinovaní samotných korupčných konaní, ale v zdôraznení ich geostrategického kontextu. Týmto spôsobom koncept prepája výskum korupcie s medzinárodnými vzťahmi a bezpečnostnými štúdiami a zároveň reaguje na rastúce poznanie, že niektoré formy korupcie nemajú iba ekonomické a právne dôsledky, ale aj širšie politické, inštitucionálne a bezpečnostné dopady (Lang, Pozsgai-Alvarez a Hogić, 2025).

Analytický rámec rozpracovaný v tejto publikácii sám osebe nepreukazuje právnu zodpovednosť, poskytuje však štruktúrovaný spôsob, ako prepájať rozptýlené indikátory - napríklad korupčné stimuly, deformované rozhodovanie, záujmy napojené na zdrojového aktéra a strategické účinky - do uceleného analytického obrazu. Pomáha tak odlišovať izolované incidenty od širších vzorcov, objasňuje, čo patrí do rozsahu tohto konceptu, a podporuje cielenejšie odhaľovanie, posudzovanie prípadov a zhromažďovanie dôkazov.

ZÁKLADNÁ DEFINÍCIA

Lang, Pozsgai-Alvarez a Hogić (2025) opisujú strategickú korupciu ako vznikajúcu interdisciplinárnu oblasť, ktorá prepája politológiu, bezpečnostné štúdiá, medzinárodné právo, verejnú správu a inštitucionálnu teóriu, najmä pokiaľ ide o oslabovanie štátu zvnútra.

Strategická korupcia označuje inštrumentálne využívanie korupčných stimulov zdrojovým štátom alebo aktérmi zosúladenými s jeho záujmami s cieľom ovplyvniť nositeľov verejnej moci v inej krajine alebo medzinárodnej organizácii spôsobom, ktorý sleduje ciele presahujúce individuálny alebo súkromný prospech a môže pretvárať inštitucionálne kapacity, štruktúry závislosti alebo autonómiu rozhodovania.

Takéto ciele môžu mať geopolitickú, ekonomickú, bezpečnostnú alebo verejno-politickú povahu. Strategická korupcia si nevyhnutne nevyžaduje úplnú premenu celého štátneho aparátu, ani nemusí vždy zahŕňať zámerné oslabovanie cieľového štátu. Z bezpečnostného hľadiska sa však stáva analyticky relevantnou vtedy, keď jej kumulatívne účinky pretvárajú inštitucionálne kapacity, znižujú odolnosť alebo zvyšujú zraniteľnosť voči vonkajšiemu nátlaku či vplyvu.

Cieľ takéhoto korupčného stimulu môže byť strategický, operačný alebo taktický. Tieto stimuly môžu byť uplatňované priamo štátnymi inštitúciami alebo nepriamo prostredníctvom sprostredkovateľov vrátane štátom vlastnených podnikov, oligarchických sietí, súkromných spoločností, nadácií alebo iných pridružených subjektov. Strategická korupcia sa stáva analyticky relevantnou vtedy, keď korupčný stimul vyvoláva účinky, ktoré menia autonómiu rozhodovania, pretvárajú štruktúry závislosti, posúvajú politické smerovanie alebo vytvárajú trvalé inštitucionálne dôsledky v cieľovom systéme, namiesto toho, aby prinášal iba izolované alebo krátkodobé výhody.

Domáci aktér môže spadať do tejto definície iba vtedy, ak existuje preukázateľné materiálne, vzťahové alebo funkčné zosúladenie s identifikovateľným externým zdrojom strategického záujmu. Samotné domáce strategické zosúladenie nie je postačujúce.

Strategické výhody

Strategické výhody (zisky) môžu mať podobu aktív alebo aliancií. Medzi príklady strategických aktív patria:

- prístup k prírodným zdrojom, ktoré zdrojový štát potrebuje,
- kontrola nad infraštruktúrou, či už s cieľom získať z nej výhody, blokovat dodávky energie do iných štátov, alebo hroziť takýmto blokovaním s cieľom vynútiť si platby (Kassa a Guy, 2025).

Zdrojový štát môže alternatívne mobilizovať finančné alebo nefinančné stimuly ako súčasť strategickej súťaže zameranej na ovplyvnenie zahraničnopolitickej orientácie cieľového štátu. Takéto financovanie patrí do rozsahu strategickej korupcie iba vtedy, ak zahŕňa inštrumentálne motivovanie nositeľa verejnej moci k zneužitiu zverenej právomoci. Ak takéto zneužitie absentuje, strategické financovanie alebo snahy o ovplyvňovanie sa podľa tohto rámca nekvalifikujú ako strategická korupcia (Pozsgai-Alvarez a Lang, 2025).

Tabuľka 1 Kľúčové znaky strategickej korupcie - zhrnutie

KLÚČOVÝ ZNAK	OPIS
Úmyselnosť	Strategická korupcia zahŕňa zámerné využívanie korupčných stimulov zosúladených s identifikovateľnými externými záujmami. Hoci takéto pôsobenie môže byť súčasťou dlhodobějších vplyvových stratégií, aj jednotlivý prípad môže spĺňať znaky strategickej korupcie, ak korupčný stimul slúži širšiemu politickému, ekonomickému alebo bezpečnostnému cieľu presahujúcemu individuálny prospech.
Sieťové alebo sprostredkované pôsobenie	Typicky, hoci nie nevyhnutne, funguje prostredníctvom prepojených sietí politických aktérov, ekonomických záujmov, médií a bezpečnostných služieb; účinky sa dosahujú cez koluzívne väzby.
Prepojenie legálnych - nelegálnych mechanizmov / šedá zóna	Strategická korupcia môže kombinovať korupčné stimuly s formálne legálnymi mechanizmami, napríklad investičnými nástrojmi, regulačnou arbitrážou alebo štruktúrovaným lobingom, ktoré vytvárajú priestor na dôveryhodné popretie zodpovednosti. Offshore štruktúry, netransparentné finančné schémy alebo informačné operácie môžu fungovať ako kanály alebo krycie vrstvy, ktoré maskujú stimul smerujúci k zneužitiu zverenej právomoci, no samy osebe nemusia predstavovať korupciu.
Domáca spolupráca	Vyžaduje aspoň čiastočnú spoluprácu domácich elít v cieľovej krajine, napríklad politikov, verejných činiteľov alebo podnikateľských aktérov, ktorí takýto systém umožňujú alebo z neho profitujú.
Nízka právna postihnuteľnosť	Transakcie sú zložité a často sa navonok javia ako „legálne“, čo sťažuje priame trestnoprávne postihovanie.
Transnacionálny rozmer	Strategická korupcia zahŕňa cezhraničné stimuly napojené na identifikovateľné externé politické, ekonomické, bezpečnostné alebo verejnopolitické záujmy. Hoci takéto konanie môže viesť k oslabeniu inštitucionálnej odolnosti alebo k zmene štruktúr závislosti, zámerná destabilizácia cieľového štátu nie je nevyhnutnou podmienkou.
Dlhodobá stratégia a potenciál kumulatívneho alebo štrukturálneho účinku	Strategická korupcia býva typicky súčasťou dlhodobějších vplyvových aktivít, no trvanie samo osebe nie je definičným kritériom. Aj jednorazový korupčný stimul môže spĺňať znaky strategickej korupcie, ak vyvoláva potenciálne trvalé inštitucionálne, verejnopolitické alebo závislostné účinky, ktoré presahujú okamžitý súkromný prospech.

KLASIFIKAČNÝ TEST

Na základe vyššie uvedenej literatúry a na účely tohto rámca sa určitá prax kvalifikuje ako strategická korupcia iba vtedy, ak sú prítomné všetky nasledujúce definičné kritériá:

- **Korupčný stimul** - finančná alebo nefinančná neoprávnená výhoda je ponúknutá, sprostredkovaná, očakávaná alebo vymenená.
- **Zneužitie zverenej právomoci** - nositeľ verejnej moci alebo iný aktér vykonávajúci zverenú rozhodovaciu právomoc využije túto právomoc v reakcii na korupčný stimul alebo spôsobom zosúladeným s jeho cieľmi, namiesto toho, aby konal v súlade s verejným účelom svojho úradu alebo funkcie.
- **Strategický účinok** - výsledok slúži širším politickým, ekonomickým, bezpečnostným, verejnopolitickým alebo závislostným záujmom iného štátu, ktoré presahujú bezprostredný súkromný prospech jedného alebo viacerých jeho predstaviteľov či pridružených aktérov. Strategický účinok možno pozorovať prostredníctvom priamych negatívnych inštitucionálnych alebo závislostných dôsledkov na mikro-, mezo- alebo makroúrovni, a to aj vtedy, keď širšie systémové dôsledky zostávajú iba kumulatívne alebo perspektívne.

Okrem toho musí byť možné preukázať externý zdroj strategického záujmu aspoň materiálne, vzťahovo alebo štrukturálne, aj v prípade, že chýbajú priame dôkazy o riadení alebo zadávaní pokynov. Ak jeden alebo viaceré z týchto prvkov zostávajú nepreukázané, prípad môže stále patriť do skupiny hraničných prípadov (varovnej alebo umožňujúcej oblasti rámca), nemal by však byť klasifikovaný ako potvrdená strategická korupcia.

VZŤAH K PRÍBUZNÝM KONCEPTOM

Viacerí autori, napríklad Pozsgai-Alvarez a Lang (2025), zdôrazňujú potrebu odlišovať strategickú korupciu od príbuzných pojmov, ako sú **hybridné hrozby**, **zahraničné zasahovanie**, **korozívny kapitál**, **únos štátu** alebo **„bežná“ korupcia**. Tento rámec preto pracuje s úzkym definičným jadrom strategickej korupcie, zároveň však uznáva širšie umožňujúce prostredie analyticky relevantných javov.

Tabuľka 2 Vzťah k príbuzným konceptom

KONCEPT	ZÁKLADNÉ CHARAKTERISTIKY	ROZDIEL OPROTI STRATEGICKEJ KORUPCII
Strategická korupcia	Strategická korupcia označuje korupčné stimuly v cezhraničnom kontexte, ktoré sú materiálne alebo štrukturálne motivované identifikovateľnými externými štátnymi záujmami a vyvolávajú inštitucionálne, regulačné alebo závislostné účinky v cieľovom systéme. Priama kontrola zo strany štátu nie je nevyhnutná; samotná diplomatická podpora alebo všeobecná geopolitická ambícia však na kvalifikáciu nepostačuje.	Základný koncept používaný v tomto rámci.
Hybridné hrozby	Koordinované využívanie vojenských a nevojenských nástrojov, napríklad kybernetických operácií, ekonomického tlaku, informačných operácií alebo politického zasahovania, s cieľom zneužívať systémové zraniteľnosti cieľového štátu (Giannopoulos, Smith a Theocharidou, 2021).	Hybridné hrozby si nevyžadujú prítomnosť korupčného stimulu.
Korozívny kapitál	Netransparentné, politicky podmienené investície pochádzajúce z autoritárskych alebo štátom ovplyvňovaných systémov, často sprevádzané slabou transparentnosťou a nízkymi štandardmi správy a riadenia.	Korozívny kapitál môže vytvárať závislosť alebo netransparentnosť bez preukázateľného zneužitia zverenej právomoci prostredníctvom korupčného stimulu.
Zahraničné zasahovanie	Priame alebo nepriame pokusy externých aktérov ovplyvňovať politické procesy, verejnú mienku alebo inštitucionálne výsledky v inej krajine.	Zahraničné zasahovanie nemusí nevyhnutne zahŕňať korupciu ani zneužitie zverenej právomoci.
Únos štátu	Politické elity a ich neformálne siete systematicky zneužívajú právo, najmä legislatívu, a inštitucionálne kapacity na získanie alebo udržanie moci a bohatstva (David-Barrett a Okamura, 2025).	Únos štátu môže byť výlučne domáci a nemusí nevyhnutne zahŕňať stimul napojený na zdrojového aktéra ani širší strategický externý účinok.
Bežná, resp. endemická korupcia	Zameriava sa na osobný prospech, má kratší časový horizont a neobsahuje explicitné geopolitické plánovanie; na rôznych úrovniach však naďalej oslabuje schopnosť štátu slúžiť občanom.	Chýba jej strategický rozmer presahujúci súkromný prospech.

Praktická výzva spočíva v odlišovaní **legitímneho lobingu**, **zahraničných investícií a korupcie**, keďže hranice medzi nimi bývajú často nejasné. V rámci tohto rámca sa korupciou rozumejú situácie, v ktorých stimuly vedú nositeľa verejnej moci k zneužitiu zverenej právomoci spôsobom, ktorý slúži externým záujmom.

Pojem „**strategická korupcia**“ sa začal širšie používať po roku 2020, najmä v prostredí západných think-tankov (Pozsgai-Alvarez a Lang, 2025). Objavil sa aj v oficiálnych stratégiách, napríklad v Stratégii USA na boj proti korupcii z roku 2021, čím sa posilnilo prepojenie medzi korupciou a národnou bezpečnosťou. Rastúce využívanie tohto pojmu v tvorbe politik síce posilnilo väzbu medzi korupciou a národnou bezpečnosťou, zároveň však vyvolalo obavy zo sekuritizácie (posudzovanie korupcie ako otázky národnej bezpečnosti), selektívneho uplatňovania a nadmerného rozširovania konceptu.

Kritici (napríklad Chayes, 2015) upozorňujú, že takéto rámcovanie môže viesť k **sekuritizácii** protikorupčnej politiky a k uplatňovaniu dvojitého štandardu - napríklad k zameraniu na Rusko, Čínu a Irán pri súčasnom prehliadaní západných praktík. Súčasná diskusia sa preto usilujú **akademicky ukotviť** tento koncept a **predchádzať jeho politickému zneužívaniu**. Vyžaduje si to prepájanie teórie a empirických dát prostredníctvom prípadových štúdií, ako aj podporu medzinárodnej spolupráce medzi výskumníkmi, bezpečnostnými expertmi a investigatívnymi novinármi.

MIERA ZAHRANIČNÉHO ZAPOJENIA

Miera zahraničného zapojenia do aktivít súvisiacich s korupciou sa môže líšiť. Nie všetky úrovne zapojenia však podľa definície prijatej v tomto rámci predstavujú strategickú korupciu.

- Exogénne, resp. priame zapojenie:** zahraničný štát alebo jeho agent financuje, koordinuje alebo vydáva pokyny.
Klasifikácia: jednoznačne patrí do rozsahu strategickej korupcie.
- Sprostredkované, proxy alebo hybridné zapojenie:** domáci oligarchovia, nadácie, spoločnosti, kriminálni sprostredkovatelia alebo „poradcovia“ konajú v súlade so záujmami zahraničného štátu, formálne však bez priamych pokynov.
Klasifikácia: môže sa kvalifikovať ako strategická korupcia, ak je možné preukázať korupčný stimul, zneužitie zverenej právomoci a strategický účinok.
- Endogénne zapojenie, teda domáce pôsobenie strategicky zosúladené s externými záujmami:** domáce elity využívajú korupciu na presadzovanie politicko-ekonomických zmien, ktoré predvídateľne vytvárajú vonkajšiu závislosť alebo geopoliticky preorientujú krajinu, a to aj bez preukázanej priamej koordinácie.
Klasifikácia: analyticky relevantné, no nie automaticky strategická korupcia, pokiaľ nie je možné preukázať materiálne prepojenie na identifikovateľný externý zdroj a korupčný stimul.
- Mimetické pôsobenie:** domáci aktéri kopírujú určitý „manuál“ alebo súbor postupov, napríklad zákony šité na mieru, ovládnutie médií alebo zneužívanie práva na politické účely, ktorých účinky sú podobné exogénnej verzii.
Klasifikácia: mimo rozsahu strategickej korupcie; vhodnejšie je chápať ho ako domáci únos štátu alebo podobné vnútropolitické procesy.

Na účely tohto rámca zostáva externý zdroj strategického záujmu konštitutívnym prvkom, a to aj vtedy, keď je korupčný stimul sprostredkovaný cez domácych aktérov alebo aktérov z tretích krajín, a nie priamo predstaviteľom zahraničného štátu.

AKTÉRI A UMOŽŇUJÚCI EKOSYSTÉM

Pri strategickej korupcii je kľúčové rozlišovať medzi domácimi a zahraničnými aktérmi, pretože sledujú odlišné ciele.

- **Domáci aktéri** zvyčajne konajú v záujme osobného alebo skupinového prospechu.
- **Zahraniční aktéri** využívajú korupciu ako geopolitický, ekonomický, bezpečnostný alebo verejnopolitický nástroj.

Toto rozlíšenie pomáha lepšie nastavovať vyšetrovania, legislatívu aj preventívne opatrenia. Zatiaľ čo domácich aktérov možno spravidla stíhať podľa vnútroštátneho práva, zahraniční aktéri často pôsobia prostredníctvom sprostredkovateľov a zostávajú mimo dosahu domácich jurisdikcií. Jasné oddelenie týchto skupín zároveň zlepšuje schopnosť reagovať na hybridné hrozby a posilňuje odolnosť verejnej správy.

Strategická korupcia zvyčajne funguje naprieč tromi funkčnými vrstvami: aktérmi zosúladenými so záujmami zdrojového štátu, sprostredkovateľmi alebo facilitátormi, často pôsobiacimi v jurisdikciách mimo zdrojového a cieľového štátu, a osobami s rozhodovacou právomocou v cieľovom štáte (Kassa a Guy; Pozsgai-Alvarez; Lang, 2025).

Tabuľka 3 Actor Matrix

TYPY AKTÉROV	AKTÉRI V CIEĽOVEJ KRAJINE	AKTÉRI NAPOJENÍ NA KRAJINU PÔVODU	SPROSTREDKOVATELIA / AKTÉRI Z TRETÍCH KRAJÍN
Štátni	Politici, regulačné orgány, bezpečnostné zložky	Inštitúcie krajiny pôvodu, diplomati, štátne podniky	Regulačné raje, finančné orgány v umožňujúcich jurisdikciách
Neštátni	Podnikatelia, právnici, médiá, aktéri na kriminálnom trhu	Oligarchovia, korporácie z krajiny pôvodu, kriminálni zástupcovia (proxies) alebo tolerované nelegálne siete	Offshore subjekty, finanční sprostredkovatelia, právnické firmy, konzultanti, nastrčení riaditelia (biele kone), siete na pranie špinavých peňazí, kriminálni pomocníci

Domáci aktéri zapojení do strategickej korupcie sa neobmedzujú iba na politikov, podnikateľov alebo verejných činiteľov. Korupčné stimuly môže uľahčovať alebo štruktúrovať aj širší ekosystém profesionálnych a inštitucionálnych subjektov, ktoré nevystupujú ako hlavní korumpujúci alebo korumpovaní aktéri, ale svojou činnosťou vytvárajú podmienky na ich realizáciu, zakrytie alebo udržanie (tzv. umožňovatelia), a to bez toho, aby sami boli hlavnými korumpujúcimi alebo korumpovanými aktérmi. Môže ísť napríklad o:

- advokátov a advokátske kancelárie, ktorí vytvárajú právne štruktúry alebo arbitrážne mechanizmy,
- notárov, ktorí formalizujú prevody vlastníctva,
- audítorov a účtovníkov, ktorí navrhujú zložité finančné schémy,
- akademikov a expertov, ktorí poskytujú reputačnú alebo verejnopolitickú legitimitu,
- vysokoškolských pedagógov, ktorí môžu napomáhať možnému budúcemu spravodajskému získavaniu osôb,
- influencerov a mediálnych profesionálov, ktorí zosilňujú zosúladené naratívy,
- bankových pracovníkov a finančných sprostredkovateľov, ktorí uľahčujú transakcie,
- inžinierov a prevádzkovateľov strategických odvetví.

Takíto aktéri sú relevantní pre analýzu strategickej korupcie vtedy, keď ich konanie preukázateľne napomáha poskytovaniu korupčného stimulu, zneužitiu zverenej právomoci alebo zakrývaniu týchto aktivít. Ak takáto súvislosť nie je preukázaná, ich pôsobenie by sa malo posudzovať skôr v kontexte širších vplyvových aktivít alebo poskytovania profesionálnych služieb než ako súčasť strategickej korupcie.

External actors include primarily **authoritarian regimes, oligarchs, and intelligence services**.

- Autoritárske štáty, napríklad Rusko alebo Čína, využívajú korupciu ako nástroj geopolitického vplyvu prostredníctvom **podplácania elít**, investícií do médií, think-tankov alebo infraštruktúry v cieľových štátoch.
- Oligarchovia napojení na štátnu moc pôsobia ako **sprostredkovatelia**, ktorí presadzujú záujmy svojej krajiny v zahraničí prostredníctvom investícií, nadácií, schránkových spoločností a neformálnych sietí.
- Spravodajské služby tieto operácie často kryjú alebo koordinujú a využívajú korupciu na budovanie **sietí kontaktov**, získavanie prístupu k informáciám a oslabovanie dôvery v demokratické inštitúcie.

Títo aktéri konajú paralelne alebo koordinovane s dlhodobým cieľom oslabovať suverenitu, stabilitu a odolnosť cieľového štátu.

MECHANIZMY A ZÁSTUPNÉ INDIKÁTORY VAROVNÝCH SIGNÁLOV

Zástupné (tzv. proxy) indikátory pomáhajú včas odhaľovať podozrivé vzorce - situácie, ktoré môžu signalizovať prítomnosť mechanizmov strategickej korupcie. Zástupné indikátory sú vždy závislé od kontextu a samy osebe len zriedkavo preukazujú vinu. Slúžia ako **varovné signály (tzv. red flags)**, ktoré majú viesť k ďalšiemu preverovaniu a triangulácii (overeniu z viacerých nezávislých zdrojov, metód alebo typov dôkazov).

Pre analytickú prehľadnosť táto kapitola rozlišuje medzi mechanizmami prvej vrstvy, ktoré zahŕňajú korupčný stimul a môžu predstavovať strategickú korupciu, a podmienkami druhej vrstvy, ktoré môžu takéto mechanizmy uľahčovať, zakrývať alebo normalizovať bez toho, aby sami osebe predstavovali strategickú korupciu.

Vrstva I. Indikátory strategickej korupcie

Strategickú korupciu často pozorujeme v sektoroch, ktoré môžu vytvárať významnú podmienky na ovplyvňovanie (tzv. páku vplyvu, ako sú energetika a infraštruktúra, bezpečnosť a obrana, verejné obstarávanie, strategická regulácia alebo vzdelávanie, médiá a ďalšie oblasti citlivé na vplyvové pôsobenie).

Empirické štúdie a investigatívna žurnalistika identifikovali viacero mechanizmov, prostredníctvom ktorých môžu byť korupčné stimuly poskytované, sprostredkované alebo využívané na ovplyvňovanie rozhodovacích procesov, vrátane:

- **Politiky:** nezákonné alebo netransparentné financovanie politických strán, poradenské pozície napojené na korupciu alebo prístup k politickým predstaviteľom s rozhodovacou právomocou založený na korupčnom stimule.

- **Ekonomiky:** manipulácia verejného obstarávania, privatizačných alebo investičných procesov prostredníctvom úplatkárstva, kolúzie alebo usporiadaní založených na konflikte záujmov.
- Tieto mechanizmy sú analyticky relevantné, pretože predstavujú hlavné kanály, prostredníctvom ktorých sa korupčné stimuly môžu premietnuť do zneužitia zverenej právomoci.
- Nasledujúce mechanizmy sú klasifikované ako mechanizmy prvej vrstvy, pretože obsahujú základnú operačnú možnosť strategickej korupcie, a nevytvárajú iba priaznivé alebo umožňujúce podmienky pre jej vznik.

Tabuľka 4 Vrstva I. Mechanizmy strategickej korupcie a navrhované indikátory

MECHANIZMUS	OBLASTI INDIKÁTOROV	NAVRHOVANÉ ZÁSTUPNÉ INDIKÁTORY - ČO MERAŤ
I. Politické úplatkárstvo a korupčné stimulovanie elít	1) Financovanie politiky 2) Správa majetku 3) Siete	4) Nezákonné, skryté alebo netransparentné financovanie napojené na osoby s rozhodovacou právomocou vrátane nepriamych kanálov alebo sprostredkovateľov. 5) Nevysvetlený nárast majetku osôb s rozhodovacou právomocou časovo prepojený s politickými alebo zmluvnými rozhodnutiami. 6) Opakujúce sa vzorce interakcií medzi osobami s rozhodovacou právomocou a subjektmi, ktoré z rozhodnutí profitujú, pred prijatím kľúčových rozhodnutí.
II. Legislatívna manipulácia napojená na korupciu	1) Legislatívny proces 2) Klausuly v prospech konkrétnych aktérov 3) Konflikt záujmov 4) Prekrývanie sietí	1) Ustanovenia šité na mieru, ktoré priamo zvýhodňujú konkrétnych identifikovateľných aktérov. 2) Finančné alebo vzťahové prepojenia medzi autormi či predkladateľmi návrhov a ich beneficietmi. 3) Potláčanie kontrolných ustanovení v prospech zvýhodnených subjektov. 4) Časová súvislosť medzi súkromnými stimulmi a legislatívnymi zmenami.
III. Manipulácia verejného obstarávania a ovládnutie regulácie	1) Nastavenie súťaže 2) Vzorce hospodárskej súťaže 3) Cenotvorba 4) Zmeny po pridelení zákazky	1) Zadávanie zákaziek s jediným uchádzačom v kombinácii so vzťahovými väzbami na osoby s rozhodovacou právomocou. 2) Opakované pridelenie zákaziek politicky prepojeným firmám napriek ich slabým výsledkom. 3) Systematické stanovovanie cien nad sektorovými referenčnými hodnotami za prítomnosti identifikovateľných sprostredkovateľov. 4) Zmeny zmlúv po pridelení zákazky, ktoré výrazne zvyšujú jej hodnotu.
IV. Otáčavé dvere spojené s konfliktom záujmov a korupčnými stimulmi	1) Kariérne trajektórie 2) Dodržiavanie karanténnych lehôt 3) Súlad medzi rozhodnutím a následným zamestnaním 4) Vzorce odmeňovania	1) Prechod verejných činiteľov do firiem, ktoré priamo profitovali z ich predchádzajúcich rozhodnutí. 2) Dôkazy o kontaktoch pred odchodom z funkcie prepojených s následným zamestnaním. 3) Nedodržiavanie pravidiel týkajúcich sa karanténnych lehôt po odchode z verejnej funkcie. 4) Odmeňovacie balíky neprimerané trhovým štandardom po prijatí regulačných rozhodnutí.
V. Korupčne podmienené vzťahy závislosti	1) Úverové zmluvy 2) Zabezpečenie záväzkov 3) Politické klauzuly 4) Indikátory osobného prospechu	1) Dôkazy o vedľajších platbách, províziách alebo stimuloch spojených so schválením externého financovania. 2) Úverové alebo koncesné podmienky odchyľujúce sa od trhových štandardov v kombinácii s osobným prospechom schvaľujúcich verejných činiteľov. 3) Potláčanie dohľadu alebo obchádzanie povinných postupov výmenou za externé financovanie. 4) Opakované schvaľovanie nevýhodných dohôd v prospech prepojeného zahraničného subjektu.
Indikátory v jednotlivých kategóriách boli inšpirované indikátormi verejnej integrity OECD (OECD, 2024a), vrátane oblastí zamestnania po odchode z verejnej funkcie (OECD, 2010); štandardmi GRECO / Rady Európy (2026) v oblasti legislatívnej integrity, financovania politických strán, lobingu a legislatívnej stopy; materiálmi UNODC (2013) a Svetovej banky (2010) k varovným signálom vo verejnom obstarávaní a diagnostike korupčných rizík; ako aj odporúčaniami FATF (2013, 2023) týkajúcimi sa konečného užívateľa výhod, politicky exponovaných osôb a indikátorov prania špinavých peňazí súvisiaceho s korupciou.		

Vrstva II. Prostredie umožňujúce vznik strategickej korupcie

Mechanizmy opísané v tejto časti samy osebe nepredstavujú strategickú korupciu. Opisujú štrukturálne alebo kontextové podmienky, ktoré môžu uľahčovať alebo zakrývať korupčné stimuly. V rámci tohto rámca sa stávajú relevantnými iba vtedy, keď sú prepojené so zneužitím zverenej právomoci založeným na korupčnom stimule.

Tabuľka 5 Vrstva II: Umožňujúce faktory strategickej korupcie a navrhované indikátory

UMOŽŇUJÚCI FAKTOR	OBLASTI INDIKÁTOROV	TEST STRATEGICKÉHO ÚČINKU A KLASIFIKÁCIE
I. Ovládnutie médií a formovanie naratívov	Mediálna štruktúra a transparentnosť vlastníctva	Primárne vytvára prostredie informačnej kontroly, ktoré znižuje verejnú kontrolu a zvyšuje toleranciu voči korupcii. Indikátory: 1) Netransparentné vlastnícke štruktúry napojené na zahraničný alebo politicky exponovaný kapitál. 2) Vstup investorov bez mediálneho zázemia v období politicky citlivých udalostí. 3) Koncentrácia štátnej reklamy alebo reklamy štátnych podnikov v politicky spriaznených médiách. 4) Náhle zmeny redakčnej línie v prospech aktérov napojených na strategické sektory. Klasifikačné pravidlo: Strategickou korupciou sa stáva iba vtedy, ak korupčné stimuly deformujú regulačné rozhodnutia, napríklad licencovanie, verejné obstarávanie, dotácie alebo politické procesy.
II. Investície do infraštruktúry	Vlastníctvo, štruktúra verejného obstarávania, vzorce závislosti	Primárne vytvárajú štrukturálnu závislosť alebo páku vplyvu, samy osebe však nepredstavujú korupciu. Indikátory: 1) Vysoká koncentrácia vlastníctva kritickej infraštruktúry v rukách subjektov napojených na zahraničný štát. 2) Infraštruktúrne projekty zadávané jednému dodávateľovi alebo z jediného zdroja bez transparentnej súťaže. 3) Zmluvné klauzuly vytvárajúce dlhodobé technologické alebo prevádzkové uzamknutie. 4) Načasovanie investícií zosúladené s geopolitickými alebo regulačnými zmenami. Klasifikačné pravidlo: Strategickou korupciou sa stávajú iba vtedy, keď stimuly vedú osoby s rozhodovacou právomocou k schvaľovaniu nevýhodných alebo neregulárnych zmlúv vrátane takých, ktoré vytvárajú trvalú závislosť od škodlivého externého aktéra.
III. Projektovanie mäkkej moci, napríklad kultúra, šport a akademické prostredie	Sponzoring, granty, inštitucionálne partnerstvá	Primárne vytvárajú reputačnú legitimizáciu a prístup k elitám. Indikátory: 1) Sponzoring zo strany subjektov napojených na štát v politicky citlivých sektoroch. 2) Financovanie akademických pracovísk, katedier alebo výskumných centier bez transparentného vykazovania. 3) Vysoko viditeľné PR iniciatívy bez ekonomického odôvodnenia. 4) Inštitucionálne partnerstvá sústredené v oblastiach relevantných z hľadiska bezpečnosti. Klasifikačné pravidlo: Strategickou korupciou sa stávajú iba vtedy, keď je takéto financovanie alebo sponzoring prepojený s korupčným stimulom, preferenčným zaobchádzaním, zneužitím zverenej právomoci alebo vytváraním skrytých pozícií či prístupových kanálov pre osoby alebo zdroje využívané zahraničnými spravodajskými službami.

Tabuľka 5 Vrstva II: Umožňujúce faktory strategickej korupcie a navrhované indikátory

UMOŽŇUJÚCI FAKTOR	OBLASTI INDIKÁTOROV	TEST STRATEGICKÉHO ÚČINKU A KLASIFIKÁCIE
IV. Zneužívanie práva a strategické súdne spory	Justičné prostredie a vzorce súdnych sporov	Primárne vytvárajú odstrašujúci efekt, ochromujúce účinky alebo procesné obštrukcie. Indikátory: 1) SLAPP žaloby namierené proti watchdog organizáciám, ktoré skúmajú investície s väzbami na zahraničie. 2) Opakované arbitrážne konania v prospech subjektov napojených na zahraničných aktérov. 3) Cezhraničné siete financovania súdnych sporov. 4) Procesné manévry, ktoré blokujú alebo zdržiavajú činnosť kontrolných orgánov. Klasifikačné pravidlo: Strategickou korupciou sa stávajú iba vtedy, ak sú súdne rozhodnutia preukázateľne ovplyvnené stimulom alebo korupčnou výmenou.
V. Externé úvery a granty	Finančná expozícia a zmluvné nastavenie	Primárne vytvárajú ekonomickú páku vplyvu alebo verejnopolitickú podmienenosť. Indikátory: 1) Zvýhodnené úvery z jedného zahraničného zdroja vytvárajúce vysokú sektorovú expozíciu. 2) Použitie strategických aktív ako zabezpečenia. 3) Klauzuly o krízovom zlyhaní alebo viazaných službách. 4) Reformy politík časovo zosúladené s finančnými balíkmi. Klasifikačné pravidlo: Strategickou korupciou sa stávajú iba vtedy, ak stimuly deformujú zverené rozhodovanie, napríklad úplatkárstvo spojené so schvaľovaním úveru.

Indikátory boli inšpirované Európskym aktom o slobode médií (Európska komisia, 2024), Monitorom plurality médií (Európska komisia, 2026a), materiálmi EÚ k preverovaniu priamych zahraničných investícií (Európska komisia, 2026b), prácou OECD (2026) v oblasti investícií a národnej bezpečnosti, Rámcom Svetovej banky na hodnotenie správy infraštruktúry (2020), správou OECD (2024b) o transparentnosti a integrite aktivít zahraničného vplyvu, materiálmi Európskeho parlamentu (2022) k riešeniu zahraničného zasahovania, dokumentmi Európskej komisie (2026b) k boju proti SLAPP žalobám, prácou Svetovej banky (2025) v oblasti transparentnosti dlhu, poznámkou MMF (2023) ku kolateralizovaným transakciám a pravidlami OECD (2026b) týkajúcimi sa viazanej pomoci a oficiálne podporovaných exportných úverov.

2 PRÁVNÝ A INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC RELEVANTNÝ PRE STRATEGICKÚ KORUPCIU

PRÁVNÝ RÁMEC STRATEGICKEJ KORUPCIE

Právny rámec boja proti korupcii na medzinárodnej a európskej úrovni tvorí sústava dohovorov, smerníc, nariadení a nástrojov tzv. mäkkého práva (soft law). Táto kapitola sa primárne zameriava na medzinárodnú a európsku právnu a inštitucionálnu architektúru, ktorá je najrelevantnejšia pre strategickú korupciu, najmä v rámci OSN, OECD, Rady Európy, EÚ a súvisiacich západných bezpečnostných rámcov a rámcov pre boj proti hybridným hrozbám. Hoci pojem „strategická korupcia“ nie je výslovne kodifikovaný v záväzných právnych predpisoch, existujúce právne režimy spoločne pokrývajú mnohé jej prvky vrátane úplatkárstva, zneužívania právomoci, nezákonných finančných tokov a zahraničného zasahovania. Tieto nástroje sa čoraz častejšie interpretujú aj z bezpečnostného hľadiska, čo odráža rastúce uznanie korupcie ako nástroja geopolitického vplyvu a hybridných hrozieb. Tento posun je obzvlášť viditeľný v dokumentoch a nástrojoch NATO, Európskej únie a iniciatívach zameraných na boj proti hybridným hrozbám.

Kľúčové medzinárodné právne nástroje

Dohovor OSN proti korupcii (UNCAC) zostáva základným pilierom globálneho právneho rámca boja proti korupcii. Stanovuje právne záväzné povinnosti v oblasti prevencie, kriminalizácie korupcie, navracania majetku a medzinárodnej spolupráce. Hoci UNCAC výslovne nerieši strategickú korupciu, jeho ustanovenia týkajúce sa nezákonného obohacovania, podplácania zahraničných verejných činiteľov a transparentnosti konečného užívateľa výhod sú priamo uplatniteľné na prípady, keď sa korupcia využíva ako nástroj vplyvu štátnych alebo neštátnych aktérov.

Dohovor OECD o boji proti podplácaniu sa zameriava špecificky na podplácanie zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách. Zaväzuje štáty kriminalizovať takéto konanie a zabezpečiť zodpovednosť právnických osôb. Tento rámec je osobitne relevantný pri riešení strategickej korupcie realizovanej prostredníctvom nadnárodných spoločností alebo štátnych podnikov pôsobiacich v zahraničí.

Finančná akčná skupina (FATF), jej právne štandardy, hoci formálne nezáväzné, sú veľmi vplyvné a v praxi majú význam vďaka mechanizmom vzájomného hodnotenia a integrácii do globálneho finančného systému. Odporúčania FATF vytvárajú globálne normy v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí, financovaniu terorizmu a transparentnosti konečného užívateľa výhod. Tieto štandardy sú kľúčové pri odhaľovaní a prerušovaní finančných tokov spojených so strategickou korupciou, najmä tam, kde sa na zakrytie vplyvových operácií využívajú netransparentné vlastnícke štruktúry.

Právny rámec Európskej únie

V rámci Európskej únie je boj proti korupcii súčasťou širšej právnej architektúry zahŕňajúcej princípy právneho štátu, finančnú integritu a vnútornú bezpečnosť.

Nástroje Rady Európy. Rada Európy prijala viacero významných právnych nástrojov vrátane Trestnoprávneho dohovoru o korupcii a Občianskoprávneho dohovoru o korupcii. Tieto nástroje harmonizujú právne definície korupčných trestných činov a uľahčujú cezhraničnú spoluprácu. Ich monitorovací mechanizmus GRECO nepriamo posilňuje právnu odolnosť štátov voči strategickej korupcii tým, že identifikuje legislatívne a inštitucionálne nedostatky.

Rámec EÚ pre boj proti praniu špinavých peňazí (AML), vrátane postupne prijímaných AML smerníc a zriadenia nového Úradu pre boj proti praniu špinavých peňazí (AMLA), poskytuje komplexný právny základ na sledovanie nezákonných finančných tokov. Tieto nástroje ukládajú povinnosti finančným inštitúciám, registrom konečných užívateľov výhod a rizikovým sektorom, čím zasahujú finančnú infraštruktúru umožňujúcu strategickú korupciu.

Smernica 2014/24/EÚ, ktorá je súčasťou právnych noriem verejného obstarávania, zohráva významnú preventívnu úlohu. Zavedením požiadaviek na transparentnosť, hospodársku súťaž a zodpovednosť znižuje riziko manipulácie verejných zákaziek - jedného z hlavných kanálov, prostredníctvom ktorých sa strategická korupcia často realizuje.

Mechanizmus preverovania priamych zahraničných investícií EÚ (Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady 2019/452), hoci nie je klasickým protikorupčným nástrojom, umožňuje členským štátom a Európskej komisii posudzovať investície z hľadiska bezpečnosti a verejného poriadku. Strategická korupcia sa často prejavuje práve prostredníctvom netransparentných investícií do kritickej infraštruktúry.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady 2020/2092 o podmienenosti dodržiavaním zásad právneho štátu vytvára priamu väzbu medzi rešpektovaním princípov právneho štátu a prístupom k finančným prostriedkom EÚ. Umožňuje pozastaviť financovanie v prípadoch, keď systémová korupcia narúša riadne finančné hospodárenie, čím rieši štrukturálne zraniteľnosti spojené s ovládnutím štátu (state capture).

Globálny sankčný režim EÚ v oblasti ľudských práv („európsky Magnitského zákon“) umožňuje ukladať cielené sankcie voči jednotlivcom zapojeným do závažnej korupcie a porušovania ľudských práv vrátane zmrazenia majetku a zákazu cestovania. Hoci nebol vytvorený výlučne na boj proti strategickej korupcii, možno ho využiť proti sieťam vplyvu napojeným na zahraničných aktérov.

Protikorupčná smernica EÚ (v súčasnosti v príprave), ktorá je súčasťou širších reforiem, má za cieľ harmonizovať definície korupčných trestných činov a sankcií v členských štátoch. Snaží sa odstrániť rozdiely medzi národnými právnymi systémami, ktoré môžu byť zneužívané pri cezhraničných korupčných schémach.

Právne aspekty hybridných hrozieb a zahraničného zasahovania

Hoci neexistuje komplexný právny nástroj upravujúci hybridné hrozby ako celok, viaceré nástroje EÚ a medzinárodného práva riešia ich jednotlivé komponenty.

NATO nepôsobí ako klasický normotvorný orgán, avšak jeho štandardy a záväzky ovplyvňujú vnútroštátne právne rámce, najmä v oblasti integrity obrany a odolnosti voči korupcii v bezpečnostnom sektore.

V rámci EÚ zahŕňajú reakcie na zahraničné zasahovanie reguláciu transparentnosti politickej reklamy, financovania politických strán zo zahraničia a opatrenia proti dezinformáciám. Tieto nástroje sa čoraz viac prelínajú s protikorupčným právom, keďže operácie finančného vplyvu často kombinujú legálne aj nelegálne postupy.

Justičná spolupráca a mechanizmy presadzovania práva

Právne rámce dopĺňajú mechanizmy umožňujúce ich presadzovanie cez hranice štátov.

Dohody o vzájomnej právnej pomoci (MLATs), európske zatýkacie rozkazy a nástroje, ako je Európsky vyšetrovací príkaz, uľahčujú cezhraničné vyšetrovania a trestné stíhania. Tieto nástroje sú nevyhnutné pri prípadoch strategickej korupcie, ktoré typicky zahŕňajú viacero jurisdikcií a zložité finančné štruktúry.

Európska prokuratúra (EPPO) môže priamo stíhať trestné činy poškodzujúce finančné záujmy EÚ. Podobne činnosť Europolu a Eurojustu vychádza z právnych nástrojov umožňujúcich operatívnu a justičnú koordináciu.

INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC BOJA PROTI STRATEGICKEJ KORUPCII

Medzinárodné spoločenstvo a Európska únia disponujú komplexnou, hoci do istej miery fragmentovanou architektúrou inštitúcií zameraných na boj proti korupcii, finančnej kriminalite a hybridným hrozbám. Hoci len málo inštitúcií výslovne používa pojem „strategická korupcia“, ich mandáty sa významne prekrývajú pri riešení situácií, keď sa korupcia využíva ako nástroj štátneho vplyvu, zahraničného zasahovania alebo geopolitickej projekcie moci.

Medzinárodné organizácie

Dohovor OSN proti korupcii (UNCAC) predstavuje jediný globálne záväzný právny nástroj pokrývajúci prevenciu, kriminalizáciu a medzinárodnú spoluprácu..

Skupina štátov proti korupcii (GRECO) pri Rade Európy je kľúčovým monitorovacím mechanizmom v Európe. Hodnotí legislatívu a prax v oblastiach integrity verejných funkcionárov, financovania politických strán a prevencie konfliktu záujmov.

Pracovná skupina OECD pre boj proti úplatkárstvu monitoruje implementáciu Dohovoru o boji proti podplácaniu. Je kľúčová pri riešení korupcie v medzinárodnom obchode a pri dohľade nad správaním nadnárodných spoločností.

Finančná akčná skupina (FATF) stanovuje globálne štandardy boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Transparentnosť konečného užívateľa výhod je rozhodujúca pri identifikácii finančných tokov spojených so strategickou korupciou.

NATO čoraz viac vníma korupciu ako prierezový problém zasahujúci bezpečnostnú, ekonomickú a politickú sféru a zároveň ako bezpečnostnú hrozbu schopnú oslabiť odolnosť štátu, podkopať dôveru v inštitúcie a vytvárať vstupné body pre nepriateľský vplyv. V kontexte strategickej korupcie NATO pôsobí predovšetkým nepriamo prostredníctvom budovania odolnosti a stanovovania štandardov, najmä posilňovaním integrity a transparentnosti v obrannom sektore (napr. program Building Integrity). Úzko spolupracuje s EÚ vrátane **Európskeho centra excelentnosti pre boj proti hybridným hrozbám (Hybrid CoE)**, čím prepája vojenský a civilný pohľad na hrozby.

Inštitúcie Európskej únie

Európska komisia zohráva ústrednú úlohu pri tvorbe politík, legislatívy a monitorovaní právneho štátu v členských štátoch. Je kľúčovým aktérom pri identifikovaní systémových slabín, ktoré môžu byť zneužitú na strategickú korupciu.

Európska služba pre vonkajšiu činnosť (EEAS)¹ prostredníctvom pracovných skupín StratCom analyzuje dezinformácie a hybridné operácie. Korupciu vníma ako nástroj budovania sietí vplyvu a oslabovania demokratických inštitúcií.

Generálne riaditeľstvo pre migráciu a vnútorné záležitosti (DG HOME)² zodpovedá za koordináciu politík vnútornej bezpečnosti vrátane boja proti korupcii, organizovanému zločinu a praniu špinavých peňazí. Podieľa sa aj na príprave legislatívy, napríklad AML balíkov.

¹ <https://www.eeas.europa.eu/en>

² https://commission.europa.eu/about/departments-and-executive-agencies/migration-and-home-affairs_en

Správy o stave právneho štátu predstavujú významný preventívny nástroj EÚ. Hodnotia stav súdnictva, médií a protikorupčných rámcov v členských štátoch a identifikujú systémové zraniteľnosti (napr. ovládnutie štátu - state capture), ktoré vytvárajú podmienky pre strategickú korupciu.

Orgány EÚ pre vyšetrovanie a justičnú spoluprácu

Tieto subjekty predstavujú výkonnú zložku EÚ pri ochrane jej finančných záujmov a boji proti nadnárodnej kriminalite.

Európska prokuratúra (EPPO)³ je nadnárodným orgánom trestného stíhania oprávneným vyšetrovať a stíhať trestné činy poškodzujúce finančné záujmy EÚ (napr. podvody s eurofondmi či DPH). Strategická korupcia sa často prejavuje manipuláciou verejného obstarávania a fondov EÚ.

Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF)⁴ vedie administratívne vyšetrovania podvodov, korupcie a nezrovnalostí v rozpočte EÚ. Na rozdiel od EPPO nemá právomoc trestného stíhania, ale jeho zistenia slúžia ako podklad pre ďalšie konania.

Agentúra Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol)⁵ podporuje členské štáty prostredníctvom spravodajských analýz, operačnej koordinácie a boja proti organizovanému zločinu vrátane cezhraničných korupčných sietí.

Agentúra Európskej únie pre spoluprácu v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach (Eurojust)⁶ uľahčuje justičnú spoluprácu koordináciou vyšetrovaní a trestných stíhaní medzi členskými štátmi, najmä v zložitých prípadoch s viacerými jurisdikciami.

Špecializované orgány pre boj proti hybridným hrozbám

Európske centrum excelentnosti pre boj proti hybridným hrozbám (Hybrid CoE)⁷ so sídlom v Helsinkách slúži ako platforma spolupráce medzi EÚ a NATO. Poskytuje analýzy, školenia a scenáre zamerané na identifikáciu a budovanie odolnosti voči hybridným hrozbám vrátane ekonomického nátlaku, ovládnutia elít a strategickej korupcie.

Spravodajské a situačné centrum EÚ (INTCEN)⁸ je kľúčovým analytickým uzlom EÚ pre syntézu spravodajských informácií a situačné povedomie. Pôsobí v rámci EEAS a zhromažďuje, analyzuje a vyhodnocuje informácie poskytované členskými štátmi. V kontexte strategickej korupcie integruje roztrieštené spravodajské vstupy s cieľom identifikovať vzorce správania, ktoré môžu zostať na národnej úrovni neviditeľné (napr. koordinované ovplyvňovanie politických elít prostredníctvom finančných tokov), analyzuje hybridné hrozby, pri ktorých korupcia pôsobí ako „umožňujúci faktor“ zahraničného vplyvu, a úzko spolupracuje s ďalšími analytickými kapacitami EÚ, ako je Hybrid Fusion Cell. Jeho hlavným obmedzením je absencia operatívnych a vyšetrovacích právomocí.

Mimovládni a neformálni aktéri

Aj na nadnárodnej úrovni zohráva občianska spoločnosť nezastupiteľnú úlohu pri odhaľovaní a analýze strategickej korupcie. Tieto subjekty často fungujú ako „systém včasného varovania“, keď identifikujú vzorce správania skôr, než ich zachytia formálne inštitúcie.

³ <https://www.eppo.europa.eu/en>

⁴ https://anti-fraud.ec.europa.eu/index_en

⁵ <https://www.europol.europa.eu/>

⁶ <https://www.eurojust.europa.eu/>

⁷ <https://www.hybridcoe.fi/>

⁸ https://www.eeas.europa.eu/eeas/structure-and-organisation_en

Transparency International zohráva významnú úlohu pri identifikovaní systémových zraniteľností umožňujúcich strategickú korupciu, najmä prostredníctvom Indexu vnímania korupcie (CPI) a tematických správ. Organizácia sa venuje aj presadzovaniu transparentnosti financovania politiky, regulácie lobingu a ochrany oznamovateľov.

Projekt na sledovanie organizovaného zločinu a korupcie (OCCRP) poskytuje významné empirické dôkazy o fungovaní strategickej korupcie v praxi. Prostredníctvom cezhraničnej investigatívnej žurnalistiky odhaľuje komplexné siete prepájajúce politické elity, oligarchov a zahraničných aktérov vrátane schém prania špinavých peňazí a skrytých vlastníckych štruktúr.

Think-tanky a akademické inštitúcie. Inštitúcie ako Carnegie Endowment for International Peace, Brookings Institution či Chatham House zohrávajú analytickú a konceptuálnu úlohu pri formovaní chápania strategickej korupcie. Rozvíjajú koncepty ako „state capture“, „kleptokracia“ či „sharp power“ a skúmajú, ako zahraniční aktéri systematicky využívajú ekonomické a korupčné praktiky na ovplyvňovanie politického rozhodovania.

Zhrnutie právneho a inštitucionálneho rámca

Strategická korupcia na medzinárodnej a európskej úrovni je riešená prepojením protikorupčných právnych rámcov, finančnej regulácie, verejného obstarávania, sankčných mechanizmov a nástrojov zameraných na hybridné hrozby. Súčasne sa inštitucionálny rámec vyvíja od prevažne trestnoprávneho prístupu smerom k integrovanejšiemu bezpečnostne orientovanému modelu. Hoci neexistuje jediná inštitúcia výlučne zameraná na strategickú korupciu, prepojenie právnych, bezpečnostných a analytických nástrojov na úrovni EÚ aj globálnej úrovni vytvára viacvrstvový systém schopný reagovať na komplexné operácie vplyvu.

Kľúčovým problémom však zostáva fragmentácia. Právne a inštitucionálne nástroje sú rozptýlené medzi rôzne oblasti a aktérov a často im chýba jednotný koncepčný rámec, čo vytvára medzery, ktoré strategická korupcia aktívne využíva. Jej účinné obmedzovanie preto závisí nielen od posilňovania jednotlivých nástrojov, ale aj od ich koherentného uplatňovania, zlepšenia koordinácie a výmeny informácií medzi bezpečnostnými orgánmi a orgánmi presadzovania práva a od uznania korupcie ako potenciálneho nástroja geopolitického vplyvu v právnych aj politických rámcoch.

3 ANALYTICKÉ NÁSTROJE NA ODHAĽOVANIE A POSUDZOVANIE STRATEGICKEJ KORUPCIE

Logika dokazovania: „bežná“ korupcia verzus strategická korupcia

Preukazovanie strategickej korupcie sa zásadne líši od preukazovania korupcie v klasickom trestnoprávnom zmysle. **Bežná korupcia** je typicky **individuálnym protiprávnym konaním** motivovaným súkromným prospechom. Vyšetrovania sa zameriavajú na preukázanie konkrétneho trestného činu - najčastejšie priamej výmeny hodnoty, teda princípu „niečo za niečo“ (quid pro quo) - a na preukázanie individuálneho úmyslu a viny mimo rozumných pochybností (dôkazy musia byť také silné a presvedčivé, že nie je žiadny logický ani racionálny dôvod pochybovať), a to prostredníctvom dôkazov, ako sú bankové záznamy, odpočúvania, svedecké výpovede, zaistená hotovosť alebo priznania.

Strategická korupcia sa naopak zvyčajne neprejavuje ako jeden izolovaný nezákonný čin. Namiesto primárneho zamerania na správanie v šedej zóne tento rámec hodnotí, či sú prítomné **tri základné podmienky: korupčný stimul, zneužitie zverenej právomoci a inštitucionálny alebo závislostný účinok**. Analytické nástroje sa preto zameriavajú na identifikáciu vzorcov, ktoré môžu signalizovať prítomnosť týchto podmienok, a to aj vtedy, keď priame trestnoprávne dôkazy nie sú dostupné.

Tento rámec sa preto opiera menej o jediný „usvedčujúci dôkaz“ a viac o **konvergenciu dôkazov**: viaceré zástupné indikátory, ktoré môžu byť samy osebe legálne, no nadobúdajú význam prostredníctvom svojej **vzájomnej konzistentnosti, opakovania a časového zosúladenia**.

Tabuľka 6 Dôkazné dimenzie: bežná verzus strategická korupcia

DIMENZIA	BEŽNÁ KORUPCIA	STRATEGICKÁ KORUPCIA
Primárny cieľ	Súkromný finančný prospech	Geopolitický alebo systémový účinok
Typickí aktéri	Jednotlivci, firmy	Štáty, siete, proxy aktéri
Operačná logika	Priamy úplatok alebo benefit	Kooptácia, vplyv, závislosť, otáčavé dvere
Právna viditeľnosť / postihnuteľnosť	Jasne nezákonné konanie	Často kombinuje nezákonné konanie s formálne legálnymi aktivitami v šedej zóne, čo sťažuje právnu kvalifikáciu
Prístup k dokazovaniu	Trestnoprávne dôkazy	Analytický / bezpečnostne orientovaný prístup
Kľúčový dôkazný prvok	Priama výmena „niečo za niečo“ (quid pro quo)	Konvergujúci vzorec (súbor indikátorov ukazujúcich rovnakým smerom)
Dôkazný štandard	Mimo rozumných pochybností	Pravdepodobnostný / založený na vzorcoch
Typický horizont účinkov	Krátkodobý, izolovaný	Dlhodobý, kumulatívny
Typické nástroje	Odpočúvania, bankové údaje, svedkovia	Sieťová analýza, mapovanie vlastníctva, sledovanie stopy, naratívna analýza a analýza závislostí
Prah zásahu štátu	Trestný čin	Bezpečnostné alebo politické riziko, často pod hranicou trestnoprávnej postihnuteľnosti

Analytický prístup k dokazovaniu sa líši tým, že sa nezameriava priamo na preukázanie viny, ale na posúdenie súboru navzájom sa potvrdzujúcich signálov, vzorcov správania a ich negatívnych dopadov na inštitúcie a závislostné vzťahy. Podľa Pozsgai-Alvareza (v príprave) sa tieto účinky môžu prejavovať na mikroúrovni, teda pri individuálnom rozhodovaní, na mezoúrovni, teda vo fungovaní organizácie alebo sektora, alebo na makroúrovni, teda v oblasti štátnej politiky, odolnosti alebo štruktúr závislosti. Jednotlivý prípad nemusí preukazovať systémovú premenu celého štátneho aparátu na to, aby bol analyticky relevantný. Rámec zároveň posudzuje aj to, či kumulatívny účinok podobných prípadov môže v čase prispievať k širším systémovým dôsledkom, ako sú rastúca vonkajšia páka vplyvu, prehlbovanie závislosti, oslabený dohľad alebo znížená inštitucionálna odolnosť.

KLÚČOVÉ DÔKAZNÉ PILIERE

- **Zástupné (proxy) indikátory**
Pozorovateľné signály, ako sú finančné anomálie, kariérne presuny, právne nezrovnalosti, vlastnícke štruktúry, posuny v naratívoch alebo vzorce závislosti. Samostatne môžu byť slabé, no kumulatívne môžu mať významnú dôkaznú hodnotu.
- **Konvergencia dôkazov**
Nejde o jeden samostatný „dôkaz“, ale o konzistentné zosúladenie finančných, vzťahových, právnych, diskurzívnych alebo štrukturálnych signálov, ktoré ukazujú rovnakým strategickým smerom.
- **Test strategického účinku**
Kľúčová otázka znie: **Posilnilo dané konanie strategické záujmy externého aktéra a/alebo oslabilo odolnosť štátu?**
Prípad sa stáva analyticky relevantným vtedy, keď existujú signály korupčného stimulu, signály zneužitia moci, konanie má jasný strategický účinok a tieto prvky sú prepojené so zahraničným štátnym aktérom, pričom dôkazy konvergujú naprieč viacerými oblasťami a neopierajú sa iba o jednu izolovanú skutočnosť.

PÄŤ ANALYTICKÝCH NÁSTROJOV

Každý analytický nástroj používaný v tomto rámci sa zameriava na inú dimenziu strategickej korupcie. **Sieťová analýza** skúma, kto je s kým prepojený, akou formou vzťahov a kde vznikajú klastre vplyvu alebo sprostredkovateľské uzly. **Mapovanie vlastníctva** sa zameriava na identifikáciu konečných vlastníkov, kontrolujúcich osôb alebo príjemcov prospechu v podnikových, finančných či organizačných štruktúrach, ktoré môžu zakrývať skutočné záujmy vrátane väzieb na zahraničné subjekty. **Sledovanie legislatívnej stopy** sa zameriava na to, kto mení formálne pravidlá, výnimky alebo regulačné podmienky a v prospech akých záujmov sa tieto zmeny javia. **Naratívna analýza** skúma, kto legitímizuje vplyvové pôsobenie, ako sú vzťahy verejne rámcované a ako sa vytvára reputačné krytie alebo diskurzívne zosúladenie. Napokon, **analýza závislosti** sa zameriava, kto je od koho závislý, v akom sektore a aká silná môže byť výsledná páka vplyvu alebo zraniteľnosť. Spoločne tieto nástroje neposkytujú samostatný dôkaz, ale pomáhajú identifikovať opakujúce sa vzorce korupčného stimulovania, ovládnutia, závislosti a strategického účinku v zložitých prípadoch.

Tabuľka 7 Priradenie analytických nástrojov k mechanizmom a umožňujúcim faktorom strategickej korupcie

ANALYTICKÝ NÁSTROJ	KONTEXTY MECHANIZMOV PRVEJ VRSTVY	UMOŽŇUJÚCE KONTEXTY DRUHEJ VRSTVY	HLAVNÝ PRÍNOS PRE POSÚDENIE PRÍPADU / DEFINIČNÉ PRVKY
Sieťová analýza	Politické úplatkárstvo a korupčné stimuly elít; otáčavé dvere; sprostredkované siete vplyvu	Mediálne a naratívne siete; projekty mäkkej moci	Pomáha identifikovať vzťahové vzorce prepájajúce aktérov zosúladených so záujmami zdrojového štátu, sprostredkovateľov a osoby s rozhodovacou právomocou v cieľovom systéme. Je najužitočnejšia pri sledovaní väzby na zdrojového aktéra, možných kanálov korupčného stimulu a vzorcov súvisiacich so zneužitím zverenej právomoci.
Mapovanie vlastníctva	Korupčne podmienené vzťahy závislosti; manipulácia verejného obstarávania; ovládnutie regulácie	Strategické investície do infraštruktúry; externé úvery a granty	Pomáha identifikovať kontrolu, konečných užívateľov výhod a proxy štruktúry. Je najužitočnejšia pri sledovaní väzby na zdrojového aktéra, skrytých beneficietov a materiálnych štruktúr prepojených so závislosťami účinkami.
Sledovanie legislatívnej stopy	Legislatívna manipulácia napojená na korupciu	Zneužívanie práva / strategické právne rámce	Pomáha identifikovať, ako bola vykonávaná zverená právomoc a či právna alebo regulačná zmena selektívne zvýhodnila prepojených aktérov. Je najužitočnejšia pri preukazovaní zneužitia zverenej právomoci a jeho inštitucionálnych dôsledkov.
Analýza strategického závislosti	Korupčne podmienené vzťahy závislosti	Investície do infraštruktúry; externé finančné usporiadania	Pomáha posúdiť, či rozhodnutia zvyšujú koncentráciu, páku vplyvu alebo expozíciu. Je najužitočnejšia pri preukazovaní inštitucionálnych alebo závislostných účinkov.
Naratívna analýza	Nepriamo relevantná naprieč mechanizmami	Ovládnutie médií a formovanie naratívov; projekty mäkkej moci	Pomáha identifikovať, ako sa vplyvové pôsobenie legitímizuje, maskuje alebo normalizuje vo verejnom diskurze. Je najužitočnejšia ako kontextová podpora pri posudzovaní strategického účinku, prania reputácie a zakrývania, nie ako samostatný dôkaz korupčného stimulu.

Niektoré nástroje sú osobitne užitočné pri odhaľovaní mechanizmov založených na korupcii, napríklad mapovanie vlastníctva alebo analýza verejného obstarávania, zatiaľ čo iné pomáhajú identifikovať umožňujúce prostredie vplyvového pôsobenia, napríklad naratívna analýza alebo siete mäkkej moci.

I. SLEDOVANIE LEGISLATÍVNEJ STOPY

Účel: systematicky preskúmať celý životný cyklus právnej normy - od iniciovania, autorstva, konzultácií a prijatia až po načasovanie a sektorový kontext - s cieľom odhaliť vzorce selektívneho zvýhodnenia a vplyvu.

Mechанизmus: ovplyvňovanie legislatívy.

Čo merať - varovné signály: podľa Svetovej banky (2021) a OECD (2014)

- využívanie skráteného legislatívneho konania pri zákonoch s významným dopadom; obmedzené konzultácie; nezvyčajne rýchle prijatie,
- ustanovenia šité na mieru; výnimky z verejného obstarávania; znížené povinnosti transparentnosti,

- opakované novelizácie v tom istom sektore; časová súvislosť s verejnými obstarávaniami, investíciami alebo grantmi,
- väzby medzi predkladateľmi a beneficiťmi; systematické nerešpektovanie vecných pripomienok.

Postup

1. Zber	2. Trasovanie	3. Prepojenie
vytváranie portfólia zákonov alebo noviel, dôvodových správ, pripomienok z konzultačného procesu, histórii legislatívnych verzií	identifikácia predkladateľov, sponzorov návrhu a aktérov zapojených do konzultácií; analýza akceptovania alebo odmietania pripomienok; identifikácia časových anomálií a porovnanie rozdielov medzi jednotlivými verziami textu	skúmanie prekrytia s údajmi o verejných obstarávaníach, s grantmi, investíciami a vlastníkmi alebo sieťovými dátami o konečných užívateľoch

Typické zdroje: oficiálne právne a informačné portály poskytujúce prístup k legislatíve, legislatívnym procesom a súvisiacim právnym informáciám.

Limity: rýchle prijatie môže byť legitímne; samotná právna zmena nie je dôkazom korupcie. Vyžaduje si kontext a trianguláciu s dôkazmi z oblasti verejného obstarávania, vlastníctva a sietí.

Najužitočnejšie v kombinácii s: údajmi o verejnom obstarávaní, mapovaním vlastníctva a sieťovou analýzou.

II. SIEŤOVÁ ANALÝZA

Účel: mapovať a interpretovať vzťahy medzi politickými, ekonomickými a inštitucionálnymi aktérmi s cieľom identifikovať sprostredkovateľov, elitné klastre, kariérne trajektórie typu otáčavých dverí a cezhraničné siete vplyvu (Luna-Pla a Nicolás-Carlock, 2020).

Sieťová analýza je osobitne užitočná pri identifikácii toho, čo Wedel (2011) označuje ako „flexibilné siete“ - neformálne zoskupenia aktérov, ktorí sa pohybujú medzi verejnou funkciou, súkromným sektorom a poradenskými pozíciami, pričom presadzujú spoločné záujmy. Takéto siete často fungujú bez formálnych hierarchií alebo zmluvných väzieb, čo sťažuje ich odhaľovanie prostredníctvom tradičných nástrojov vyšetrovania korupcie. Mapovanie týchto flexibilných sietí pomáha identifikovať sprostredkovateľov, brokerov a uzly vplyvu, ktoré prepájajú politických rozhodovateľov s externými aktérmi.

Čo merať - varovné signály: podľa Svetovej banky (2021b)

- opakovaný výskyt spoločných štatutárov alebo vlastníkov v „konkurenčných“ firmách,
- centrálnych sprostredkovateľov prepájajúcich štátnych a súkromných aktérov,
- prekrývanie darcov a dodávateľov; prechody verejných činiteľov do regulovaných sektorov - otáčavé dvere (Transparency International, 2015),
- transnacionálne väzby, napríklad štátom vlastnené podniky, sankcionované alebo vysokorizikové subjekty a offshore uzly.

Postup

1. Definovanie kľúčových aktérov	2. Zber vzťahov	3. Modelovanie a vizualizácia	4. Interpretácia
osoby s rozhodovacou právomocou, regulátori, dodávatelia, lobistické, mimovládne a think-tankové uzly.	vlastníctvo, riadiace funkcie, poradenské zmluvy, členstvo v orgánoch spoločností, nominácie	uzly (entity, ktoré skúmame) a hrany (vzťahy alebo prepojenia medzi uzlami), centralita, klastrovanie, prepájajúci aktéri, hustota siete	koncentrácia vplyvu, sprostredkovateľská rola, opakujúce sa vzorce naprieč časom a sektormi

Typické zdroje: obchodné registre, úniky dát z offshore štruktúr, sankčné zoznamy a portály politicky exponovaných osôb (PEP).

Voliteľný softvér: Gephi, Maltego, Neo4j, NodeXL.

Limity: Samotná väzba nepredstavuje dôkaz; dostupné údaje môžu byť neúplné a offshore štruktúry znižujú ich transparentnosť. Takéto zistenia si preto vyžadujú potvrdenie z ďalších zdrojov.

Najsilnejšie v kombinácii s: mapovaním vlastníctva, sledovaním legislatívnej stopy a vzorcami vo verejnom obstarávaní.

III. MAPOVANIE VLASTNÍCTVA

Účel: identifikovať, kto v konečnom dôsledku vlastní a kontroluje aktíva a subjekty, teda kto je ich konečným užívateľom výhod, vrátane proxy štruktúr, offshore vrstiev a korporátnych nástrojov napojených na štát, podľa OECD (2024c) a Kiepeho (2021). Retrospektívna analýza pomáha zmapovať minulé korupčné schémy s možnými súčasnými a budúcimi účinkami.

Čo merať - varovné signály:

- viacvrstvové holdingové štruktúry; schránkové spoločnosti bez reálnej ekonomickej činnosti,
- náhle zmeny vlastníctva alebo kontroly v čase kľúčových rozhodnutí,
- väzby na politicky exponované osoby (PEP); nominálni riaditelia; netransparentnosť jurisdikcií,
- nehnuteľnosti ako forma uchovávania hodnoty; akumulácia pozemkov pred oznámeniami verejných investícií; záložné práva alebo iné ťarchy naviazané na verejný projekt.

Postup: podľa FATF (2023), Kiepeho a Okunbora (2021)

1. Výber subjektu alebo aktíva	2. Mapovanie štruktúry	3. Identifikácia konečných užívateľov výhod	4. Prepojenie na politiku alebo štát	5. Časové overenie
dodávateľ, investor, príjemca grantu, vlastník média	akcionári alebo spoločníci, kontrolné práva, reťazce holdingových spoločností.	register konečných užívateľov výhod, investigatívne databázy, uniknuté dátové súbory	preverovanie politicky exponovaných osôb, väzby na financovanie politických strán, blízkosť k štátom vlastneným podnikom	zmeny vlastníctva vo vzťahu k legislatíve, verejným obstarávaniam alebo investičným míľnikom

Typické zdroje: katastrálne a realitné registre, register partnerov verejného sektora, Offshore Leaks, sankčné zoznamy, obchodné registre.

Limity: Offshore a právna netransparentnosť; rozdiel medzi formálnou a skutočnou kontrolou; oneskorenia v registroch. Zistenia je potrebné triangulovať.

Najužitočnejšie v kombinácii so: sieťovou analýzou, verejným obstarávaním a hodnotením strategickkej závislosti.

IV. METRIKY ZÁVISLOSTI

Účel: kvantifikovať štrukturálnu závislosť v kritických sektoroch, napríklad od dodávateľov, infraštruktúrnych uzlov alebo financovania, a odhadnúť mieru nahraditeľnosti a pákového vplyvu (OECD, 2024d; Európska komisia, 2024d).

Čo merať - varovné signály

- dominanciu dodávateľa, napríklad podiel nad 50 %, a absenciu alternatív,
- vysoký podiel súťaží s jediným uchádzačom; opakovanú koncentráciu zmlúv u rovnakých alebo prepojených subjektov (Európsky dvor audítorov, 2023),
- expozíciu voči externému financovaniu, napríklad ako podiel na HDP alebo sektorových rozpočtoch; zabezpečenie záväzkov; politické klauzuly (Svetová banka, 2024),
- koncentráciu grantov v úzkych sieťach; geografické zhľukovanie strategických investícií.

Postup

1. Výber strategického sektora	2. Zber zmluvných údajov	3. Meranie koncentrácie	4. Posúdenie finančnej expozície	5. Test nahraditeľnosti
energetika, doprava, obrana, zdravotníctvo, informačné a komunikačné technológie	verejné obstarávanie, koncesie, PPP projekty, investičné zmluvy, zmluvy prepojené s politicky exponovanými osobami	trhový podiel, koncentrácia trhu podľa indexu HHI, podiel súťaží s jediným uchádzačom, koncentrácia zmlúv	objem, podmienky, zabezpečenie, viazané služby	alternatívy, náklady diverzifikácie, čas potrebný na nahradenie

Limity: malé trhy sú prirodzene koncentrované; závislosť môže byť legitímna; niektoré úverové ustanovenia nie sú verejné. Vyžaduje si sektorovú expertízu.

Typické zdroje: centrálné registre zmlúv, vestníky úradov pre verejné obstarávanie.

Najužitočnejšie v kombinácii so: sledovaním legislatívnej stopy, mapovaním vlastníctva a posúdením strategického účinku.

V. NARATÍVNA ANALÝZA

Účel: odhaľovať diskurzívny vplyv, teda spôsoby, akými sa rozhodnutia a závislosti legitimizujú, ako sa delegitimizujú kritické hlasy a ako dochádza k zlepšovaniu reputácie (Prelec, 2022) prostredníctvom kultúry, športu, akademického prostredia alebo „technického“ rámcovania (National Endowment for Democracy, 2017; Jungwirth a kol., 2023). Táto časť je zároveň inšpirovaná aj novšími rámcami strategickkej komunikácie, napríklad NATO (2023).

Čo merať - varovné signály

- opakujúce sa komunikačné línie; zmeny redakčnej línie (Media Development Investment Fund, 2018),
- zľahčovanie bezpečnostných rizík; rámcovanie rozhodnutí ako „čisto ekonomických“ alebo „technických“,
- rétoriku „národného záujmu“ pri selektívnych projektoch,
- „sekuritizáciu“ určitých investičných alebo legislatívnych rozhodnutí,
- Zlepšovanie reputácie prostredníctvom sponzoringu alebo grantov; netransparentné financovanie think-tankov,

- útoky na watchdog organizácie a médiá; označovanie kritiky za „politickú“ alebo „riadenú zo zahraničia“.Diskurz sám osebe nie je dôkazom; interpretácia nesie riziko zaujatosti a vyžaduje si trianguláciu s materiálnymi dôkazmi.

Postup

1. Zber diskurzu	2. Identifikácia rámcov	3. Mapovanie narátorov (nositeľov naratívov)	4. Časové overenie	5. Korelácia
tradičné médiá, sociálne siete, verejné prejavy, parlamentné rozpravy, výstupy think-tankov, PR materiály, pozičné dokumenty	bezpečnosť verzus ekonomika; suverenita verzus regulácia; tradícia verzus geopolitika	politici, experti, vlastníci médií, mimovládne organizácie a think-tanky, lobistické uzly	obdobie pred rozhodnutím, prijatie rozhodnutia a krízové momenty	zosúladenie posunov v naratívoch so zmenami v legislatíve, verejnom obstarávaní, vlastníctve a závislostiach

Typické zdroje: mediálne datasety, nástroje na prácu so spravodajskými dátami, napríklad GDELT alebo Media Cloud, rozpravy v Európskom parlamente, národné parlamentné archívy a platformovo špecifický monitoring tam, kde je dostupný, ako aj rôzne platformy a nástroje na monitorovanie sociálnych médií.

Limity: samotný diskurz nemožno považovať za dôkaz; jeho interpretácia môže byť skreslená subjektívnym výkladom, preto je potrebné ju dopĺňať a overovať materiálnymi dôkazmi.

Najužitočnejšie v kombinácii so: legislative, ownership, dependency signals (to connect rhetoric to outcomes)

Zdroje dát sa môžu líšiť v závislosti od krajiny a inštitucionálneho prostredia. Cieľom tohto rámca nie je predpísať pevne daný súbor nástrojov alebo databáz, ale ukázať analytický prístup a metodológiu, ktorú možno uplatniť pri identifikácii a posudzovaní potenciálnych prípadov strategickkej korupcie.

Najkomplexnejší prehľad zdrojov a oznamovacích mechanizmov na národnej úrovni poskytuje sieť UN GlobE Network⁹.

Indikatívne príklady zdrojov, ktoré môžu podporiť jednotlivé oblasti analýzy v prípade Slovenska, sa nachádzajú v prílohe 2.

Okrem národných databáz a registrov môžu analytici využívať aj celý rad medzinárodných a cezhraničných investigatívnych zdrojov. Osobitne užitočné sú platformy zamerané na vlastnicke štruktúry spoločností, sankcie, politicky exponované osoby (PEP), offshore štruktúry, verejné obstarávanie a finančné toky z fondov EÚ. Patria medzi ne OCCRP Aleph, OCCRP ID, OpenCorporates, Offshore Leaks Database a OpenSanctions. Pri analýze finančných tokov Európskej únie a verejného financovania môžu byť relevantnými zdrojmi Data Europa, portál otvorených dát EÚ, databáza výskumných projektov CORDIS, databázy prijímateľov kohéznych fondov a Financial Transparency System (FTS).

INTEGRAČNÝ MODEL: AKO SA VÝSTUPY ANALYTICKÝCH NÁSTROJOV PREPÁJAJÚ DO CELKOVÉHO POSÚDENIA

Strategická korupcia sa len zriedka opiera o jediný dokument alebo jeden dátový bod. Analytici zvyčajne skladajú mozaiku (Bravo a kol., 2025), v ktorej každý nástroj zachytáva inú dimenziu toho istého mechanizmu vplyvu. Analytická robustnosť rastie

9 United Nations Global Operational Network of Anti-Corruption Law Enforcement Authorities, <https://globenetwork.unodc.org/globenetwork/en/directory-of-open-source-registries/index.html>

vtedy, keď sa výstupy jednotlivých nástrojov začínajú navzájom potvrdzovať a vytvárajú ucelený obraz: kto konal, v prospech koho, akým mechanizmom, s akým strategickým účinkom a prostredníctvom akého legitimizujúceho diskurzu.

Tento rámec preto vychádza z konvergenzie dôkazov, nie z jedného „usvedčujúceho dôkazu“. Konvergencia nevyžaduje použitie všetkých piatich analytických nástrojov v každom prípade. Znamená skôr štruktúrované kombinovanie tých nástrojov, ktoré sú pre daný prípad relevantné a ktoré spoločne pomáhajú podložiť kľúčové analytické prvky strategickej korupcie: korupčný stimul, zneužitie zverenej právomoci, inštitucionálny alebo závislostný účinok a väzbu na externý zdroj strategického záujmu tam, kde je to relevantné.

Výstupy integračného modelu

- **Posúdenie korupčného stimulu:** či dostupné dôkazy naznačujú prítomnosť finančných alebo nefinančných stimulov smerujúcich k nositeľovi verejnej moci alebo relevantnému sprostredkovateľovi.
- **Posúdenie zneužitia zverenej právomoci:** či sa zdá, že zverené rozhodovanie bolo deformované, neprimerane ovplyvnené alebo inak vykonané spôsobom, ktorý sa odchyľuje od verejného záujmu.
- **Posúdenie strategického účinku:** či výsledky zvyšujú závislosť, oslabujú dohľad, prehľbujú vonkajšiu páku vplyvu alebo znižujú odolnosť.
- **Posúdenie externého prepojenia:** či prípad vykazuje materiálnu, vzťahovú alebo funkčnú väzbu na externý zdroj strategického záujmu.
- **Mapa mechanizmov:** najpravdepodobnejší mechanizmus alebo mechanizmy, ktoré sú v danom prípade prítomné, napríklad ovplyvňovanie legislatívy, otáčavé dvere alebo mäkká moc.
- **Konvergujúci vzorec:** súbor zistení alebo signálov, ktorý sa stáva analyticky významným vtedy, keď sa dôkazy z rôznych zdrojov a metód navzájom zosúladujú a ukazujú rovnakým smerom.

- Jeden signál je slabý; vzorec je silný.
- Najsilnejšie posúdenia zvyčajne triangulujú aspoň tri vrstvy dôkazov, napríklad legislatívnu stopu, vlastnícke štruktúry a koncentráciu vo verejnom obstarávaní.
- Naratívy len zriedka predstavujú dôkaz samy osebe, často však vysvetľujú, prečo je vplyvové pôsobenie úspešné.
- Vždy je potrebné zdokumentovať aj hodnoverné alternatívne vysvetlenia, keďže rámec je pravdepodobnostný a založený na vzorcoch.

METODOLOGICKÉ UPOZORNENIE

Tento rámec by sa mal **používať s pojmovou disciplínou a dôkaznou opatrnosťou**. Zástupné indikátory pomáhajú včas odhaľovať podozrivé vzorce, vždy sú však závislé od kontextu a sami osebe nikdy nepreukazujú vinu. Slúžia ako varovné signály, ktoré majú viesť k ďalšiemu preverovaniu a triangulácii naprieč viacerými zdrojmi.

Rámec sa nesmie používať na nálepkovanie jednotlivcov ani na ospravedlňovanie politicky motivovaného cielenia. Je navrhnutý na podporu štruktúrovanej analýzy, nie ako náhrada právneho dokazovania.

Je potrebné výslovne pomenovať viaceré metodologické riziká. Po prvé, existuje riziko **nadmerného rozširovania konceptu**: ak sa pojem strategická korupcia začne uplatňovať na všetky formy vplyvu s väzbami na zahraničie, závislosti alebo netransparentnosti, stráca analytickú užitočnosť. Po druhé, existuje **riziko sekuritizácie**: rámcovanie korupcie ako bezpečnostnej hrozby môže byť v niektorých prípadoch analyticky opodstatnené,

no zároveň môže podporovať selektívne alebo politicky motivované používanie tohto konceptu. Po tretie, problémom je **nejasnosť hraníc**: často je náročné odlíšiť strategickú korupciu od legitímneho lobingu, zahraničných investícií, mäkkej moci, zahraničného zasahovania alebo iných príbuzných javov (Pozsgai-Alvarez a Lang, 2025). Po štvrté, existuje riziko **chybného prisúdenia (nesprávnej atribúcie)**: niektoré zdanlivo iracionálne rozhodnutia vo verejnom obstarávaní alebo legislatíve môžu byť výsledkom nesprávneho vyhodnotenia, nekompetentnosti alebo ideologickej zaujatosti, a nie korupcie. Strategická korupcia preto nemusí byť vždy jediným hodnoverným vysvetlením.

Okrem toho tento rámec uznáva aj dve vlastné praktické metodologické výzvy: **dôkaznú asymetriu**, keď môžu byť účinky ľahšie pozorovateľné než samotné korupčné stimuly, a **problém absencie „usvedčujúceho dôkazu“**, keď priame pokyny alebo explicitné korupčné dohody často nie sú dostupné a posúdenie sa musí opierať o vrstvené usudzovanie a potvrdenie z viacerých zdrojov.

Z týchto dôvodov rámec jasne rozlišuje medzi analytickým odhaľovaním, klasifikáciou a dokazovaním potrebným na účely trestného stíhania.

Praktické výzvy pri riešení strategickej korupcie

Tieto metodologické upozornenia dopĺňa súbor operačných výziev, ktoré ovplyvňujú, ako možno tento koncept začleniť do inštitucionálnej praxe, právnych rámcov a cezhraničnej spolupráce.

Lang, Pozsgai-Alvarez a Hogić (2025) zdôrazňujú, že každý rámec musí zohľadňovať meniace sa geopolitické prostredie a podporovať dlhodobú odolnosť domácich inštitúcií bez toho, aby sa spoliehal výlučne na externé stimuly.

Kerusauskaite a Peiffer (2025) upozorňujú na viacero kľúčových ťažkostí:

- **Inštitucionálne začlenenie:** ako strategickú korupciu integrovať do existujúcich právnych rámcov a politik.
- **Medzinárodná koordinácia:** nedostatok účinných nástrojov na cezhraničné vyšetrovanie a sankcionovanie páchatel'ov.
- **Domáce zraniteľnosti:** vnútorné slabiny, ktoré externí aktéri zneužívajú, napríklad krehké inštitúcie, politizovaný dohľad alebo slabá kultúra integrity.
- **Otvorenosť verzus bezpečnosť:** hľadanie rovnováhy medzi transparentnosťou a nevyhnutnou dôvernosťou vo vysokorizikových oblastiach.
- **Stratégie v šedej zóne:** strategická korupcia využíva právne medzery a dlhodobé stratégie, ktoré jej umožňujú pôsobiť v „šedej zóne“ práva.
- **Komplexnosť hybridných operácií:** je mimoriadne náročné izolovať korupciu ako súčasť širších vplyvových kampaní.

Implikácie pre odhaľovanie a trestné stíhanie

Tento rámec je praktickým nástrojom na identifikáciu a analýzu strategickej korupcie. Nenahrádza právne ani vyšetrovacie procesy, ale pomáha včas odhaľovať podozrivé vzorce, zasadiť ich do kontextu a usmerniť ďalšie preverovanie. Je určený ako nástroj na identifikáciu rizík, orientáciu v prípade a usmernenie práce s dôkazmi, nie ako náhrada právneho dokazovania.

Pri strategickej korupcii by **hodnotenie zraniteľnosti** nemalo byť iba technickým interným auditom. Malo by byť súčasťou medziinštitucionálneho hodnotenia rizík. Inštitucionálna zraniteľnosť ukazuje, kde je pravdepodobnejšie, že vznikne zneužitie zverenej právomoci založené na korupčnom stimule, kde môže zostať skryté alebo kde môže vyvolať širšie strategické účinky.

4 VYBRANÉ MEDZINÁRODNÉ PRÍPADOVÉ ŠTÚDIE

Prípady v tejto kapitole nie sú identickými ani rovnako preukázanými príkladmi strategickej korupcie. Líšia sa silou dôkazov, mierou zahraničného zapojenia aj kauzálnou jasnosťou. Niektoré predstavujú silnejšie potvrdzujúce prípady, zatiaľ čo iné slúžia ako hraničné alebo záťažové prípady, ktoré pomáhajú posúdiť, ako dobre rámec odlišuje strategickú korupciu od príbuzných javov, ako sú bežná korupcia, zahraničný vplyv alebo budovanie závislosti.

AZERBAJDŽAN: KAVIÁROVÁ DIPLOMACIA A „PRÁČKA PEŇAZÍ“ V RADE EURÓPY

Primárny mechanizmus: politické úplatkárstvo a korupčné stimulovanie elít.

Indikatívne zdroje: vyšetovania Rady Európy (2018) a správy týkajúce sa Parlamentného zhromaždenia Rady Európy (PACE); vyšetovania OCCRP (2017) o tzv. Azerbajdžani Laundromat; vyšetovania European Stability Initiative (2012, 2016) o „kaviárovej diplomacii“.

Azerbajdžanský prípad zostáva jedným z **najjasnejších príkladov strategickej korupcie v európskom inštitucionálnom prostredí**. V priebehu rokov 2000 až 2010 čelil Azerbajdžan dlhodobej kritike pre politických väzňov, manipuláciu volieb a porušovanie ľudských práv. Zároveň pribúdali investigatívne zistenia a neskôr aj inštitucionálne vyšetovania, ktoré ukázali, že siete napojené na azerbajdžanský štát si v rámci PACE vybudovali sofistikovanú stratégiu vplyvu. Cieľom nebolo iba zlepšiť obraz Azerbajdžanu, ale oslabiť kontrolu, zmierniť kritiku a formovať správanie európskych aktérov poverených monitorovaním demokratických štandardov.

Najviditeľnejším prejavom tejto stratégie sa stala tzv. **„kaviárová diplomacia“**. Tento pojem označuje vzorec, v ktorom boli vplyvní európski partneri získavaní prostredníctvom darov, luxusnej pohostinnosti, platených ciest a ďalších výhod. Nešlo o náhodné diplomatické zdvorilosti. Tieto praktiky tvorili súčasť širšej štruktúry stimulov zameranej na budovanie okruhu sympatizujúcich alebo ústretočných hlasov v európskych inštitúciách. Paralelne **tzv. Azerbajdžani Laundromat** odhalil širšiu finančnú architektúru zahŕňajúcu schránkové spoločnosti a skryté prevody peňazí, ktoré mohli slúžiť na presúvanie finančných prostriedkov, zakrývanie ich pôvodu a podporu budovania vplyvu v zahraničí.

Osobitný význam tohto prípadu spočíva v **prepojení medzi materiálnym stimulom a zneužitím zverenej moci**. Podstatným problémom nebola iba existencia darov alebo platieb s väzbou na zahraničie. Problémom bolo, že tieto výhody sa javili ako prepojené so správaním osôb, ktoré v rámci významnej európskej inštitúcie určujúcej normy zastávali monitorovacie, parlamentné alebo reputačne významné kontrolné roly. V tomto kontexte mala korupcia strategický účinok: znížovala inštitucionálny tlak na autoritársku vládu a deformovala dôveryhodnosť orgánu, ktorého poslaním je brániť demokratické štandardy.

Prípad zároveň ukazuje, že strategická korupcia často funguje **kombináciou priamych a umožňujúcich mechanizmov**. Priamym mechanizmom bol korupčný stimul. Tento mechanizmus však posilňovali netransparentné finančné štruktúry, neformálne lobistické kanály a praktiky zlepšovania reputácie, ktoré uľahčovali zakrývanie vzťahu medzi výhodami, sieťami a inštitucionálnymi výsledkami. Strategickým cieľom nebolo nevyhnutne kúpiť si jeden izolovaný hlas. Cieľom bolo vytvoriť priaznivé prostredie, v ktorom mohol Azerbajdžan tlmiť kritiku, komplikovať vyvodzovanie zodpovednosti a získať väčší manévrovací priestor v európskej diplomacii.

Pre analytický rámec predstavuje Azerbajdžan **referenčný prípad**, pretože v relatívne jasnej podobe **obsahuje všetky tri základné podmienky**. Boli prítomné identifikovateľné stimuly, pravdepodobné zneužitie zverených inštitucionálnych rolí a rozpoznateľný inštitucionálny účinok. Prípad tak ukazuje, že korupcia môže fungovať nielen ako súkromná transakcia, ale aj ako nástroj zahraničnej politiky využívaný na formovanie správania demokratických inštitúcií za hranicami zdrojového štátu.

SRBSKO A ČIERNA HORA: RUSKÉ FINANČNÉ TOKY, SPROSTREDKOVATELIA V PLYNÁRENSTVE A MIESTNI PROXY AKTÉRI

Primárny mechanizmus: korupčne podmienené vzťahy závislosti.

Indikatívne zdroje: nezákonné ruské finančné toky v Čiernej Hore a Srbsku podľa Prelec (2023); výstupy BridgeGap o ruskej infiltrácii a zraniteľnostiach súvisiacich so sankciami (Kostova a kol., 2025).

Tento prípad západného Balkánu je najlepšie chápať ako politický priestor, v ktorom sa zahraničný finančný vplyv, miestny klientelizmus a strategické sektory hlboko prepojili. Na účely tejto kapitoly sa najsilnejší a najucelenejší výklad sústreďuje na **Srbsko a Čiernu Horu**. V oboch krajinách sa ruský vplyv neuplatňoval predovšetkým prostredníctvom jedného dramatického úplatkárskeho škandálu. Budoval sa skôr **kombináciou finančných tokov, politických vzťahov, sprostredkovania v energetickom sektore a miestnych aktérov** ochotných premieňať externé väzby na získanie, alebo upevnenie moci v domovskej krajine.

V **Čiernej Hore** je tento príbeh úzko spojený s érou privatizácie po rozpade Juhoslávie. Ruský kapitál vstupoval do krajiny vo veľkých objemoch, najmä v 2000. rokoch, keď Čierna Hora smerovala k nezávislosti a rozsiahle časti ekonomiky prechádzali reštrukturalizáciou. Časť týchto investícií mala podobu významných akvizícií a nákupov nehnuteľností, najmä na pobreží. Význam týchto tokov však nebol iba ekonomický. Politicky relevantnými sa stali preto, že sa pretínali s domácimi elitami, potrebami financovania politických kampaní, slabým dohľadom a privatizačným prostredím, v ktorom boli politické a podnikateľské záujmy často úzko prepojené. V tomto zmysle kapitál s väzbami na Rusko existujúce slabiny nielen využíval, ale stal sa aj súčasťou vnútornej logiky, prostredníctvom ktorej sa tieto slabiny reprodukovali.

V **Srbsku** bol najdôležitejším kanálom energetický sektor. Ruský vplyv sa zakorenil prostredníctvom sprostredkovateľov v plynárenstve, korporátnych štruktúr napojených na štát a dlhodobých väzieb medzi ruskými energetickými záujmami a politicky prepojenými srbskými aktérmi. Využívanie sprostredkovateľov pri obchodovaní s plynom vytváralo príležitosti nielen na ekonomickú závislosť, ale aj na rozdeľovanie renty, budovanie lojality elít a deformovanie inštitúcií. Dohody v ropnom a plynárenskom sektore boli zasadené do širšieho politického kontextu, v ktorom sa navzájom posilňovali energetická závislosť, otázka Kosova a srbská politika balansovania medzi Ruskom a Západom. Výsledkom bol trvácný ekosystém, v ktorom mali politicky prepojení aktéri silnú motiváciu brániť usporiadania prezentované ako obchodne nevyhnutné alebo geopoliticky prirodzené, hoci oslabovali transparentnosť, hospodársku súťaž alebo strategickú autonómiu.

Analytická hodnota západobalkánskeho prípadu spočíva najmä v úlohe **miestnych proxy aktérov**. Ruský vplyv nepôsobil vo vákuu a nevyžadoval si úplnú zahraničnú kontrolu. Opieral sa o domácich politických, podnikateľských a administratívnych aktérov, ktorí dokázali premieňať financie s väzbami na zahraničie na klientelizmus, legitimitu a prístup. Preto je tento prípad vhodnejšie chápať ako hybridnú alebo sprostredkovanú formu strategickej korupcie, nie ako čisto exogénnu operáciu. Strategický účinok vznikol

kumulatívne. V Čiernej Hore sa nezákonné alebo netransparentné toky pretínali s privatizáciou, realitným sektorom a politikou elít. V Srbsku energetické väzby a usporiadania so sprostredkovateľmi pomáhali stabilizovať systém závislosti a selektívnej politickej lojality.

Tento prípad zároveň ukazuje, prečo strategickú korupciu **nemožno redukovat' na trestnoprávny dôkaz** jednej transakcie. V Srbsku aj Čiernej Hore je dôležitejšou otázkou to, ako sa externé finančné a obchodné vzťahy zabudovali do domácich štruktúr spravovania vecí verejných. Výsledkom nebolo iba súkromné obohatenie. Išlo o vzorec oslabeného dohľadu, posilnených klientelistických sietí a väčšieho priestoru pre ruskú páku vplyvu v strategicky citlivom regióne. Prípad Balkánu je preto osobitne užitočný na ilustráciu strategickú korupcie ako systémového fenoménu **zakotveného v dlhodobých politicko-ekonomických vzťahoch**, a nie ako jednorazového škandálu

NEMECKO: GERHARD SCHRÖDER A STRATEGICKÉ RIZIKÁ „OTÁČAVÝCH DVERÍ“

Primárny mechanizmus: otáčavé dvere (tzv. revolving doors) spojené s konfliktom záujmov a korupčnými stimulmi.

Indikatívne zdroje: verejné správy a analýzy týkajúce sa Nord Streamu, Gazpromu, Rosnefti a nemecko-ruských elitných sietí (Liboreiro, 2022; Daniels a kol., 2022). Výstupy BridgeGap o vzorcoch strategickú korupcie súvisiacich s Nemeckom (Galev a kol., 2025).

Prípad bývalého nemeckého kancelára **Gerharda Schrödera** ilustruje **nejednoznačnejšiu, no mimoriadne dôležitú formu rizika strategickú korupcie**. Na rozdiel od prípadov priameho úplatkárstva nejde o príbeh úplatkov za protislužby odhalený pri policajných raziiach. Ide o prípad, v ktorom formálne legálne konanie po odchode z verejnej funkcie vyvolalo vážne obavy z **konfliktu záujmov, kooptácie elít a strategických dôsledkov otáčavých dverí** medzi vysokou verejnou funkciou a zahraničnými štátom kontrolovanými podnikmi.

Krátko po odchode z funkcie v roku 2005 Schröder prešiel do vysokých pozícií prepojených s ruskými štátnymi energetickými záujmami, vrátane pozícií súvisiacich s projektom **Nord Stream, Gazpromom a neskôr Rosneft**. Tieto menovania boli významné preto, že nasledovali po zásadných politických rozhodnutiach prijatých počas jeho pôsobenia vo funkcii kancelára, ktoré podporili ruské energetické infraštruktúrne projekty s mimoriadnym geopolitickým významom. Kľúčovým problémom preto nebola iba osobná odmena. Išlo o súlad medzi predchádzajúcimi politickými rozhodnutiami, následnými korporátnymi pozíciami a posilnením závislostného vzťahu, ktorý sa neskôr ukázal ako strategicky škodlivý pre Európu.

Tento prípad sa nachádza v šedej zóne medzi legalitou a korupčným rizikom. Nexistuje verejne preukázaný trestný prípad, ktorý by dokazoval, že rozhodnutia prijaté počas výkonu funkcie boli vopred „kúpené“ príslubom neskoršej odmeny. Rýchlosť a povaha Schröderovho prechodu do korporátnych funkcií napojených na ruský štát však vytvorili silnú indikáciu že ide o konflikt záujmov. Ešte dôležitejšie je, že jeho pôsobenie po odchode z funkcie pomáhalo normalizovať a legitimizovať projekty, ktoré zvyšovali štruktúrnú závislosť Európy od ruského plynu. Bývalý nemecký kancelár si jednoducho nevybral iba pôsobenie v súkromnom sektore, ale zároveň projektu strategickú infraštruktúru úzko prepojenému so zahraničnopolitickými záujmami Kremľa poskytoval prestíž, prístup a politickú dôveryhodnosť..

Strategický účinok tohto prípadu sa stal omnoho zreteľnejším až v čase. Ako sa napätie s Ruskom zintenzívňovalo po roku 2014 a najmä po rozsiahlej invázii na Ukrajinu v roku 2022, skoršie politické a infraštruktúrne rozhodnutia týkajúce sa Nord Streamu sa začali vnímať nielen ako obchodné rozhodnutia, ale aj ako faktory prispievajúce

k **závažnej bezpečnostnej zraniteľnosti**. Schröderov prípad preto ukazuje, že strategická korupcia môže niekedy pôsobiť prostredníctvom stimulov po odchode z verejnej funkcie a kooptácie elitných sietí, aj keď nie je naplnený právny prah korupcie.

Pre analytický rámec je najvhodnejšie chápať tento prípad ako **prípad strategického vplyvu v šedej zóne**, nie ako potvrdený prípad korupcie. Korupčný stimul je vierohodný, ale nie je preukázateľne dokázaný v úzkom trestnoprávnom zmysle. Zneužitie zverenej moci je najlepšie rámcovať ako riziko konfliktu záujmov, nie ako plne preukázané konanie. Inštitucionálny a závislostný účinok je však neprehliadnuteľný. Táto kombinácia robí prípad obzvlášť dôležitým: ukazuje, ako môže formálne legálne správanie elít viesť k strategickým výsledkom, ktoré svojimi dôsledkami veľmi pripomínajú korupciu.

Hoci sa Schröder stal najvýraznejším príkladom fenoménu „otočných dverí“, podobné kariérne trajektórie bolo možné pozorovať aj inde, najmä v Rakúsku, kde viaceré bývalé vysokopostavené politické osobnosti prijali funkcie spojené s ruskými štátnymi spoločnosťami alebo vplyvovými sieťami.

SUDÁN: VOJENSKO-PODNIKATEĽSKÉ SIETE PODPOROVANÉ ZO ZAHRANIČIA A ZMARENIE DEMOKRATICKEJ TRANSFORMÁCIE

Primárny mechanizmus: korupčne podmienené vzťahy závislosti.

Indikatívne zdroje: analýza Chatham House o konflikte v Sudáne (Soliman a Baldo, 2025); výstupy o vojensko-podnikateľských sieťach, zlate a štruktúrach externej podpory (Currie-Edwards, 2024; Kassa, 2025; Sharife a kol., 2022; AML Network, 2025).

Sudán je osobitne dôležitým prípadom, pretože ukazuje strategickú korupciu nie ako izolovaný škandál, ale ako systém **výmeny medzi domácimi mocenskými centrami a externými aktérmi**. V tomto prípade nie je kľúčovou otázkou, či bol Sudán jednoducho „cieľom“ pôsobenia zvonka. Prípad skôr ukazuje, ako domáce politické a vojenské elity aktívne využívali externé vzťahy na zachovanie svojej moci, odpor voči reformám a premenu verejnej moci na nástroj súkromnej a geopolitickej výmeny.

Za vlády Omara al-Bašira a počas krehkej transformácie, ktorá nasledovala po jeho páde v roku 2019, formovali sudánsku politickú ekonomiku vojensko-podnikateľské štruktúry, slabý civilný dohľad a sektory s vysokou hodnotou, najmä súvisiace so zlatom. Tieto podmienky vytvorili živnú pôdu pre **korupčne podmienené vzťahy závislosti podporované zo zahraničia**. Externí aktéri vrátane Ruska a regionálnych štátov Perzského zálivu mali silný záujem o sudánske zdroje, strategickú geografickú polohu a politické smerovanie krajiny. Sudánske elity mali naopak silnú motiváciu vymieňať prístup, koncesie a strategickú spoluprácu za peniaze, zbrane, diplomatickú podporu a pomoc proti domácim vyzývateľom.

Tieto stimuly podľa dostupných správ zahŕňali peniaze, zbrane, diplomatickú podporu, preferenčné koncesie a prístup k strategickým sektorom smerujúci k domácim mocenským centrá, ako sú Sily rýchlej podpory (Rapid Support Forces, RSF) vedené Mohamedom Hamdanom Dagalom, známym ako „Hemeti“, a sieť Al-Junaid (Ministerstvo financií USA, 2023), pôsobiaca najmä v sektore ťažby zlata. Tieto externé podporné štruktúry boli podľa verejných správ prepojené so subjektmi naviazanými na Wagnerovu skupinu (napr. Meroe Gold) a zároveň s podpornými kanálmi z Perzského zálivu, predovšetkým zo Spojených arabských emirátov.

Preto je prípad Sudánu najlepšie chápať ako **spoluvytváranú formu strategickú korupcie**. Externá podpora nepôsobila nezávisle od konania domácich aktérov. Posilňovala vojenských a politických aktérov, ktorí už mali záujem blokovať demokratické reformy a udržiavať uzavreté a vykoisťujúce systémy moci. Prístup k zdrojom, ťažobným

sieťam, logistickým trasám a bezpečnostným partnerstvám sa prepočil s protireformnými stimulmi. V tomto prípade korupcia nebola iba vedľajším účinkom, ale jedným z operačných princípov, prostredníctvom ktorých sa organizovali politická lojalita, prístup k zdrojom a strategické zosúladenie.

Strategický účinok bol závažný. Tieto **korupčne podmienené vzťahy závislosti pomáhali udržiavať pri moci protireformných aktérov**, podkopávali transformáciu začatú v roku 2019 a prispeli k následnej fragmentácii a kolapsu. Dôsledky sa prejavili nielen v oblasti spravovania vecí verejných, ale aj v bezpečnosti, regionálnej stabilite a budúcnosti sudánskej štátnosti. Prípad preto ukazuje, že strategická korupcia môže pôsobiť aj na úrovni **trajektórie režimu**. To môže mať vplyv na to, či sa štát bude posúvať smerom k zodpovednému vládnutiu, alebo späť k militarizovanému drancovaniu.

Z metodologického hľadiska Sudán, v porovnaní s úplatkársym škandálom, **nie je „čistým“ prípadom**. Dôkazy sú viacvrstvové a často rekonštruované z analýz politickej ekonomie, investigatívnych zistení a výskumu zameranom na konflikt, nie zo súdnych rozhodnutí. **Analyticky je však tento prípad veľmi silný**. Ukazuje, ako sa závislosť založená na korupcii môže zabudovať do širšieho systému vojenskej moci, externej podpory a zmarenia demokratickej transformácie. To z neho robí kľúčový prípad na preukázanie bezpečnostnej relevancie politickej korupcie v krehkých štátoch.

SRÍ LANKA: PRÍSTAV HAMBANTOTA A ZÁVISLOSŤ PROSTREDNÍCTVOM KOOPTÁCIE ELÍT

Primárny mechanizmus: korupčne podmienené vzťahy závislosti.

Indikatívne zdroje: výskum a správy o prístave Hambantota, projekte Port City, správe vecí verejných počas éry Rajapaksovcov a čínskom projektovom financovaní napojenom na štát (David-Barrett a Okamura, 2025).

Srí Lanka je **jedným z najsilnejších príkladov politickej korupcie postavenej na závislosti**. Jadrom príbehu nie je iba dlh a nemožno ho redukovat' na slogan o „dlhovej pasci“. Ide skôr o vzájomné pôsobenie financovania napojeného na zahraničný štát, domácich stimulov elít, slabého dohľadu a následného prenosu politickej páky vplyvu prostredníctvom rozhodnutí v oblasti infraštruktúry a spravovania vecí verejných.

Počas éry Rajapaksovcov sa Čína stala významným finančným a politickým partnerom srílanskej vlády. Tento vzťah bol osobitne viditeľný pri rozsiahlych projektoch, ako bol prístav Hambantota a neskôr projekt Port City. Tieto projekty boli prezentované ako symboly národného rozvoja a modernizácie. Zároveň však vyvolávali vážne obavy týkajúce sa ich ekonomickej životaschopnosti, kvality dohľadu, politických stimulov sprevádzajúcich ich schvaľovanie a spôsobu, akým boli využívané na konsolidáciu domáceho klientelizmu. Infraštruktúra v tomto zmysle nebola iba nástrojom rozvoja. Stala sa aj nástrojom politického zisku elít a zahraničného strategického pozicionovania.

Prípad Hambantoty je kľúčový, pretože **ukazuje celý reťazec logiky politickej korupcie**. Externé financovanie podporilo projekty, ktorých ekonomická racionalita bola spochybňovaná. Domáce elity ich napriek tomu presadzovali ďalej, pričom profitovali z politickej symboliky, distribučných príležitostí a koncentrovaného rozhodovania, ktoré tieto projekty sprevádzali. Ako sa finančné tlaky prehlbovali, neschopnosť Srí Lanky splácať príslušné záväzky vyústila v roku 2017 do prenájmu prístavu Hambantota na 99 rokov spoločnosti napojenej na čínsky štát. Nepotvrdilo to každé tvrdenie, ktoré sa v súvislosti s týmto prípadom objavilo, ukázalo to však, ako možno závislosť premeniť na trvalú strategickú výhodu.

Osobitný význam Srí Lanky spočíva v kombinácii korupčného stimulu, zneužitia zverenej moci a dlhodobého účinku. Stimulom neboli iba peniaze v úzkom zmysle slova. Zahŕňal aj renty viazané na projekty, politickú podporu, obvinenia súvisiace s financovaním

kampaní a klientelistické príležitosti. Zneužitie zverenej moci spočívalo v presadzovaní pochybných projektov, oslabovaní dohľadu a využívaní štátnych inštitúcií spôsobom, ktorý uprednostňoval úzke politické záujmy pred verejným záujmom. Inštitucionálny účinok bol zásadný: správa politickej infraštruktúry sa prostredníctvom externej páky zmenila, zatiaľ čo domáce spravovanie vecí verejných sa zhoršovalo.

Pre analytický rámec je preto Srí Lanka jedným **z najsilnejších príkladov politickej korupcie orientovanej na vytváranie závislosti**. Ukazuje, že rozsiahle zahraničné financovanie sa môže stať strategicky korupčným nie jednoducho preto, že vytvára dlh, ale preto, že je zabudované do kooptácie elít, deformovaného rozhodovania a prenosu dlhodobej páky vplyvu nad aktívami národného významu.

BULHARSKO: LUKOIL, TURKSTREAM A ÚSTRETOVÉ NASTAVENIE ENERGETICKÉHO SEKTORA

Primárny mechanizmus: korupčne podmienené vzťahy závislosti.

Indikatívne zdroje: výstupy BridgeGap o Bulharsku, spoločnosti Lukoil, plynovode TurkStream a vzorcoch ruskej infiltrácie (Galev, 2025).

Bulharsko by sa malo posudzovať ako samostatný prípad, nie iba ako podkapitola širšieho príbehu Balkánu. Jeho význam spočíva v tom, ako sa vplyv prepojený s ruským štátom pretínal s energetickým sektorom, domácou regulačnou ústretovosťou a zraniteľnosťami na úrovni EÚ, ktoré odhalili sankcie a závislosť od dodávok. Analyticky je tento prípad silnejší vtedy, keď sa neprezentuje ako jeden izolovaný škandál, ale ako vzorec, v ktorom sa strategická energetická infraštruktúra, trhové privilégia a politická ochrana navzájom posilňovali.

Jedna z kľúčových línií bulharského prípadu sa sústreďuje na spoločnosť Lukoil. Tá mala počas rokov mimoriadne významné postavenie na bulharskom trhu s palivami vďaka svojej úlohe v rafinácii, skladovaní a logistike vrátane kontroly spojenej s terminálom Rosenets. Táto ekonomická váha sa pretavila do širšieho politického významu. Opakovane sa objavovali obavy, že postavenie spoločnosti jej poskytovalo nezvyčajne silnú páku vplyvu na národnú správu energetiky, zdaňovanie, regulačné rozhodnutia a implementáciu politík. V takomto prostredí nejde iba o otázku, či možno preukázať konkrétny úplatok. Ide o otázku, či trhová dominancia, regulačné výnimky a slabý dohľad vytvorili politicky chránený vzťah závislosti so strategickými dôsledkami.

Druhá línia sa týka plynovodu TurkStream a súvisiacich infraštruktúrnych rozhodnutí. Úloha Bulharska pri umožnení pokračovania tranzitu ruského plynu smerom do Srbska a ďalej vyvolala širšie otázky o tom, ako domáce rozhodovanie interagovalo s ruskými geopolitickými záujmami. Aj tu význam prípadu spočíva v kombinácii formálnej zákonnosti a strategického účinku. Rozhodnutia mohli byť prezentované ako technické, obchodné alebo energeticko-bezpečnostné voľby, zároveň však pomáhali udržiavať závislosť, vytvárali priestor pre politicky prepojených sprostredkovateľov a oslabovali súdržnosť širšej európskej reakcie na ruskú páku vplyvu.

Práve tým sa Bulharsko odlišuje od čistého prípadu úplatkárstva. Dôkazy sú najsilnejšie vtedy, keď sa tento prípad číta ako prípad ovládnutia energetického sektora a politicko-regulačnej ústretovosti. Externá korporátna moc prepojená so štátom, domáci sprostredkovatelia a politicky citlivá regulácia spolu pôsobili spôsobom, ktorý prinášal prospech zdrojovému aktérovi a zároveň obmedzoval autonómiu cieľového štátu. Výsledným účinkom nebola iba obchodná koncentrácia. Išlo o vzorec zraniteľnosti v strategickom sektore úzko prepojenom s národnou odolnosťou, sankčnou politikou a regionálnou energetickou politikou.

Pre analytický rámec je Bulharsko najvhodnejšie klasifikovať ako silný analytický prípad prostredia strategickej korupcie, aj keď nespĺňa dôkazný prah klasického škandálu založeného na priamom úplatkárstve. Je osobitne užitočné preto, že ukazuje, ako sa strategická korupcia môže budovať prostredníctvom regulačnej ústretovosti, infraštruktúrnych rozhodnutí a trhového uzamknutia, a nie iba samotnými peňažnými platbami. V tomto ohľade predstavuje dôležitý most medzi balkánskymi prípadmi závislosti a širším európskym rozmerom energetickej bezpečnosti.

Tabuľka 8 Komparatívny sumár prípadových štúdií (1/2)

PRÍPAD	MAPA MECHANIZMOV	POSÚDENIE KORUPČNÉHO STIMULU	POSÚDENIE ZNEUŽITIA ZVERENEJ MOCI	POSÚDENIE STRATEGICKÉHO ÚČINKU
Azerbajdžan	Politické úplatkárstvo a korupčné stimulovanie elít	Jasné dôkazy o daroch, luxusných benefitoch a skrytých prevodoch	Jasné zneužitie prostredníctvom zmierňovania kontroly a ovplyvňovania inštitucionálneho správania	Jasné poškodenie dôveryhodnosti dohľadu a zníženie tlaku na Azerbajdžan
Srbsko a Čierna Hora	Korupčne podmienené vzťahy závislosti; ovládnutie energetiky; klientelizmus umožnený nelegálnymi finančnými tokmi	Čiastočné, no silné dôkazy o rentách, ochrane a benefitoch pre elity	Silné analytické dôkazy o umožňovaní a ochrane netransparentných usporiadaní	Jasný účinok prostredníctvom energetického uzamknutia, klientelizmu a vonkajšej páky vplyvu
Nemecko (Schröder)	Otáčavé dvere; stimuly spojené s konfliktom záujmov	Vierohodný stimul po odchode z verejnej funkcie, no nie jednoznačne preukázaný	Vierohodné riziko konfliktu záujmov a strategického zosúladenia	Jasný účinok štrukturálnej závislosti v oblasti energetiky
Sudán	Korupčne podmienené vzťahy závislosti; výmena zdrojov za ochranu	Jasné dôkazy o externej podpore, koncesiách a ochranných benefitoch	Jasné zneužitie zo strany vojenských a politických elít vzdorujúcich reformám	Jasný účinok na kolaps demokratickej transformácie, predátorský výkon moci a vonkajšiu páku vplyvu
Srí Lanka	Korupčne podmienené vzťahy závislosti; kooptácia elít prostredníctvom financovania infraštruktúry	Jasné dôkazy o rentách viazaných na projekty a štruktúrach politického prospechu	Jasné zneužitie prostredníctvom deformovaného schvaľovania projektov a oslabeného dohľadu	Jasná dlhodobá závislosť a prevod strategického aktíva
Bulharsko	Korupčne podmienené vzťahy závislosti; regulačné a politické ovládnutie energetiky	Čiastočné, no silné dôkazy o privilegiách, rentách a regulačnej ústretovosti	Silné analytické dôkazy o deformácii politik a regulácie	Jasný účinok prostredníctvom trhového uzamknutia, zraniteľnosti voči sankciám a energetickej závislosti

Table 8 Komparatívny sumár prípadových štúdií (2/2)

PRÍPAD	POSÚDENIE ZAHRANIČNÉHO ZAPOJENIA	KONVERGUJÚCI VZOREC	ANALYTICKÁ KLASIFIKÁCIA
Azerbajdžan	Exogénne, priame	Finančné prevody, štruktúry schránkových spoločností, vzorce darovania, cestovné benefity a inštitucionálne výsledky ukazujú rovnakým smerom	Strategická korupcia, potvrdený prípad
Srbsko a Čierna Hora	Proxy / hybridné / sprostredkované	Energetická závislosť, sprostredkovateľské štruktúry, finančné toky, privatizačné vzorce a zosúladenie miestnych elít sa navzájom zbiehajú	Hybridné prostredie strategickej korupcie / silný analytický prípad
Nemecko (Schröder)	Endogénne / strategicky zosúladené	Načasovanie politických rozhodnutí, neskoršie menovania, verejná obhajoba a výsledky strategickej infraštruktúry ukazujú rovnakým smerom	Strategický vplyv v šedej zóne
Sudán	Proxy / sprostredkované so silnou domácou spoluprodukciou	Prístup k zdrojom, vojenská podpora, dynamika konfliktu a protireformné vzorce spravovania vecí verejných sa konzistentne zosúladujú	Strategická korupcia, analyticky silný, komplexný a spoluvytváraný prípad
Srí Lanka	Proxy / sprostredkované so silnou väzbou na zdrojového aktéra	Vzorce financovania, pochybnosti o realizovateľnosti projektov, deformácie spravovania vecí verejných a následný prevod strategického aktíva sa navzájom potvrdzujú	Strategická korupcia, silný prípad orientovaný na závislosť
Bulharsko	Exogénne; miestni proxy aktéri ako umožňujúce články	Trhová dominancia, infraštruktúrne rozhodnutia, regulačná ústretovosť a regionálne závislostné účinky ukazujú rovnakým smerom	Prostredie strategickej korupcie, silný analytický prípad

Táto tabuľka odzrkadľuje výstupy integračného modelu predstaveného v predchádzajúcej kapitole. Je navrhnutá tak, aby ukázala nielen konečnú klasifikáciu každého prípadu, ale aj to, ako sa k tejto klasifikácii dospelo prostredníctvom posúdenia korupčného stimulu, zneužitia zverenej právomoci, strategického účinku, externého prepojenia a konvergenzie zistení.

5 ODPORÚČANIA V OBLASTI POLITÍK A INŠTITUCIONÁLNEHO USPORIADANIA

KLÚČOVÉ LEGISLATÍVNE OPATRENIA

Ako bolo uvedené v predchádzajúcich častiach, strategická korupcia využíva medzery medzi právnymi, bezpečnostnými a finančnými systémami. Jej účinné riešenie si preto primárne nevyžaduje vytváranie nových nástrojov, ale ich prepojenie, koordináciu a uplatňovanie bezpečnostne orientovaného prístupu.

Odporúčania pre národné legislatívy:

V prvom rade **by štáty mali strategickú korupciu explicitne začleniť do rámca národnej bezpečnosti**, namiesto toho, aby ju vnímali výlučne ako otázku trestného práva. To zahŕňa prepojenie orgánov činných v trestnom konaní so spravodajskými službami, umožnenie využívania spravodajských informácií v relevantných konaniach a pravidelné hodnotenie rizík v strategických sektoroch, ako sú energetika, obrana, médiá a kritická infraštruktúra. Cieľom je zachytiť korupciu nielen ako trestný čin, ale aj ako súčasť širších operácií zameraných na získavanie vplyvu.

Kľúčovým pilierom je **transparentnosť finančných tokov a vlastníckych štruktúr**. Je potrebné zabezpečiť prepojenie registrov, efektívny prístup oprávnených subjektov k údajom a systematické preverovanie investícií v citlivých sektoroch. Tým sa obmedzí využívanie schránkových spoločností a nastrčených („proxy“) štruktúr ako nástrojov zahraničného vplyvu, čo predstavuje jeden z hlavných mechanizmov strategickej korupcie.

Rovnako dôležité je **posilniť pravidlá financovania politiky a regulácie ovplyvňovania rozhodovacích procesov**. To zahŕňa transparentnosť nielen finančných príspevkov, ale aj nepriamych foriem podpory, účinný dohľad vybavený reálnymi vyšetrovacími právomocami a mechanizmy rýchlej reakcie pri podozreniach zo zahraničného zasahovania. Osobitnú pozornosť treba venovať regulácii tretích strán a zabráneniu ich využívania ako nástrojov skrytého vplyvu.

Napokon je nevyhnutné **posilniť verejný sektor a kontrolné mechanizmy**. Patrí sem účinný systém majetkových priznaní, robustné mechanizmy ochrany oznamovateľov protispoločenskej činnosti (whistleblowerov), silné vnútorné kontrolné systémy a obmedzovanie neformálnych väzieb medzi verejným a súkromným sektorom. Tieto opatrenia znižujú priestor na vznik a upevňovanie korupčných sietí, ktoré tvoria základ strategickej korupcie.

Odporúčania pre legislatívu EÚ

Na úrovni Európskej únie predstavuje kľúčovú výzvu **prekonanie fragmentácie existujúceho právneho a inštitucionálneho rámca**. EÚ by mala **systematicky prepájať protikorupčné politiky s agendou bezpečnosti a hybridných hrozieb** a explicitne uznať strategickú korupciu ako súčasť hybridných aktivít.

Dôležitým krokom je **harmonizácia pravidiel v oblastiach s vysokým rizikom zneužitia**, najmä v oblasti transparentnosti konečného užívateľa výhod, financovania politiky a ochrany kritickej infraštruktúry. Zároveň je potrebné prepojiť finančné nástroje (AML rámec), sankčné režimy a orgány presadzovania práva tak, aby bolo možné efektívne identifikovať a narúšať finančné toky spojené so strategickou korupciou.

EÚ by mala výrazne **posilniť výmenu informácií a operačnú spoluprácu medzi členskými štátmi a európskymi inštitúciami**, najmä prostredníctvom subjektov ako Europol, Eurojust a Európska prokuratúra (EPPO). Je nevyhnutné, aby finančné vyšetrovania neprebiehali izolovane, ale boli prepojené s analýzou širších vplyvových a hybridných operácií.

Napokon je potrebné **posilniť preventívne mechanizmy na úrovni EÚ**, najmä prostredníctvom systematického hodnotenia zraniteľností členských štátov, budovania kapacít a zavádzania spoločných štandardov odolnosti voči zahraničnému vplyvu. Tieto nástroje by mali identifikovať slabé miesta ešte predtým, ako budú zneužit.

KLÚČOVÉ INŠTITUCIONÁLNE OPATRENIA

Ako už bolo zdôraznené, strategická korupcia nie je iba zlyhaním jednotlivcov alebo dôsledkom nedostatočnej regulácie, ale systémovým javom, ktorý využíva medzery medzi inštitúciami, jurisdikciami a sektormi. Jej účinné riešenie si preto nevyžaduje predovšetkým vytváranie nových orgánov, ale prepájanie existujúcich kapacít, posilňovanie koordinácie a zavádzanie bezpečnostne orientovaného prístupu naprieč celým inštitucionálnym rámcom.

Odporúčania pre inštitucionálne usporiadanie na národnej úrovni

Východiskovým bodom by mal byť **integrováný bezpečnostno-trestnoprávny prístup**. Strategická korupcia by nemala byť vnímaná len ako trestná činnosť, ale aj **ako nástroj zahraničného vplyvu a súčasť širších bezpečnostných hrozieb**. To si vyžaduje prepojenie spravodajských služieb, orgánov presadzovania práva a finančno-analytických kapacít, ako aj schopnosť identifikovať rizikové faktory už v počiatočných štádiách.

Nevyhnutná je **silná koordinácia medzi existujúcimi inštitúciami**. Namiesto vytvárania nových orgánov je potrebné **zaviesť funkčný koordinálny mechanizmus zabezpečujúci systematickú výmenu informácií, spoločné hodnotenie rizík a jasné rozdelenie kompetencií**. Nedostatočná koordinácia zostáva jednou z hlavných slabín súčasného systému.

Z hľadiska kapacít je potrebné **cielenne posilňovať tie inštitúcie, ktoré sa zaoberajú finančnými tokmi a strategickým rozhodovaním, najmä v oblastiach obrany, energetiky a infraštruktúry**. Zároveň by štáty mali rozvíjať analytické schopnosti, prepájať zdroje údajov a presunúť dôraz z reaktívneho vyšetrovania na systematickú a preventívnu identifikáciu rizík.

Dôležitým prvkom je **pravidelné hodnotenie inštitucionálnych zraniteľností vrátane analýzy predchádzajúcich zlyhaní**. Takéto hodnotenia by mali zohľadňovať nielen vnútorné kontrolné mechanizmy, ale aj externé vplyvy, sieťové prepojenia a potenciál zahraničného zasahovania. Mali by byť koordinované medzi viacerými orgánmi a prepojené s praktickými opatreniami v oblasti integrity a riadenia rizík.

Napokon je nevyhnutné **posilňovať odolnosť inštitúcií a ich otvorenosť voči externému dohľadu**. Patrí sem odborné vzdelávanie kľúčových aktérov, vysoké štandardy integrity, aktívna spolupráca s občianskou spoločnosťou a ochrana oznamovateľov. Externí aktéri zohrávajú zásadnú úlohu pri včasnom odhaľovaní rizík, ktoré štát nemusí byť schopný identifikovať vlastnými silami.

Odporúčania pre inštitucionálne usporiadanie na úrovni Európskej únie

Aj na úrovni EÚ je hlavnou výzvou prekonanie fragmentácie medzi inštitúciami a jednotlivými politikami. **Strategická korupcia by mala byť explicitne definovaná a systematicky začlenená do rámcov zameraných na hybridné hrozby, zahraničné zasahovanie a ochranu vnútorného trhu**. Spoločná definícia by umožnila členským štátom pristupovať k tejto problematike jednotne a koordinovane.

Kľúčovým opatrením je **integrácia spravodajských, analytických a vyšetrovacích kapacít**. Účinný boj proti strategickej korupcii si vyžaduje systematickú výmenu informácií medzi subjektmi, ako sú Europol, Eurojust a EPPO, ako aj analytickými štruktúrami v rámci Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (EEAS). Prekonanie rozdielu medzi spravodajskými informáciami a dôkazmi použiteľnými v trestnom konaní zostáva jednou z hlavných výziev.

EÚ by mala zároveň **posilniť právomoci a kapacity existujúcich orgánov**. To zahŕňa rozšírenie mandátu EPPO na širšie formy korupcie s bezpečnostným rozmerom, ako aj posilnenie analytických a operačných schopností Europolu, najmä v oblasti finančných tokov a nadnárodných sietí. Úzka spolupráca s Eurojustom je nevyhnutná pre efektívnu koordináciu zložitých cezhraničných prípadov.

Mimoriadne dôležitú úlohu zohráva **vytvorenie integrovaného európskeho prístupu k finančným tokom a investíciám vrátane kryptomien**. Prepojenie systémov boja proti praniu špinavých peňazí, registrov konečných užívateľov výhod a mechanizmov preverovania zahraničných investícií by umožnilo sledovať rizikové finančné operácie naprieč jednotným trhom. Tento prístup musí zahŕňať aj koordinované sankčné režimy a ich účinné presadzovanie.

Pri ochrane vnútorného trhu je **potrebné zabrániť zneužívaniu rozdielov medzi členskými štátmi**. To si vyžaduje harmonizáciu pravidiel verejného obstarávania v rizikových sektoroch, výmenu informácií o rizikových subjektoch a koordinovaný prístup k ochrane kritickej infraštruktúry. Bez týchto opatrení bude strategická korupcia naďalej využívať tzv. „forum shopping“ medzi jednotlivými jurisdikciami.

EÚ by mala tiež **posilniť svoje analytické kapacity v oblasti hybridných hrozieb**. Spolupráca s Hybrid CoE a rozvoj spoločných hodnotení rizík môžu zlepšiť porozumenie aké sú prepojenia medzi korupciou, ekonomickým vplyvom a informačnými operáciami. Zdieľanie poznatkov a osvedčených postupov medzi členskými štátmi, ako aj využívanie skúseností partnerských krajín, ktoré sú vo väčšej miere vystavené ruskej hybridnej vojne (napríklad Ukrajina, Moldavsko alebo Arménsko), je kľúčové pre budovanie kolektívnej odolnosti.

Napokon by EÚ mala **systematicky zapájať neštátnych aktérov**. Organizácie ako Transparency International a OCCRP disponujú jedinečnými údajmi a analytickými výstupmi, ktoré môžu významne prispieť k identifikácii rizík a podpore vyšetrovaní. Ich zapojenie by malo byť formalizované a prepojené s inštitucionálnymi mechanizmami EÚ.

Zhrnutie opatrení v oblasti legislatívy a inštitúcií

Najúčinnejšia reakcia na strategickú korupciu si vyžaduje odklon od fragmentovaného, izolovaného protikorupčného modelu smerom k integrovanému rámcu, ktorý prepája právne, bezpečnostné a finančné systémy. Prioritou nie je zavádzanie nových pravidiel, ale odstránenie medzier medzi existujúcimi nástrojmi, zabezpečenie ich koordinovaného využívania a uznanie korupcie ako nástroja geopolitického vplyvu.

To si zároveň vyžaduje zmenu fungovania inštitúcií. Namiesto rozširovania organizačných štruktúr by sa pozornosť mala sústrediť na prepojenosť, koordináciu a schopnosť pôsobiť naprieč sektormi a hranicami štátov. V praxi je tento prístup založený na troch základných princípoch: integrácii bezpečnostných, finančných a vyšetrovacích kapacít, systematickej koordinácii na národnej aj európskej úrovni a silnom dôraze na analýzu rizík, finančné toky a strategicky citlivé sektory.

Kedže strategická korupcia funguje prostredníctvom sietí a cezhraničných mechanizmov vplyvu, aj inštitucionálna reakcia musí byť rovnako prepojená, koordinovaná a strategicky orientovaná.

PRÍLOHA 1: LEGISLATÍVNY A INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC NA SLOVENSKU

PRÁVNÝ RÁMEC

Kedže téma strategickej korupcie je na Slovensku pomerne nová, v právnej terminológii zatiaľ nemá svoje priame legislatívne ukotvenie. Tento pojem sa na Slovensku používa najmä v bezpečnostných a analytických diskusiách, kde označuje systematické a cielené využívanie korupcie ako nástroja politického alebo geopolitického vplyvu (hybridného pôsobenia) a to v prospech cudzích mocností alebo nadnárodných záujmov.

Napriek tomu už viaceré právne normy a strategické dokumenty čiastočne riešia prejavy strategickej korupcie, ktoré možno chápať ako čiastkové mechanizmy proti nej. Ide v prvom rade o Trestný zákon (zákon č. 300/2005 Z. z.), ktorý postihuje prijímanie a poskytovanie úplatku či zneužitie právomoci verejného činiteľa. Protikorupčné nástroje, ako register partnerov verejného sektora, Register právnických osôb (implementujúci AML smernice EÚ), pravidlá verejného obstarávania a ochrana oznamovateľov protispoločenskej činnosti, zvyšujú transparentnosť a umožňujú odhaľovať „bežné“ korupčné praktiky. Bezpečnostná stratégia SR (2021) ale už otvorene uvádza, že strategická korupcia patrí medzi nástroj hybridného pôsobenia a vážne ohrozuje bezpečnosť štátu.

Zároveň však platí, že aj legitímne a medzinárodne odporúčané nástroje transparentnosti môžu byť zneužitú na obmedzovanie verejnej kontroly, občianskej spoločnosti alebo nezávislého dohľadu. Príkladom boli návrhy legislatívy voči mimovládny organizáciám, pri ktorých sa vláda odvolávala na odporúčania EÚ, GRECO či OECD. Podobné riziko existuje aj pri regulácii lobingu, kde môžu byť opatrenia zamerané skôr na politický tlak než na skutočné posilnenie transparentnosti a verejnej kontroly. Problémom preto nie je samotná existencia kontrolných mechanizmov, ale ich nastavenie a možné zneužitie na politické účely, čo v niektorých prípadoch potvrdili aj zásahy Ústavného súdu.

ZÁKONY A STRATEGICKÉ DOKUMENTY, KTORÉ SA ZAOBERAJÚ PREJAVMI STRATEGICKEJ KORUPCIE

Trestné právo

Trestný zákon (zákon č. 300/2005 Z. z.) obsahuje skutkové podstaty korupčných trestných činov (§ 329 - prijímanie úplatku, § 332 - podplácanie, § 336a - volebné korupcie, § 351 - marenie prípravy a priebehu volieb a referenda a § 326 - zneužitie právomoci verejného činiteľa). Špecifickú pozornosť v kontexte zahraničného vplyvu si zaslúžia § 330 a § 334 (korupcia s účasťou zahraničného verejného činiteľa), ktoré však boli v slovenskej aplikačnej praxi využité minimálne. Taktiež je potrebné spomenúť novozavedený § 351a (marenie volebnej kampane), ktorý zakazuje zásahy do kampane v spojení s cudzou mocou. Hoci môže pôsobiť zmysluplne, v praxi vyvoláva obavy z účelovosti a politickej motivácie, nakoľko môže slúžiť ako nástroj šikany voči mimovládny organizáciám monitorujúcim voľby. Hoci súčasné skutkové podstaty Trestného zákona efektívne postihujú korupciu v jej transakčnej rovine, nebola zaznamenaná rozsiahlejšia aplikačná prax, ktorá by reflektovala komplexný fenomén strategickej korupcie (Slovenská republika, 2005).

Protikorupčná a AML (Anti-Money Laundering) legislatíva

Zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti podporuje odhaľovanie korupčných praktík.

Predbežná poznámka: Národná rada Slovenskej republiky v decembri 2025 schválila zrušenie Úradu na ochranu oznamovateľov a jeho nahradenie novým orgánom s účinnosťou od 1. januára 2026, čo zásadne mení doterajší systém ochrany. Ústavný súd následne pozastavil účinnosť tejto legislatívy do doby, kým neposúdi jej ústavnosť (NR SR, 2019).

Zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti predstavuje kľúčový AML rámec vychádzajúci zo smerníc EÚ, ktorý je priamo relevantný pre potláčanie finančných tokov strategickej korupcie (NR SR, 2008).

Zákon č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora (RPVS) zvyšuje transparentnosť vlastníckych štruktúr subjektov obchodujúcich so štátom (NR SR, 2016).

Zákon č. 272/2015 Z. z. o registri právnických osôb (RPO) na rozdiel od RPVS vyžaduje uvádzanie konečných užívateľov výhod pri všetkých firmách. Problémom však zostáva absencia verifikácie údajov (zapisujú ich firmy samy) a obmedzená verejná kontrola v dôsledku rozhodnutí Súdneho dvora EÚ, čo znižuje ich hodnovernosť (NR SR, 2015).

Protikorupčná politika Slovenskej republiky definuje priority boja proti korupcii. Vláda SR ju prijíma periodicky, posledná aktualizácia bola k 30. júnu 2025 (Slovenská republika, 2026).

Hybridné hrozby a bezpečnostný rámec

Bezpečnostná stratégia SR (2021) výslovne uvádza, že aktivity cudzích spravodajských služieb na území Slovenskej republiky patria dlhodobo k najzávažnejším hrozbám s potenciálne výraznými dopadmi na bezpečnosť a stabilitu. Ich pôsobenie zahŕňa predovšetkým získavanie informácií, vrátane utajovaných skutočností, úsilie o utajený prienik do orgánov štátnej správy, bezpečnostných zložiek a orgánov kritickej infraštruktúry, ako aj strategickú korupciu, ovplyvňovanie politického rozhodovania a manipulácia verejnej mienky, špiónáž, sabotáž a aktivity v oblasti hybridných hrozieb (NR SR, 2021).

Obranná stratégia SR (2021) zdôrazňuje potrebu transparentného a efektívneho financovania obrany ako prevenciu pred zneužitím zdrojov (NR SR, 2021).

Zákon č. 45/2011 Z. z. o kritickej infraštruktúre a **Zákon č. 69/2018 Z.z. o kybernetickej bezpečnosti (69/2018 Z. z.)** nepriamo posilňujú odolnosť proti pôsobeniu externých aktérov, ktorí by mohli využiť korupčné kanály (NR SR, 2011).

Sankčný rámec EÚ a SR

Slovenská republika uplatňuje sankčné režimy EÚ a OSN podľa **zákona č. 289/2016 Z. z. o vykonávaní medzinárodných sankcií**. Tieto režimy umožňujú postihovať osoby a subjekty, ktoré sa prostredníctvom strategickej korupcie snažia ovplyvňovať politické alebo hospodárske procesy. Hoci Slovensko sankcie prostredníctvom príslušných orgánov uplatňuje, a to v rámci svojich kompetencií a v súlade s platnou legislatívou (zákon č. 289/2016 Z. z. a zákon č. 566/2001 Z. z.), chýba proaktívny prístup. Je preto vysoký predpoklad, že podobný deficit existuje aj v oblasti strategickej korupcie. Súvisí to aj s absenciou osobitnej legislatívy, keďže táto problematika je upravená predovšetkým v strategických dokumentoch (NR SR, 2016).

Ďalšie mechanizmy

Zákon o volebnej kampani (zákon č. 181/2014 Z. z.) a **Zákon o financovaní politických strán (zákon č. 85/2005 Z. z.)** - táto legislatíva má obmedzovať skryté financovanie politických aktérov. Tu sa ako zásadný problém javí slabá a formalistická štátna kontrola zo strany Štátnej komisie pre voľby, ktorá nedisponuje vyšetrovacími právomocami na preverovanie problematického financovania (NR SR, 2005, 2014).

Majetkové priznania verejných funkcionárov (v rámci **Ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov**) - v súčasnosti zostávajú nefunkčným nástrojom, nakoľko neumožňujú efektívne zisťovať podozrivé nárasty majetku a sú náchylné na obchádzanie (napr. nepriznanie užívaných nehnuteľností) (NR SR, 2004).

Zhrnutie k stavu právneho rámca na Slovensku:

Na Slovensku zatiaľ neexistuje osobitná legislatíva, ktorá by priamo definovala a upravovala strategickú korupciu ako samostatnú kategóriu. Tento pojem je skôr analytický a používa sa v bezpečnostnom diskurze, než aby bol pevne zakotvený v zákonoch. Napriek tomu sa jeho prejavy a mechanizmy čiastočne postihujú prostredníctvom už existujúcich nástrojov: trestnoprávnymi noriem, protikorupčnými opatreniami, ako aj prostredníctvom bezpečnostných a obranných dokumentov SR. Tie už výslovne uvádzajú, že korupcia môže byť využívaná ako nástroj hybridného pôsobenia cudzích mocností s cieľom oslabiť odolnosť štátu.

Zavedenie osobitnej legislatívy k strategickej korupcii by síce posilnilo politickú a symbolickú rovinu boja proti hybridným hrozbám, no v praxi naráža na množstvo úskalí - od presnej definície, cez dôkaznú náročnosť až po riziko zneužitia v politickom zápase. Je na zváženie, či by účelnejším prístupom bolo rozšírenie existujúcich právnych rámcov (trestný zákon, zákon o medzinárodných sankciách, zákon o verejnom obstarávaní) a doplnenie bezpečnostných stratégií o presné mechanizmy identifikácie a postihu strategickej korupcie.

INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC

Slovenská republika má už dnes istý inštitucionálny rámec určený na boj proti korupcii, hospodárskej kriminalite a čiastočne hybridným hrozbám. Pojem strategická korupcia síce nie je právne zakotvený, štátne orgány však disponujú niektorými nástrojmi a kompetenciami, ktoré dokážu zachytávať jej prejavy, najmä ak sú spojené so zahraničnými vplyvmi, ekonomickým nátlakom či podkopávaním demokratických inštitúcií.

INŠTITÚCIE, KTORÉ SA MAJÚ ZAOBERAŤ PREJAVMI STRATEGICKEJ KORUPCIE:

Zákonodarná moc a vláda

Vláda SR a NR SR zabezpečujú vytváranie, schvaľovanie a implementáciu strategických dokumentov (Bezpečnostná stratégia, Obranná stratégia, Národný program boja proti korupcii, príslušné akčné plány) v súlade s medzinárodnými záväzkami (EÚ, NATO, OSN), koordinuje jednotlivé ministerstvá.

Sekcia prevencie korupcie a krízového manažmentu Úradu vlády SR¹⁰ je útvar s kompetenciou pre koordináciu protikorupčných politík, ktorého reálna činnosť a efektívnosť sú však v súčasnosti nejasné.

Národné kontaktné miesto pre Hybrid CoE¹¹ - Slovensko je členskou krajinou európskeho Centra excelentnosti pre boj proti hybridným hrozbám, čo otvára možnosti medzinárodnej spolupráce.

¹⁰ <https://www.olaf.vlada.gov.sk/odbor-prevencie-korupcie-v-ramci-kancelarie-predsedu-vlady/>

¹¹ https://www.vlada.gov.sk/site/assets/files/1765/statut_situacneho_centra_slovenskej_republiky.pdf

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

Úrad boja proti organizovanej kriminalite (ÚBOK)¹² je špecializovaný útvar na boj s korupciou, ekonomickou kriminalitou a zločineckými sieťami, v oblasti strategickej korupcie môže zohrávať úlohu pri identifikovaní a vyšetrovaní prepojenia na zahraničný vplyv.

Úrad inšpekčnej služby¹³ vykonáva vyšetrovanie možnej korupcie v rámci policajných zložiek.

Finančná polícia¹⁴ ako súčasť Policajného zboru vyšetruje závažnú ekonomickú a finančnú trestnú činnosť a okrem iného aj poškodzovanie finančných záujmov EÚ. Analyzuje prepojenia na medzinárodné finančné siete, ktoré môžu financovať strategickú korupciu.

Inštitút správnych a bezpečnostných analýz¹⁵ by mal disponovať analytickou kapacitou na identifikáciu prepojení medzi korupčnými schémami a zahraničným vplyvom, pravidelne hodnotiť zraniteľnosti štátu v kľúčových sektoroch, efektívne koordinovať výmenu informácií medzi bezpečnostnými a finančnými orgánmi a aktívne spolupracovať s partnermi v EÚ a NATO. Rovnako dôležité je zvyšovanie povedomia verejnosti o strategickej korupcii. Súčasný prístup vedenia Ministerstva vnútra k riešeniu hybridných hrozieb je však nedostatočný.

Ministerstvo financií Slovenskej republiky

Kriminálny úrad finančnej správy (KÚFS)¹⁶ zohráva dôležitú úlohu pri odhaľovaní nelegálnych finančných tokov, hoci sa v minulosti nevyhol podozreniam zo zneužívania na politické účely.

Útvar hodnoty za peniaze¹⁷ posudzuje efektívnosť verejných výdavkov, môže identifikovať rizikové schémy spojené s neefektívnymi investíciami.

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky

Odbor bezpečnostnej politiky koordinuje zahraničnopolitické kroky aj pri uplatňovaní sankcií EÚ a OSN proti subjektom zapojeným do strategickej korupcie.

Ostatné štátne orgány

Slovenská informačná služba (SIS)¹⁸ má priamu zodpovednosť za odhaľovanie a dokumentovanie aktivít cudzích spravodajských služieb a zahraničných aktérov, ktoré môžu využívať strategickú korupciu ako nástroj na získanie vplyvu. Služba upozorňuje v správach pre NR SR a vládu na riziká tzv. „strategického ovplyvňovania“ (napr. energetika, kritická infraštruktúra, médiá).

Národný bezpečnostný úrad (NBÚ)¹⁹ zodpovedá za ochranu utajovaných skutočností, bezpečnostné previerky osôb a kybernetickú bezpečnosť. V kontexte strategickej korupcie je kľúčový tým, že preveruje spoľahlivosť osôb na citlivých pozíciách a dokáže identifikovať riziká prepojenia na cudzie mocnosti.

¹² <https://www.minv.sk/?UBOK>

¹³ <https://www.minv.sk/?urad-inspekcej-sluzby>

¹⁴ <https://www.minv.sk/?financna-policia>

¹⁵ <https://www.minv.sk/?institut-spravnych-bezpecnostnych-analyz-isba>

¹⁶ <https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/kriminalny-urad-financnej-spravy-kufs/>

¹⁷ <https://www.mfsr.sk/uhp>

¹⁸ <https://www.sis.gov.sk/>

¹⁹ <https://www.nbu.gov.sk/>

Úrad na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti (ÚOO)²⁰ poskytuje ochranu whistleblowerom, ktorí by mohli odhaliť prípady strategickej korupcie. Je dôležitým článkom prevencie, pretože umožňuje zverejniť prípady, ktoré by inak ostali skryté.

Protimonopolný úrad SR (PMÚ)²¹ môže v rámci ochrany hospodárskej súťaže identifikovať deformácie trhu spôsobené strategickou korupciou.

Rada pre mediálne služby (RpMS)²² je relevantná v kontexte implementácie EÚ legislatívy (DSA/EMFA) a komunikácie so sociálnymi sieťami pri potláčaní vplyvových operácií.

Najvyšší kontrolný úrad SR (NKÚ)²³ kontroluje nakladanie s verejnými financiami; môže odhaľovať schémy spojené so strategickou korupciou, najmä v projektoch s cezhraničným presahom.

Úrad pre verejné obstarávanie²⁴ má kľúčovú úlohu pri predchádzaní korupcii v obstarávaní, ktoré je tradične rizikovou oblasťou pre strategické pôsobenie zahraničných aktérov.

Neštátne a neformálne inštitúcie

Mimovládne organizácie a investigatívni novinári v slovenskom prostredí často supľujú úlohu štátu v monitoringu korupcie, analýze vlastníckych štruktúr a odhaľovaní zahraničného vplyvu, čím tvoria nevyhnutnú súčasť inštitucionálnej odolnosti. Svoje zistenia komunikujú širokej verejnosti a v prípade systémovej korupcie často dávajú podnet k vyšetreniu trestnej činnosti.

Zhrnutie k stavu inštitucionálneho rámca na Slovensku

Slovenská republika zatiaľ nevytvorila osobitnú inštitúciu, ktorá by sa špecializovala výlučne na strategickú korupciu. Tento pojem sa používa skôr v bezpečnostnom a analytickom diskurze než v praktickom riadení štátu. Napriek tomu existuje viacero orgánov a útvarov, ktoré sa jej prejavom dotýkajú - či už cez vyšetrovanie korupčných trestných činov, odhaľovanie zahraničných vplyvov, alebo budovanie odolnosti voči hybridným hrozbám.

Efektivita inštitúcií však naráža na formalizmus a nízku mieru proaktívneho preverovania podozrení. Pre úspešný boj so strategickou korupciou je nevyhnutná aj koordinácia existujúcich zložiek a tiež ochrana kontrolných mechanizmov pred politickou inštrumentalizáciou.

Znepokojivým trendom je oslabovanie nástrojov verejnej kontroly a transparentnosti. Obmedzovanie prístupu k informáciám, oslabovanie ochrany oznamovateľov, verejných registrov či obchádzanie štandardných legislatívnych procesov znižuje schopnosť štátu včas identifikovať strategickú korupciu. Hoci časť týchto krokov narazila na odpor občianskej spoločnosti, zásahy Ústavného súdu či tlak európskych inštitúcií, dlhodobý trend predstavuje riziko pre odolnosť demokratických inštitúcií a právny štát.

²⁰ <https://www.oznamovatelka.sk/>

²¹ <https://www.antimon.gov.sk/>

²² <https://rpms.sk/>

²³ <https://www.nku.gov.sk/sk/web/nku>

²⁴ <https://www.uvo.gov.sk/>

PRÍLOHA 2: ANALYTICKÉ NÁSTROJE
NA POSUDZOVANIE STRATEGICKEJ
KORUPCIE NA SLOVENSKU

Slovenské prostredie poskytuje užitočný príklad toho, ako možno tento rámec uplatniť v praxi prostredníctvom kombinácie verejných registrov, mechanizmov transparentnosti, databáz verejného obstarávania, vlastníckych záznamov a politických a mediálnych zdrojov. Cieľom nie je spoliehať sa na jeden súbor dát, ale prepájať rozptýlené informácie naprieč inštitucionálnou, finančnou, politickou a vzťahovou oblasťou s cieľom identifikovať podozrivé vzorce, závislosti alebo vplyvové štruktúry relevantné pre analýzu strategickej korupcie.

OBLASŤ ANALÝZY	INDIKATÍVNE SLOVENSKÉ ZDROJE
Sledovanie legislatívnej stopy	Legislatívny portál Slov-Lex; záznamy o hlasovaní poslancov a legislatívne návrhy dostupné prostredníctvom Národnej rady Slovenskej republiky
Sieťová analýza	ORSR - Obchodný register SR; Živnostenský register Slovenskej republiky; Register partnerov verejného sektora (RPVS); registre úpadcov a reštrukturalizácií; zverejnené údaje o financovaní politických strán a kampaní
Mapovanie vlastníctva	RPVS; Katastrálny portál Slovenska; ZBGIS Geoportál; Register účtovných závierok Ministerstva financií SR; majetkové priznania verejných funkcionárov - Národná rada Slovenskej republiky; majetkové priznania prokurátorov - Generálna prokuratúra Slovenskej republiky; majetkové priznania sudcov - Súdna rada Slovenskej republiky
Metriky závislosti / finančná expozícia	Centrálny register zmlúv (CRZ); Vestník Úradu pre verejné obstarávanie (ÚVO)
Naratívny a politický kontext	Parlamentné rozpravy; verejné vyhlásenia; mediálne archívy; databázy investigatívnej žurnalistiky; politická komunikácia a materiály volebných kampaní

PRÍLOHA 3: VYBRANÉ SLOVENSKÉ
PRÍPADOVÉ ŠTÚDIE NA TESTOVANIE
RÁMCA

1. SLOVENSKO: NETRANSPARENTNÝ VPLYV ČÍNY
NA OSOBY S ROZHODOVACOU PRÁVOMOCOU NA
SLOVENSKU

Primárny mechanizmus: politické úplatkárstvo a korupčné stimulovanie elít
Sekundárny mechanizmus: mäkká moc a formovanie naratívov ako umožňujúce podmienky
Indikatívne zdroje: investigatívne výstupy o návšteve slovenských poslancov v Číne v roku 2025, ktorú financovalo a programovo pripravilo čínske veľvyslanectvo (Kiripolská a kol., 2026; Mihočková, 2025); správy o širšom úsilí Číny prehlbovať politické a ekonomické väzby so Slovenskom (Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky, 2024).

Čína sa usiluje rozširovať svoj vplyv v strednej a východnej Európe prostredníctvom budovania politických vzťahov, znižovania kritiky v rámci inštitúcií EÚ a prezentovania sa ako spoľahlivý ekonomický a technologický partner. Slovensko sa stalo súčasťou tohto úsilia prostredníctvom rozvoja strategického partnerstva s Čínou a rastúceho čínskeho záujmu o slovenské investičné a priemyselné projekty. V tomto kontexte vzbudila osobitnú pozornosť cesta dvanástich slovenských poslancov do Číny v roku 2025, pretože na rozdiel od štandardných oficiálnych parlamentných ciest ju podľa dostupných informácií plne financovalo a dôkladne zorganizovalo čínske veľvyslanectvo. Delegáciu sprevádzal bývalý poradca predsedu vlády Roberta Fica a účastníci neskôr zdieľali veľmi pozitívne dojmy z politického a priemyselného rozvoja Číny.

Z pohľadu tohto rámca **význam prípadu nespočíva ani tak v preukázanom vzťahu „niečo za niečo“, ale skôr v samotnej štruktúre zapojenia.** Čínska strana iba nehostila diplomatickú návštevu. Podľa dostupných informácií cestu financovala, formovala jej program a vystavila slovenských politikov starostlivo pripravenému sledu oficiálnych stretnutí, kultúrnych vystúpení a symbolických zážitkov, ktorých cieľom bolo predstaviť Čínu ako úspešný, moderný a politicky schopný štát. V tomto zmysle cesta fungovala ako viac než len protokolárna návšteva. Vytvorila podmienky pre stimulovanie elít prostredníctvom sponzorovaného prístupu, pohostinnosti a reputačného rámcovania.

Analyticky zaujímavou robí tento prípad kombinácia **netransparentného benefitu a naratívneho zosúladenia.** Plne sponzorovanú zahraničnú cestu aktuálne pôsobiacich zákonodarcov možno chápať ako formu stimulu vtedy, keď vytvára privilegovaný prístup, prestíž a symbolický benefit mimo štandardných verejných postupov. Zároveň prípad ukazuje, ako môže byť takýto stimul posilnený technikami mäkkej moci: selektívnym vystavením oficiálnym naratívom, kultúrnou diplomaciou a dôsledne riadenými stretnutiami so štátnymi a podnikateľskými aktérmi. Najväčšou obavou preto nie je to, že samotná cesta preukazuje korupciu v úzkom trestnoprávnom zmysle, ale že môže prispieť k forme istého zosúladenia, pri ktorej verejní činitelia začnú reprodukovat **priaznivé naratívy o externom autoritárskom aktérovi bez primeranej kontroly a inštitucionálneho odstupu.**

V súčasnosti je však najvhodnejšie chápať tento prípad ako **hraničný prípad alebo prípad slúžiaci na testovanie rámca,** nie ako potvrdenú strategickú korupciu v užšom zmysle. **Externé prepojenie je relatívne jasné,** keďže financovanie a program boli podľa dostupných informácií pod kontrolou čínskeho veľvyslanectva. Analyticky **vierohodný je aj prvok stimulu vzhľadom na nezvyčajné sponzorovanie a kurátorovaný prístup. Slabšie však zostáva preukázanie jasného zneužitia zverenej moci** alebo konkrétneho inštitucionálneho rozhodnutia, ktoré by bolo následne v dôsledku tejto cesty deformované.

Strategický účinok je preto zatiaľ najlepšie chápať ako predbežný a reputačný, nie ako plne inštitucionálny: prípad mohol prispieť k normalizácii priaznivejšieho vnímania Číny medzi slovenskými osobami s rozhodovacou právomocou a k oslabeniu kritickej kontroly v čase, keď sa na Slovensku rozširovali obchodné a investičné záujmy s väzbami na Čínu.

Pre analytický rámec je tento prípad hodnotný preto, že sa nachádza na rozhraní medzi **stimulovaním elít, mäkkou mocou a budovaním zahraničného vplyvu**. Pomáha ukázať, že strategická korupcia sa nemusí začínať zjavnou výmenou „peniaze za protislužbu“, ale aj sledom benefitov, príležitostí na prístup a formovania naratívov, ktoré postupne znižujú odolnosť voči vplyvu zosúladenému s externými záujmami. Preto je najvhodnejšie klasifikovať ho ako **vysokorizikový prípad** vplyvu na elity s relevanciou pre strategickú korupciu, nie ako referenčný prípad potvrdenej strategickej korupcie.

MAPA MECHANIZMOV	POSÚDENIE KORUPČNÉHO STIMULU	POSÚDENIE ZNEUŽITIA ZVERENEJ PRÁVOMOCI	POSÚDENIE STRATEGICKÉHO ÚČINKU
Politické úplatkárstvo a korupčné stimulovanie elít; mäkká moc a formovanie naratívov	Čiastočné, ale vierohodné: sponzorovaná cesta, kurátorovaný prístup, pohostinnosť, reputačný benefit.	Nie je jasne preukázané.	Obmedzený, ale relevantný: budovanie priaznivého vnímania a zníženie kritickej kontroly voči čínskym záujmom.

POSÚDENIE EXTERNÉHO PREPOJENIA	KONVERGUJÚCI VZOREC	KONEČNÁ ANALYTICKÁ KLASIFIKÁCIA
Exogénne, priame.	Sponzorovaný prístup, program zostavený veľvyslanectvom, pozitívna komunikácia po návrate z cesty a širšie politické a ekonomické pôsobenie s väzbami na Čínu ukazujú rovnakým smerom. Dôkazný vzorec však zostáva silnejší pri budovaní vplyvu než pri zneužití zverenej právomoci.	Hraničný prípad / prípad na testovanie rámca; vysokorizikový prípad vplyvu na elity.

2. MAĎARSKÉ, SO ŠTÁTOM PREPOJENÉ, SPONZOROVANIE A BUDOVANIE VPLYVU NA SLOVENSKU

Primárna klasifikácia: druhá vrstva - širšie umožňujúce prostredie

Hlavné umožňujúce mechanizmy: projekty mäkkej moci, ovládnutie médií a naratívov, strategické verejné investície

Indikatívne zdroje: investigatívne výstupy o maďarskom vplyve, finančnej podpore a verejných investíciách na Slovensku (Kiššimon, 2024; Kleknerová, 2024; Tódová a Mihočková, 2024; Petková a kol., 2024; Finta, 2026; Slovak Spectator, 2025).

Tento prípad nie je vhodné interpretovať ako typický korupčný škandál. Neexistuje „usvedčujúci dôkaz“ v podobe úplatku, jasne preukázané zneužitie verejnej funkcie ani transakcia, ktorá by sama osebe spĺňala znaky strategickej korupcie v úzkom zmysle. Ide skôr o príbeh toho, ako možno vplyv budovať pomaly, legálne a naprieč viacerými sektormi, až kým sa nestane súčasťou domáceho prostredia. Maďarsko si počas posledného desaťročia vybudovalo na Slovensku hustú sieť podpory prepojenej so štátom prostredníctvom menšinovej politiky, médií, kultúry, športu, vzdelávania a viditeľných verejných investícií.

Formálne sú tieto aktivity prezentované ako legitímna cezhraničná podpora maďarských komunit v zahraničí. Analyticky však zároveň vytvárajú kanály prístupu, lojality, symbolickej legitimacy a dlhodobej závislosti.

Tento vzorec je dôležitý práve preto, že nie epizodický, ale má široký rozsah. Maďarské nadácie prepojené s Maďarskom, najmä tie, ktoré súvisia s menšinovou a kultúrnou politikou, podporovali miestne inštitúcie, športové kluby, médiá, cirkvi a komunitné organizácie. Zároveň mediálne platformy s väzbami na Maďarsko pomáhali šíriť naratívy zosúladené s prioritami Orbánovej vlády v slovensko-maďarskom informačnom priestore. V politicky citlivých momentoch, napríklad počas prezidentských volieb, tento ekosystém maďarských štátnych médií ukázal schopnosť formovať komunikáciu mimo dosahu bežných slovenských regulačných poistiek, ako to bolo v prípade podpory pre prezidentského kandidáta Petra Pellegriniho, ktorý voľby neskôr vyhral. Problém nespočíva len vo financovaní či komunikácii ako takých, ale v postupnom budovaní siete vplyvu, ktorá môže v dlhodobom horizonte prispieť k legitimizácii a normalizácii zahraničného politického vplyvu v domácom verejnom živote.

Túto dynamiku posilňujú aj viditeľné investičné projekty. Projekty ako futbalový štadión v Komárne alebo zapojenie aktérov s väzbami na Maďarsko do strategických verejných investícií, napríklad vojenskej nemocnice v Prešove, ukazujú, že infraštruktúra môže fungovať aj ako nástroj budovania vzťahov. Takéto projekty môžu vytvárať priaznivý obraz, zvyšovať prístup k elitám a posilňovať sieť miestnej závislosti bez toho, aby automaticky predstavovali korupciu. V rámci tohto rámca sa stávajú relevantnými vtedy, keď sú prepojené s preferenčným zaobchádzaním, netransparentným rozhodovaním alebo budúcim zneužitím zverenej právomoci. Dovtedy je vhodnejšie chápať ich ako umožňujúce podmienky, nie ako jadrové korupčné mechanizmy.

Dôležitosť tohto prípadu spočíva práve v tom, že sa nachádza pod prahom potvrdeného korupčného prípadu, no zároveň zostáva vysoko relevantný pre demokratickú odolnosť a národnú bezpečnosť. Ukazuje, ako sa zahraničný vplyv môže štruktúrne zakoreniť prostredníctvom spoločensky akceptovaných, politicky rámcovaných a často legálnych kanálov. V tomto zmysle maďarský prípad pomáha vysvetliť, ako sa môže prostredie pre strategickú korupciu budovať ešte predtým, než sa objaví jasne trestnoprávne postihnuteľná korupcia. Preto je najvhodnejšie klasifikovať ho ako prípad širšieho alebo umožňujúceho prostredia: analyticky významný, bezpečnostne relevantný a potenciálne uľahčujúci budúcu strategickú korupciu, no sám osebe nepostačujúci na záverečné potvrdenie.

Prečo je tento prípad dôležitý pre rámec:

Ukazuje, že strategickej korupcii nemusí vždy predchádzať zjavná nezákonná transakcia. V niektorých kontextoch je dôležitejšou analytickou úlohou odhaliť, ako mäkká moc, kontrola naratívov, klientelistické siete a strategické investície postupne pretvárajú prostredie, v ktorom sa budúci vplyv založený na korupcii stáva jednoduchším, menej viditeľným a politicky normalizovanejším.

MAPA MECHANIZMOV	POSÚDENIE KORUPČNÉHO STIMULU	POSÚDENIE ZNEUŽITIA ZVERENEJ PRÁVOMOCI	POSÚDENIE STRATEGICKÉHO ÚČINKU
Projekty mäkkej moci; ovládnutie médií a naratívov; strategické verejné investície v umožňujúcej podobe	Čiastočné / nepriame	Nie je jasne preukázané	Jasný umožňujúci účinok

POSÚDENIE EXTERNÉHO PREPOJENIA	KONVERGUJÚCI VZOREC	KONEČNÁ ANALYTICKÁ KLASIFIKÁCIA
Endogénne / štruktúrálné zakorenené	Dlhodobé financovanie kultúrnych, športových, vzdelávacích, komunitných a mediálnych štruktúr; naratívne zosúladenie; cezhraničný mediálny vplyv počas politicky citlivých období; a viditeľné investičné projekty ukazujú rovnakým smerom, hoci dôkazný vzorec je silnejší pri umožňovaní vplyvu než pri korupčnom zneužití zverenej právomoci.	Prípád širšieho / umožňujúceho prostredia

3. SLOVENSKO: SPRÁVA ENERGETICKEJ ZÁVISLOSTI S VÄZBAMI NA RUSKO

Primárny mechanizmus: korupčne podmienené vzťahy závislosti

Sekundárny mechanizmus: strategická závislosť udržiavaná politickými rozhodnutiami a regulačným prispôsobovaním

Indikatívne zdroje: analýza PISM o pretrvávajúcej závislosti Slovenska od ruského plynu, ropy a jadrových vstupov (Ogrdonik a Pastucha, 2025); správy Abnett a Lopatka (2025) a Associated Press (2025) o odmietavom postoji predsedu vlády Roberta Fica k ukončeniu dovozu ruského plynu a jadrového paliva; správa Kelly a Lopatka (2026) o americko-slovenskej jadrovej spolupráci zameranej na zníženie závislosti od jadrovej infraštruktúry ruskej konštrukcie.

Slovensko nepredstavuje jednoznačný prípad úplatkárstva. Vhodnejšie je chápať ho ako prípad, v ktorom bola dlhodobá energetická závislosť od Ruska politicky udržiavaná a v niektorých ohľadoch aj obhajovaná aj po začiatku plnoformátovej invázie Ruska na Ukrajinu. Strategický význam tohto prípadu spočíva v kumulatívnom účinku rozhodnutí, ktoré zachovávajú ruské páky vplyvu v oblasti plynu, ropy a jadrovej energetiky napriek existencii možností diverzifikácie. Podľa PISM Slovensko naďalej patrí medzi členské štáty EÚ najviac závislé od ruskej energie: v roku 2024 stále dovážalo veľké objemy ruského plynu a ropy, zatiaľ čo všetkých päť jeho reaktorov VVER-440 sa historicky spoliehalo na ruské komponenty a jadrové palivo. Diverzifikácia sa zároveň začala iba postupne, a to prostredníctvom zmlúv uzavretých so spoločnosťami Framatome a Westinghouse a neskôr aj prostredníctvom americko-slovenskej dohody o civilnej jadrovej spolupráci zameranej na zníženie dlhodobej závislosti od ruskej technológie. V prípade ropy došlo k vynútenej diverzifikácii po ruskom útoku na ropnú dopravnú infraštruktúru na Ukrajine vo februári 2026, ktorý narušil dodávky ruskej ropy na Slovensko. Ani po obnovení dodávok však ceny pre spotrebiteľov neklesli, hoci práve nižšie ceny boli dlhodobo jedným z kľúčových argumentov v prospech spoliehania sa na dovoz energie z Ruska.

Politický rozmer tohto prípadu je zásadný. Robert Fico od svojho návratu do funkcie otvorene odporuje snahám EÚ postupne ukončiť využívanie ruského plynu a zároveň odmieta návrhy zamerané na ruské jadrové palivo. Agentúra AP informovala, že slovenská zmluva o dodávkach plynu s Ruskom platí do roku 2034, zatiaľ čo Reuters uviedol, že Fico vyhlásil, že Slovensko bude blokovať ďalšie sankcie, ak budú poškodzovať slovenské záujmy, najmä v oblastiach, ako je ruské jadrové palivo. PISM ďalej argumentuje, že po Ficovom návrate sa tempo diverzifikácie spomalilo a dovoz cez alternatívne trasy, ako je TurkStream, sa využíval skôr na zachovanie pokračujúceho prístupu k ruskému plynu než na prelomenie závislosti.

Pri pohľade cez navrhovaný analytický rámec je najsilnejším prvkom tohto prípadu strategický účinok. Prípád ukazuje, ako môže demokratický štát zostať vystavený pákam vplyvu vonkajšieho aktéra prostredníctvom opakovaných politických rozhodnutí, ktoré zachovávajú závislosť v strategických sektoroch. Relatívne jasná je aj vonkajšia väzba: relevantným príjemcom výhod nie je iba zahraničný súkromný aktér, ale širší ruský energetický ekosystém sústredený okolo Gazpromu a v jadrovej oblasti aj pokračujúce spoliehanie sa na infraštruktúru ruskej konštrukcie a dodávateľské reťazce jadrového paliva. Slabšie je tento prípad podložený v rovine podnetov a zneužitia zverenej moci. Verejne dostupné správy silne podporujú existenciu závislostného účinku a politického prispôsobovania, zatiaľ však jasne nepreukazujú, že tieto rozhodnutia boli motivované korupčnými stimulmi, a nie ideologickou blízkosťou, politickou kalkuláciou alebo ekonomickou preferenciou.

Z tohto dôvodu je vhodnejšie klasifikovať tento prípad ako prostredie strategickej korupcie / silný prípad závislosti, nie ako potvrdenú strategickú korupciu v užšom zmysle. Jeho hodnota spočíva v tom, že ukazuje, že analýza strategickej korupcie sa nemôže sústrediť iba na úplatkárstvo alebo nezákonné finančné transfery. V niektorých kontextoch je dôležitejšou otázkou to, či verejné rozhodovanie systematicky zachováva vonkajšie páky vplyvu v kritických sektoroch, a to aj tam, kde je korupciu v úzkom trestnoprávnom zmysle ťažké dokázať. Správa slovenskej energetiky prepojená s Ruskom je preto užitočným prípadom na testovanie rámca na hranici medzi strategickou korupciou, politikou závislosti a bezpečnostne relevantným ovládnutím tvorby verejných politik.

MAPA MECHANIZMOV	POSÚDENIE KORUPČNÉHO STIMULU	POSÚDENIE ZNEUŽITIA ZVERENEJ PRÁVOMOCI	POSÚDENIE STRATEGICKÉHO ÚČINKU
Korupčne podmienené vzťahy závislosti, politická ústretovosť udržiavajúca závislosť	Nie je jasne preukázaný. Verejne dostupné dôkazy podporujú existenciu politických rozhodnutí zachovávajúcich závislosť, ale jasne nepreukazujú korupčný stimul v úzkom zmysle.	Čiastočne a analyticky vierohodné, no nie preukázané ako korupcia v úzkom zmysle. Prípád vyvoláva obavy z politickej ústretovosti a tolerovania závislosti, zatiaľ však nepreukazuje jasné zneužitie zverenej právomoci motivované korupčným stimulom.	Silný a jasný. Pokračujúca závislosť v oblasti plynu, ropy a jadrovej energetiky vytvára trvalú vonkajšiu páku vplyvu a oslabuje strategickú autonómiu a odolnosť.

POSÚDENIE EXTERNÉHO PREPOJENIA	KONVERGUJÚCI VZOREC	KONEČNÁ ANALYTICKÁ KLASIFIKÁCIA
Silné. Prípád ukazuje jasnú materiálnu a funkčnú väzbu na externý zdroj strategického záujmu prostredníctvom pokračujúcej závislosti od ruských energetických dodávateľských štruktúr a súvisiacej politickej ústretovosti.	Politické rozhodnutia, verejné pozicionovanie, pomalá diverzifikácia, pokračujúca závislosť od dodávateľských reťazcov s väzbami na Rusko a zachovávanie závislosti v strategických sektoroch ukazujú rovnakým smerom, hoci dôkazný vzorec je silnejší pri strategickom účinku a externom prepojení než pri korupčnom stimule.	Prostredie strategickej korupcie / silný prípad závislosti; prípad na testovanie rámca

PRÍLOHA 4: ODPORÚČANIA PRE SLOVENSKÚ REPUBLIKU V OBLASTI BOJA PROTI STRATEGICKEJ KORUPCII

Návrh konkrétnych opatrení v oblasti slovenskej legislatívy:

Slovenský právny rámec síce obsahuje viacero mechanizmov, ktoré postihujú jednotlivé prejavy strategickej korupcie, no chýba mu systematické uchopenie bezpečnostného rozmeru tohto fenoménu. Výzvou preto nie je len legislatívne pomenovanie problému, ale najmä jeho efektívne začlenenie do bezpečnostnej, finančnej a kontrolnej architektúry štátu tak, aby sa posilnila jeho odolnosť bez oslabenia princípov právneho štátu.

Aby sa štát mohol efektívne brániť proti strategickej korupcii, mala by legislatíva obsahovať:

I. PRECÍZNEJŠIE UKOTVENIE V EXISTUJÚCICH ZÁKONOCH

Na efektívne riešenie strategickej korupcie je potrebné **spresniť jej ukotvenie v existujúcej legislatíve, najmä v trestnoprávnej rovine**. Trestný zákon by mal reflektovať špecifiká strategickej korupcie zavedením kvalifikovanej skutkovej podstaty pre konania smerujúce k ovplyvňovaniu politických, ekonomických alebo bezpečnostných rozhodnutí v prospech cudzieho štátu alebo nadnárodného aktéra. Súčasne je potrebné **ustanoviť, že prípady so zahraničným prvkom majú byť prioritne posudzované aj z pohľadu národnej bezpečnosti**, a nie len ako štandardná ekonomická kriminalita.

S tým súvisí aj potreba **zefektívniť uplatňovanie existujúcich ustanovení, najmä v oblasti zahraničných verejných činiteľov**, prostredníctvom metodických usmernení pre orgány činné v trestnom konaní. Zároveň je nevyhnutné **lepšie prepojiť sankčné režimy s vnútroštátnymi nástrojmi** - napríklad umožniť rýchle zmrazovanie majetku pri podozrení na väzby na sankcionované osoby a zabezpečiť efektívne prepojenie trestných a správnych konaní s režimami EÚ a OSN, aby sa minimalizovalo ich obchádzanie cez tretie osoby.

Dôležitým prvkom je aj **posilnenie kontroly majetkových pomerov verejných funkcionárov**. To si vyžaduje úpravu ústavného zákona o ochrane verejného záujmu s cieľom **zaviesť centralizovanú a nezávislú kontrolu majetkových priznaní s reálnymi verifikačnými právomocami a prepojením na kľúčové registre**. Rozšírenie povinností o priznávanie užívaného a zahraničného majetku, sprísnenie sankcií a zavedenie rizikového profilovania funkcionárov v citlivých sektoroch by mali zabezpečiť, že majetkové priznania budú slúžiť ako reálny preventívny nástroj, nielen formálna povinnosť.

II. POSILNENIE FINANČNEJ TRANSPARENTNOSTI A VERIFIKÁCIE ÚDAJOV

Zvýšenie finančnej transparentnosti je kľúčové pre odhaľovanie skrytých vplyvových štruktúr. Preto je potrebné zachovať široký prístup k údajom z registra právnických osôb pre oprávnené subjekty vrátane novinárov, analytikov a akademickej obce, ktorí zohrávajú významnú úlohu pri identifikácii rizík. Súčasne je nevyhnutné **prepojiť existujúce registre (napr. obchodný register, kataster, register partnerov verejného sektora či daňové údaje) do jednotného analytického nástroja** využiteľného pre bezpečnostné a vyšetrovacie zložky.

Dôležitým opatrením je aj **zavedenie systematického preverovania vlastníckych štruktúr pri investíciách do kritickej infraštruktúry**. Tento proces by mal zahŕňať aj identifikáciu tzv. „proxy“ štruktúr, prostredníctvom ktorých môže byť realizovaný zahraničný

vplyv, vrátane neziskových organizácií, obchodných spoločností či mediálnych platforiem. Cieľom je obmedziť využívanie schránkových a nepriehľadných štruktúr ako nástroja strategickej korupcie.

III. POSILNENIE KONTROLY POLITICKÉHO FINANCOVANIA

Ochrana politického systému pred strategickou korupciou si vyžaduje výrazné **posilnenie dohľadu nad financovaním politických aktivít**. To môže zahŕňať rozšírenie právomocí existujúcich orgánov, ako je Štátna komisia pre voľby, o vyšetrovacie a analytické kompetencie, prípadne vytvorenie špecializovaného dohľadového mechanizmu s reálnymi zásahovými právomocami. Nevyhnutné je aj **zavedenie mechanizmov rýchlej reakcie pri podozrení na zahraničné financovanie kampaní**, alebo koordinovaných vplyvových operácií počas volebnej kampane.

Transparentnosť by mala pokrývať nielen finančné príspevky, ale aj nepeňažné plnenia, ako sú služby či mediálny priestor. Všetky dary a pôžičky musia byť poukazované na transparentné účty priamo pôvodnými poskytovateľmi a zároveň musí byť vylúčený ich prevod prostredníctvom bežných účtov politických strán. **Regulácia tzv. tretích strán by mala byť umožnená len pri plnej registrácii, transparentnom účtovníctve a povinnosti preukázania konečného užívateľa výhod**, pričom musí byť striktné vylúčené ich zahraničné financovanie.

Kľúčovým prvkom je aj **zavedenie efektívnych sankčných mechanizmov, ktoré umožnia dohľadovým orgánom promptne zasiahnuť**, vrátane pozastavenia činnosti subjektov pri podozrení na obchádzanie pravidiel alebo využívanie nelegálnych finančných zdrojov. Cieľom týchto opatrení je minimalizovať riziko prenikania strategickej korupcie priamo do politického rozhodovania.

Osobitnú **pozornosť si vyžadujú hybridné operácie s korupčným pozadím, ktoré môžu zahŕňať aj snahu ovplyvniť volebný proces tesne pred jeho konaním** prostredníctvom dezinformácií alebo cielených informačných operácií. Súčasťou systému by preto malo byť aj **zabezpečenie vyššej akcieschopnosti štátneho alebo nezávislého volebného dohľadu**, ktorý by bol schopný počas ostrej kampane operatívne zasadať a mať kompetenciu okamžite upozorniť alebo dočasne pozastaviť praktiky vážne narušajúce férovosť volebnej súťaže.

IV. BEZPEČNOSTNÁ A SPRAVODAJSKÁ KOORDINÁCIA

Strategická korupcia musí byť explicitne ukotvená ako priorita v bezpečnostnej politike štátu, s jasne definovaným rozdelením kompetencií medzi relevantné inštitúcie. Kľúčové je **umožniť efektívne využívanie spravodajských informácií v trestnom konaní v prípadoch, ktoré nesú znaky strategickej korupcie**, čím sa prekoná tradičná bariéra medzi spravodajskou a vyšetrovacou rovinou.

Súčasťou tohto prístupu by malo byť aj **pravidelné hodnotenie rizík v strategických sektoroch, ako sú energetika, obrana, telekomunikácie či médiá, a systematické zdieľanie poznatkov medzi bezpečnostnými, finančnými a vyšetrovacími orgánmi**. Rovnako dôležité je posilnenie medzinárodnej spolupráce, najmä v rámci EÚ a NATO, vrátane výmeny informácií o finančných tokoch a vplyvových operáciách.

Tomu musí zodpovedať aj legislatívny rámec, ktorý umožní **efektívne zdieľanie údajov a spoločné vyšetrovanie prípadov strategickej korupcie na medzinárodnej úrovni**. Cieľom týchto opatrení je **zásadný posun v chápaní strategickej korupcie** - z úzko protikorupčného problému na komplexnú otázku národnej bezpečnosti.

Návrh konkrétnych opatrení pre posilnenie inštitucionálneho rámca v Slovenskej republike:

Zavedenie osobitnej inštitúcie pre oblasť strategickú korupcie by mohlo posilniť koordináciu, analytické kapacity a symbolickú rovinu odolnosti štátu, no v praxi by sa mohlo stretávať s prekrývaním kompetencií a rizikom duplicít. Alternatívou je posilnenie existujúcich špecializovaných útvarov, prehĺbenie spolupráce medzi bezpečnostnými službami a orgánmi činnými v trestnom konaní a jasné vymedzenie zodpovedností v bezpečnostných a obranných stratégiách Slovenskej republiky. Zároveň je nevyhnutné formálne zakotviť systematickú koordináciu medzi bezpečnostnými, finančnými a kontrolnými orgánmi, aby bolo možné zahraničný prvok v korupčných schémach včas identifikovať a účinne riešiť. Celkovým cieľom je vybudovať systém, ktorý dokáže strategickú korupciu včas odhaliť, hodnotiť riziká a účinne brániť zahraničnému ovplyvňovaniu, čím sa zvýši odolnosť slovenských inštitúcií voči hybridným hrozbám.

I. POSILNENIE EXISTUJÚCICH ORGÁNOV

Policačný zbor SR - rozšíriť kompetencie útvaru zaoberajúceho sa bojom proti korupcii aj o strategickú korupciu, s úzkou väzbou na SIS a NBÚ. Zaviesť metodiku identifikácie zahraničného prvku v korupčných prípadoch už vo fáze operatívneho preverovania.

Slovenská informačná služba a Vojenské spravodajstvo - rozšíriť mandát pri sledovaní korupčných schém riadených zo zahraničia a posilniť analytické prepojenie so zložkami činnými v trestnom konaní. Zaviesť povinnosť pravidelných tematických správ vláde a parlamentu o rizikách strategického ovplyvňovania.

Najvyšší kontrolný úrad (NKÚ) a Úrad pre verejné obstarávanie (ÚVO) - posilniť kompetencie na preverovanie cezhraničných finančných tokov a partnerstiev vo verejnom obstarávaní, najmä v citlivých sektoroch (energetika, obrana, IT infraštruktúra), vrátane systematického hodnotenia rizík zahraničného vplyvu.

Kriminálny úrad finančnej správy (KÚFS) - vytvoriť špecializovaný analytický tím zameraný na identifikáciu rizikových cezhraničných finančných tokov, prepojení na sankčné režimy EÚ a OSN a preverovaní konečných užívateľov výhod v citlivých sektoroch. Zároveň je nevyhnutné formalizovať výmenu informácií so SIS, NBÚ a políciou, umožniť zapájanie sa do spoločných vyšetrovacích tímov na úrovni EÚ a posilniť procesné záruky nezávislosti a transparentnosti úradu, aby sa predišlo jeho politickej instrumentalizácii a zvýšila sa jeho dôveryhodnosť v ochrane ekonomickej bezpečnosti štátu.

II. ZRIADENIE KOORDINAČNÉHO MECHANIZMU

Koordinácii riešenia strategickú korupcie by bolo vhodné **vytvoriť medzirezortnú pracovnú skupinu pre boj proti strategickú korupcii pod vedením Úradu vlády SR**, s účasťou MV SR, MO SR, MZVEZ SR, MF SR, SIS, NBÚ a NKÚ.

Úlohou pracovnej skupiny by bolo **koordinovať vyšetrovania, zabezpečiť povinnú výmenu informácií, prepájať spravodajské poznatky s trestnoprávnymi konaniami a pravidelne vyhodnocovať zraniteľnosti štátu** v kľúčových sektoroch.

Mechanizmus by mohol **vychádzať z modelu národného kontaktného bodu pre hybridné hrozby**, vrátane aktívneho napojenia na európske štruktúry (napr. Hybrid CoE), čím by sa posilnila medzinárodná spolupráca a výmena skúseností.

III. BUDOVANIE ANALYTICKÝCH A VYŠETROVACÍCH KAPACÍT

Na efektívne odhaľovanie strategickú korupcie je potrebné **systematicky posilniť analytické a vyšetrovacie kapacity štátu**. Vhodným krokom je zriadenie špecializovaného analytického centra pre strategickú korupciu, napríklad na Ministerstve vnútra SR alebo

v rámci NBÚ, s využitím existujúcich kapacít pre hybridné hrozby. Takéto centrum by prepájalo trestnoprávne, ekonomické a spravodajské analýzy a zabezpečovalo systematické hodnotenie rizikových schém a vzorcov správania.

Súčasne je nevyhnutné **posilniť finančný a kybernetický monitoring rizikových transakcií v úzkej spolupráci s Finančnou správou a Národnou bankou Slovenska**, vrátane napojenia na medzinárodné databázy a sankčné zoznamy. Dôležitou súčasťou je aj **systematické vzdelávanie sudcov, prokurátorov a vyšetrovateľov v oblastiach hybridných hrozieb, zahraničného vplyvu a komplexných finančných štruktúr**, aby boli schopní efektívne pracovať s novými typmi rizík.

IV. BUDOVANIE POVEDOMIA

Posilnenie odolnosti voči strategickú korupcii si vyžaduje aj **systematické budovanie povedomia v rámci verejnej správy**. Preto je potrebné **zabezpečiť pravidelné školenia zamestnancov štátnej a verejnej správy zamerané na hybridné hrozby a mechanizmy zahraničného vplyvu**, pričom strategická korupcia by mala byť ich integrálnou súčasťou. Cieľom je zvýšiť schopnosť včas identifikovať rizikové situácie a predchádzať ich vzniku.

V. ZAPOJENIE OBČIANSKEJ SPOLOČNOSTI A MEDZINÁRODNÝCH PARTNEROV

Efektívny boj proti strategickú korupcii si vyžaduje aj **aktívne zapojenie externých aktérov**. Štát by mal systematicky podporovať watchdog iniciatívy, ktoré dokážu identifikovať rizikové vlastnícke štruktúry a upozorňovať na strategické zraniteľnosti.

Zároveň je potrebné **rozvíjať partnerstvá s EÚ a NATO, najmä v oblasti výmeny informácií a spoločného vyšetrovania prípadov so zahraničným prvkom**. Dôležitým zdrojom poznatkov sú aj skúsenosti krajín, ktoré už systematicky pracujú s konceptom strategickú alebo politickej korupcie, ako Litva a Estónsko. Prenos osvedčených postupov z týchto krajín môže významne prispieť k posilneniu slovenského právneho a bezpečnostného rámca.

VI. OCHRANA VEREJNEJ KONTROLY A TRANSPARENTNOSTI AKO SÚČASŤ BEZPEČNOSTNEJ ODOLNOSTI ŠTÁTU

Na posilnenie odolnosti štátu voči strategickú korupcii a hybridným hrozbám je nevyhnutné **systematicky chrániť nástroje verejnej kontroly a transparentnosti ako súčasť bezpečnostnej architektúry štátu**. Kľúčové je garantovať stabilný a účinný prístup k informáciám, ochranu oznamovateľov a integritu verejných registrov (vrátane katastra nehnuteľností a registra právnických osôb), ako aj zachovať transparentné pravidlá verejného obstarávania bez oslabovania dohľadových mechanizmov v citlivých sektoroch. Rovnako je potrebné **dôsledne dodržiavať štandardný legislatívny proces vrátane medzirezortného pripomienkového konania a chrániť nezávislosť kontrolných aktérov vrátane občianskej spoločnosti a médií**.

Oslabovanie týchto mechanizmov predstavuje bezpečnostné riziko, keďže znižuje schopnosť štátu včas odhaľovať strategickú korupciu a hybridné pôsobenie.

Zhrnutie k opatreniam pre posilnenie legislatívy a inštitucionálneho rámca

Efektívne riešenie strategickú korupcie si vyžaduje prepojený prístup, ktorý kombinuje precízne legislatívne ukotvenie s posilnením inštitucionálnych kapacít. V legislatívnej rovine je kľúčové nájsť rovnováhu medzi dostatočne širokým zachytením fenoménu a právnou presnosťou, aby nedochádzalo k nejasnostiam, duplicite ani k oslabeniu aplikovateľnosti práva. Zároveň je nevyhnutné zabezpečiť súlad s právom EÚ a zachovať legitimitu opatrení.

Tieto legislatívne opatrenia však nemôžu byť účinné bez funkčného inštitucionálneho rámca. Súčasný systém trpí najmä nedostatočnou koordináciou, absenciou špecializovaných analytických kapacít a slabým prepojením bezpečnostných, finančných a vyšetrovacích zložiek. Preto je nevyhnutné zamerať sa na systematickú koordináciu existujúcich orgánov, pravidelnú výmenu informácií a rozvoj analytických nástrojov, ktoré umožnia zvládať vysokú dôkaznú náročnosť strategickej korupcie.

Rovnako dôležité je minimalizovať politické riziká spojené s týmito opatreniami. To zahŕňa zabezpečenie nezávislosti vyšetrovacích orgánov a nastavenie pravidiel tak, aby nemohli byť zneužívané na politické účely. Platí, že úspech boja proti strategickej korupcii závisí od schopnosti prepojiť právo a inštitúcie do funkčného, koordinovaného systému, ktorý bude zároveň účinný aj dôveryhodný.

6 REFERENCIE

- Abnett, Kate, and Jan Lopatka. "Slovakia Rejects EU Plan to Phase Out Russian Gas by End-2027." Reuters, May 7, 2025. <https://www.reuters.com/business/energy/slovakia-rejects-eu-plan-phase-out-russian-gas-by-end-2027-2025-05-07/>.
- AML Network. The UAE's Gold Trade and RSF's Genocidal Campaign in Sudan. November 2025. <https://amlnetwork.org/wp-content/uploads/Report-The-UAEs-Gold-Trade-and-RSFs-Genocidal-Campaign-in-Sudan.pdf>.
- Associated Press. "Slovakia's Leader Rejects an EU Plan to Halt Russian Natural Gas Imports by the End of 2027." AP News, May 7, 2025. <https://apnews.com/article/slovakia-fico-eu-plan-halt-russian-gas-aa37148e4b4461b9d30fa826387be02a>.
- Bravo, A., Pozsgai-Alvarez, J., Janssens, J., Cevallos, H., Kumar, K., Eeckhout, M., & Vandeviver, C. (2025). Rethinking Corruption Tolerance: A Critical Interpretive Synthesis and Typology-Based Model Grounded in the Theory of Planned Behavior. CrimRxiv. <https://doi.org/10.21428/cb6ab371.595d51e0>
- Chayes, Sarah. Thieves of State: Why Corruption Threatens Global Security. New York: W. W. Norton, 2015.
- David-Barrett, Elizabeth, and Ken Okamura. "Does State Capture Facilitate Strategic Corruption?" Public Integrity (2025). <https://doi.org/10.1080/10999922.2025.2554416>.
- Council of Europe. 1999. Criminal Law Convention on Corruption. Strasbourg: Council of Europe. January 27, 1999. <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatyid=173>.
- Council of Europe. 1999. Civil Law Convention on Corruption. Strasbourg: Council of Europe. November 4, 1999. <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatyid=174>.
- Council of Europe, Report of the Independent Investigation Body on the Allegations of Corruption within the Parliamentary Assembly, 15 April 2018, <https://assembly.coe.int/Communication/IBAC/IBAC-GIAC-Report-EN.pdf>
- Council of Europe. 2026. Group of States against Corruption (GRECO). May 12, 2026. <https://www.coe.int/en/web/greco>.
- Council of the European Union. 2026. Council Adopts New EU-Wide Law to Combat Corruption. April 21, 2026. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2026/04/21/council-adopts-new-eu-wide-law-to-combat-corruption/>.
- Currie-Edwards, Andrea. "The Sudan Crisis Has Become a Magnet for Foreign Malign Influence and Strategic Corruption." Atlantic Council, September 19, 2024. <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/the-sudan-crisis-has-become-a-magnet-for-foreign-malign-influence-and-strategic-corruption/>.
- European Commission. 2024. European Media Freedom Act. Accessed June 2026. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/protecting-democracy/european-media-freedom-act_en.
- European Commission. 2024. Anti-money Laundering and Countering the Financing of Terrorism at EU Level. July 24, 2024. https://finance.ec.europa.eu/financial-crime/anti-money-laundering-and-countering-financing-terrorism-eu-level_en.
- European Commission. 2025 Rule of Law Report: The Importance of the Rule of Law for Europe's Democracy, Security and Economy. Press release, July 8, 2025. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1742.
- European Commission, Investment Screening, accessed June 2026, https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/investment-screening_en
- European Commission. Protecting Journalists and Human Rights Defenders from Strategic Lawsuits Against Public Participation (SLAPPs). Accessed June 2026. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/democracy-eu-citizenship-anti-corruption/democracy-and-electoral-rights/protecting-journalists-and-human-rights-defenders-strategic-lawsuits-against-public-participation_en.
- European Commission. 2026. Mutual Legal Assistance and Extradition. May 12, 2026. https://commission.europa.eu/law/cross-border-cases/judicial-cooperation/types-judicial-cooperation/mutual-legal-assistance-and-extradition_en.
- European Commission. 2026. Single Market Scoreboard: Public Procurement. Accessed June 2, 2026. <https://single-market-scoreboard.ec.europa.eu/business-framework-conditions/public-procurement>.
- European Commission Joint Research Centre (JRC), Media Pluralism Monitor (MPM) Explorer: Media Pluralism Monitor, European Commission, accessed June 2026, <https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/explorer/indices/mpm/media-pluralism-monitor>
- European Court of Auditors. Special Report 28/2023: Public Procurement in the EU. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2023. https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2023-28/SR-2023-28_EN.pdf
- European Parliament. Report on Foreign Interference in All Democratic Processes in the European Union, Including Disinformation. A9-0022/2022. Brussels: European Parliament, 2022. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0022_EN.html

- European Parliament and Council of the European Union. 2019. Regulation (EU) 2019/452 of the European Parliament and of the Council of 19 March 2019 Establishing a Framework for the Screening of Foreign Direct Investments into the Union. March 19, 2019. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32019R0452>.
- European Parliament and Council of the European Union. 2020. Regulation (EU, Euratom) 2020/2092 of the European Parliament and of the Council of 16 December 2020 on a General Regime of Conditionality for the Protection of the Union Budget. December 16, 2020. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020R2092&qid=1653496153260>.
- European External Action Service. 2024. European Union Sanctions. August 1, 2024. https://www.eeas.europa.eu/eeas/european-union-sanctions_en.
- European Parliament. 2021. Human Rights Protection and the EU External Migration Policy. European Parliament Resolution TA-9-2021-0349. July 7, 2021. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0349_EN.html.
- European Public Prosecutor's Office (EPPO). 2026. Legal Framework. May 12, 2026. <https://www.eppo.europa.eu/en/about/legal-framework>.
- European Stability Initiative, Caviar Diplomacy: How Azerbaijan Silenced the Council of Europe, 24 May 2012, <https://www.esiweb.org/publications/caviar-diplomacy-how-azerbaijan-silenced-council-europe>
- European Stability Initiative, The European Swamp (Caviar Diplomacy Part 2): Prosecutors, Corruption and the Council of Europe, 17 December 2016, <https://www.esiweb.org/publications/european-swamp-caviar-diplomacy-part-2-prosecutors-corruption-and-council-europe>
- Financial Action Task Force (FATF). The FATF Recommendations: International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism and Proliferation. Paris: FATF, 2022. <https://www.fatf-gafi.org/en/topics/fatf-recommendations.html>.
- Financial Action Task Force (FATF). Guidance: Politically Exposed Persons (Recommendations 12 and 22). Paris: FATF/OECD, 2013. <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/guidance/Guidance-PEP-Rec12-22.pdf>.
- Financial Action Task Force (FATF). Guidance on Beneficial Ownership of Legal Persons. Paris: FATF/OECD, 2023. <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/guidance/Guidance-Beneficial-Ownership-Legal-Persons.pdf.coredownload.pdf>.
- Finta, Márk. "Maďarské milióny a nekonečná rekonštrukcia: Štadión KFC v Komárne sa predražil a objavili sa vážne odborné pochybnosti." Denník N, April 1, 2026. <https://dennikn.sk/5234177/madarske-miliony-a-nekonecna-rekonstrukcia-stadion-kfc-v-komarne-sa-predrazil-a-objavili-sa-vazne-odborne-pochybnosti/>.
- Galev, Todor, et al. BridgeGap D3.1: Impact of Sanctions on Infiltration of Russia in Europe. Center for the Study of Democracy, 2025. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14514673>.
- Group of States against Corruption (GRECO). "6th Evaluation Round: Preventing Corruption and Promoting Integrity at the Sub-National Level." Council of Europe. Accessed 2026. <https://www.coe.int/en/web/greco/evaluations/round-5-new>
- Giannopoulos, Georgios, Hanna Smith, and Marina Theocharidou, eds. The Landscape of Hybrid Threats: A Conceptual Model. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021.
- International Monetary Fund (IMF). Collateralized Transactions: Recent Developments and Policy Considerations. Washington, DC: International Monetary Fund, 2023. <https://www.imf.org/external/np/g20/pdf/2023/121423.pdf>.
- Jungwirth, Rainer, Hanna Smith, Etienne Willkomm, Jukka Savolainen, Marina Alonso Villota, Maxime Lebrun, Aleksí Aho, and Georgios Giannopoulos. Hybrid Threats: A Comprehensive Resilience Ecosystem. Publications Office of the European Union, 2023. <https://doi.org/10.2760/37899>.
- Kassa, Saba, and Monica Guy. Quick Guide 37: Strategic Corruption. Basel: Basel Institute on Governance, 2025. <https://baselgovernance.org/blog/strategic-corruption-democracy-and-security-sudan>.
- Kelly, Lydia, and Jan Lopatka. "U.S., Slovakia Sign Civil Nuclear Power Agreement." Reuters, January 16, 2026. <https://www.reuters.com/business/energy/us-slovakia-sign-civil-nuclear-power-agreement-2026-01-16/>.
- Kerusauskaitė, Ingrida, and Caryn Peiffer. "Practical Challenges Mitigating Strategic Corruption." Public Integrity (2025). <https://doi.org/10.1080/10999922.2025.2520654>.
- Kiepe, Tymon. Using Beneficial Ownership Data for National Security. Open Ownership, 2021. <https://www.openownership.org/en/publications/beneficial-ownership-data-for-national-security/overview/>
- Kiepe, Tymon, and Eva Okunbor. Beneficial Ownership Data in Procurement. Open Ownership, 2021. <https://www.openownership.org/en/publications/beneficial-ownership-data-in-procurement/operationalising-the-use-of-beneficial-ownership-data-in-procurement/>
- Kiripolská, Karolína, Nina Janešíková, and Michaela Barčíková. "Od Číny sa máme čo učiť, obhajujú poslanci výlet, ktorý platil komunistický režim (+video)." Denník N, February 2, 2026. <https://dennikn.sk/5100232/od-ciny-sa-mame-co-ucit-obhajuju-poslanci-vylet-ktory-platil-komunisticky-rezim-video/>.

- Kiššimon, Viktor. "Maďarské peniaze, Orbánova kontrola: Budapešť si zabezpečuje vplyv stámiliónmi eur, ktoré posíla Maďarom v susedných krajinách." Investigatívne centrum Jána Kuciaka (ICJK), 2024. <https://www.icjk.sk/101/MADARSKE-PENIAZE-ORBANOVA-KONTROLA-Budapest-si-zabezpecuje-vplyv-stamilionmi-eur-ktore-posiela-Madarom-v-susednych-krajinach>.
- Kleknerová, Katarína. "Maďarská vláda poslala záhadnej slovenskej organizácii milión eur na prieskumy, po ktorých nie je ani stopa." Denník N, December 20, 2024. <https://dennikn.sk/4371713/madarska-vlada-poslala-zahadnej-slovenskej-organizacii-milion-eur-na-prieskumy-po-ktorych-nie-je-ani-stopa/>.
- Kostova, Tihomira, Marius Köppen, Todor Galev, Paige Maylath, and Tsvetomir Nikolov. 2025. BridgeGap D3.1: Impact of Sanctions on Infiltration of Russia in Europe. Center for the Study of Democracy. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14514673>.
- Lang, Bertram, Joseph Pozsgai-Alvarez, and Nedim Hogić. "Strategic Corruption: Conceptualizing the Geostrategic Dimensions of Transnational Corruption." Public Integrity (2025). <https://doi.org/10.1080/10999922.2025.2520704>.
- Liboreiro, Jorge. "MEPs Demand Sanctions on Schröder over His Ties with Russian Firms." Euronews, May 19, 2022. <https://www.euronews.com/my-europe/2022/05/19/meps-demand-sanctions-on-schroder-over-his-ties-with-russian-firms>.
- Luna-Pla, Issa, and José R. Nicolás-Carlock. "Corruption and Complexity: A Scientific Framework for the Analysis of Corruption Networks." Applied Network Science 5, no. 13 (2020). <https://doi.org/10.1007/s41109-020-00258-2>.
- Mihočková, Eva. "Investor zobrať poslancov na výlet do Číny, tí potom umožnili baterkáreň v Šuranoch." Nadácia Zastavme korupciu, February 27, 2025. <https://zastavmekorupciu.sk/hezaradene/investor-zobral-poslancov-na-vylet-do-ciny-ti-potom-umoznili-baterkaren-v-suranoch/>.
- Ministry of Foreign and European Affairs of the Slovak Republic. "The Slovak Republic and the People's Republic of China Strengthen Their Strategic Partnership." Press release, November 6, 2024. https://www.mzv.sk/en/web/peking-en/pressreleasedetail?p_p_id=sk_mzv_portal_pressrelease_detail_portlet_PressReleaseDetailPortlet&p_p_lifecycle=0&groupId=10182&articleId=51437319.
- Media Development Investment Fund. Media Capture in Europe. New York: MDIF, 2018. <https://www.mdif.org/wp-content/uploads/2023/10/MDIF-Report-Media-Capture-in-Europe.pdf>
- Ministry of Defence of the Slovak Republic. Bezpečnostná stratégia Slovenskej republiky [Security Strategy of the Slovak Republic], 2021. Accessed May 12, 2026. <https://www.mosr.sk/bezpecnostna-strategia-sr/>.
- National Endowment for Democracy. Sharp Power: Rising Authoritarian Influence. Washington, DC: National Endowment for Democracy, 2017. <https://www.ned.org/wp-content/uploads/2017/12/Sharp-Power-Rising-Authoritarian-Influence-Full-Report.pdf>
- NATO Strategic Communications Centre of Excellence. Strategic Communications Hybrid Threats Toolkit: Applying the Principles of NATO Strategic Communications to Understand and Counter Grey Zone Threats. Riga: NATO StratCom COE, 2021. <https://stratcomcoe.org/publications/strategic-communications-hybrid-threats-toolkit/213>.
- Ogrodnik, Łukasz, and Tymon Pastucha. "Slovakia Remains Dependent on Russian Energy." Polish Institute of International Affairs (PISM), March 14, 2025. <https://pism.pl/publications/slovakia-remains-dependent-on-russian-energy>.
- Organized Crime and Corruption Reporting Project (OCCRP). 2026. About Us. May 12, 2026. <https://www.occrp.org/en/about-us>.
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Recommendation of the Council on Fighting Bid Rigging in Public Procurement. OECD Legal Instruments. Paris: OECD, July 17, 2012. <https://legalinstruments.oecd.org/public/doc/205/205.en.pdf>.
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Lobbyists, Governments and Public Trust, Volume 3: Implementing the OECD Principles for Transparency and Integrity in Lobbying. Paris: OECD Publishing, 2014 https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2014/11/lobbyists-governments-and-public-trust-volume-3_g1g43c3b/9789264214224-en.pdf
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Methodologies to Measure Market Competition. Paris: OECD, 2021. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2021/06/methodologies-to-measure-market-competition_acd00bf0/29bf31c1-en.pdf
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)/ OECD Public Integrity Indicators: Criteria for Accountability, OECD, 2024, <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-sub-issues/public-integrity/OECD-PII-Indicators-Criteria-Accountability.pdf>.
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Strengthening the Transparency and Integrity of Foreign Influence Activities in France: A Tool for Tackling Foreign Interference Risks. OECD Public Governance Reviews. Paris: OECD Publishing, 2024. <https://doi.org/10.1787/438da77f-en>.
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Building Effective Beneficial Ownership Frameworks: A Joint Global Forum and IDB Toolkit. 2nd ed. Paris: OECD Publishing, 2024. <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/networks/global-forum-tax-transparency/effective-beneficial-ownership-frameworks-toolkit-en.pdf>

- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Towards Demystifying Trade Dependencies: At What Point Do Trade Linkages Become a Concern? OECD Trade Policy Papers No. 280. Paris: OECD, 2024. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/04/towards-demystifying-trade-dependencies_208df692/2a1a2bb9-en.pdf
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Post-Public Employment: Good Practices for Preventing Conflict of Interest. Paris: OECD Publishing, 2010. <https://doi.org/10.1787/9789264056701-en>
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Investment and National Security. Accessed June 2026. <https://www.oecd.org/en/topics/investment-and-national-security.html>
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Aid and Export Credits. Accessed June 2026. <https://www.oecd.org/en/topics/aid-and-export-credits.html>
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). 2026. Working Group on Bribery. May 12, 2026. <https://www.oecd.org/en/about/committees/working-group-on-bribery.html>
- Organized Crime and Corruption Reporting Project. "The Azerbaijani Laundromat." Published September 4, 2017. <https://www.occrp.org/en/project/the-azerbaijani-laundromat>
- Petková, Zuzana, Ľubomír Daňko, and Jaroslav Reich. "Rytmus a Plačková, ministri aj pomoc tretích strán. Kampaň ukázala na medzery v zákone." Nadácia Zastavme korupciu, April 9, 2024. <https://zastavmekorupciu.sk/kauzy/rytmus-a-plackova-ministri-aj-pomoc-tretich-tretich-stran-kampan-ukazala-na-medzery-v-zakone/>
- Pozsgai-Alvarez, Joseph, and Bertram Lang. "Getting 'Strategic Corruption' Right: Mapping Contested Meanings in a Changing Geopolitical Landscape." Public Integrity (2025). <https://doi.org/10.1080/10999922.2025.2495366>
- Pozsgai-Alvarez, Joseph. Forthcoming. "Toward a Unified Theory of Corruption." In The Routledge Handbook of Political Corruption, 2nd ed., edited by Paul M. Heywood, Dan Hough Kubbe, and Matthias Schwickerath. London: Routledge.
- Prelec, Tena. 2022. Waking Up to Reputation Laundering as a Mechanism for Transnational Kleptocracy. Washington, DC: National Endowment for Democracy. <https://www.ned.org/wp-content/uploads/2022/03/Global-Insights-Waking-up-to-Reputation-Laundering-as-a-Mechanism-for-Transnational-Kleptocracy.pdf>
- Prelec, Tena. 2023. Russian Illicit Financial Flows and Political Influence in South Eastern Europe: How Financial Flows and Politics Intersect in Montenegro and Serbia. Briefing Note 8. Serious Organised Crime and Anti-Corruption Evidence (SOC ACE) Research Programme, June 2023. <https://static1.squarespace.com/static/63e4aef3ae07ad445eed03b5/t/6481eb183fec0e4552a25969/1730801184443/SOCACE-BN08-RussianIFFSouthEastEurope-Jun23.pdf>
- Rotberg, Robert I., ed. Corruption, Global Security, and World Order. Washington, DC: Brookings Institution Press, 2009.
- Sharife, Khadija, Lara Dihmis, and Erin Klazar. "Documents Reveal Wagner's Golden Ties to Sudanese Military Companies." Organized Crime and Corruption Reporting Project (OCCRP), November 2, 2022. <https://www.occrp.org/en/investigation/documents-reveal-wagners-golden-ties-to-sudanese-military-companies>
- Shelley, Louise I. Dirty Entanglements: Corruption, Crime, and Terrorism. Cambridge: Cambridge University Press, 2014.
- Slovakia. Act No. 300/2005 Coll., Criminal Code (Trestný zákon). July 2, 2005. <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/>
- Slovakia. Act No. 54/2019 Coll. on the Protection of Whistleblowers and on Amendments to Certain Acts. March 1, 2019. <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2019/54/20260324>
- Slovakia. Act No. 297/2008 Coll. on Protection against Legalisation of Proceeds from Crime and on Protection against Financing of Terrorism and on Amendments to Certain Acts. January 15, 2025. <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/297/20250115>
- Slovakia. Act No. 315/2016 Coll. on the Register of Public Sector Partners and on Amendments to Certain Acts. November 1, 2019. <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2016/315/20191101>
- Slovakia. Act No. 272/2015 Coll. on the Register of Legal Entities, Entrepreneurs and Public Authorities and on Amendments to Certain Acts. January 1, 2025. <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/272/20250101>
- Slovakia. Act No. 45/2011 Coll. on Critical Infrastructure. March 1, 2011. <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2011/45/20230301>
- Slovakia. Act No. 69/2018 Coll. on Cybersecurity and on Amendments to Certain Acts. January 30, 2018. Updated April 30, 2026. <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2018/69/20260430>
- Slovakia. Act No. 289/2016 Coll. on the Implementation of International Sanctions and on Amendments to Act No. 566/2001 Coll. on Securities and Investment Services and on Amendments to Certain Acts. August 1, 2025. <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2016/289/20250801>
- Slovakia. Act No. 181/2014 Coll. on Electoral Campaigns and on Amendments to Act No. 85/2005 Coll. on Political Parties and Political Movements. May 29, 2014. <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2014/181/20220801>

- Slovakia. Act No. 85/2005 Coll. on Political Parties and Political Movements. July 8, 2023. <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/85/20230708>
- Slovakia. Constitutional Act No. 357/2004 Coll. on Protection of Public Interest in the Performance of Public Office. January 1, 2020. <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/357/20200101>
- Soliman, Ahmed, and Suliman Baldo. "How Sudan's Gold Sector Connects to a Regional Conflict Ecosystem." In Gold and the War in Sudan: How Regional Solutions Can Support an End to Conflict. Chatham House, March 26, 2025. <https://www.chathamhouse.org/2025/03/gold-and-war-sudan/04-how-sudans-gold-sector-connects-regional-conflict-ecosystem>
- The Slovak Spectator Staff. "Hungarian Allies of Orbán Win Tender to Build Slovak Military Hospital." The Slovak Spectator, June 26, 2025. <https://spectator.sme.sk/politics-and-society/c/hungarian-allies-of-orban-win-tender-to-build-slovak-military-hospital>
- The White House. United States Strategy on Countering Corruption. Washington, DC: The White House, December 2021. <https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2021/12/United-States-Strategy-on-Countering-Corruption.pdf>
- Tódová, Monika, and Eva Mihočková. "Súťaž o maďarského voliča vyhral Pellegrini. Z Budapešti mu pomáhali aj počas volebného moratória." Denník N, April 7, 2024. <https://dennikn.sk/3928151/sutaz-o-madarskeho-volicu-vyhral-pellegrini-z-budapesti-mu-pomahali-aj-pocas-volebneho-moratoria/>
- Transparency International. 2015. Topic Guide: Conflicts of Interest. Anti-Corruption Knowledge Hub. May 12, 2026. <https://knowledgehub.transparency.org/guide/topic-guide-on-conflicts-of-interest/5852>
- Transparency International. 2026. Home. May 12, 2026. <https://www.transparency.org/en>
- Transparency International Slovakia. "MVO: Vyzývame vládu na diskusiu o lobingu." June 20, 2025. <https://transparency.sk/sk/mvo-vyzyvame-vladu-na-diskusiu-o-lobingu/>
- United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). 2004. United Nations Convention against Corruption. New York: United Nations. https://www.unodc.org/documents/brussels/UN_Convention_Against_Corruption.pdf
- United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). Guidebook on Anti-Corruption in Public Procurement and the Management of Public Finances: Good Practices in Ensuring Compliance with Article 9 of the United Nations Convention against Corruption. Vienna: United Nations Office on Drugs and Crime, 2013. https://www.unodc.org/documents/corruption/Publications/2013/Guidebook_on_anti-corruption_in_public_procurement_and_the_management_of_public_finances.pdf
- U.S. Department of the Treasury. "Treasury Sanctions Military-Affiliated Companies Fueling Both Sides of the Conflict in Sudan." Press release, June 1, 2023. <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy1514>
- von Daniels, Justus, Annika Joeres, and Frederik Richter. "The Gazprom Lobby: How Russia Enlisted German Politicians, Managers and Lawyers to Make Germany Dependent on Russian Gas." CORRECTIV, October 7, 2022. <https://correctiv.org/en/latest-stories/2022/10/07/gazprom-lobby-germany/?lang=en>
- Wedel, Janine R. "Beyond Conflict of Interest: Shadow Elites and the Challenge to Democracy and the Free Market." Polish Sociological Review 174, no. 2 (2011): 149–176. <https://polish-sociological-review.eu/pdf-126487-54231?filename=Beyond-Conflict-of-Intere.pdf>
- World Bank. Governance and Anti-Corruption Diagnostics: Guidance and Tools for Implementation, Monitoring, and Assessment in the Field. Washington, DC: World Bank, 2010. <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/f70c333b-e7d3-5349-ad6a-ddb4865e5904/content>
- World Bank. Infrastructure Governance Assessment Framework. Washington, DC: World Bank, 2020. <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/96550c14d62154355b6edc367d4d7f33-0080012021/original/Infrastructure-Governance-Assessment-Framework-December-2020.pdf>
- World Bank. How to Identify Capture and Design Privilege-Resistant Policies. EFI Note–Governance. Washington, DC: World Bank, 2021 <https://documents1.worldbank.org/curated/en/537291636611822955/pdf/How-to-Identify-Capture-and-Design-Privilege-Resistant-Policies.pdf>
- World Bank. State Capture Analysis: A How-to Guide for Practitioners. Washington, DC: World Bank, 2021. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/909361621214855803/pdf/State-Capture-Analysis-A-How-to-Guide-for-Practitioners.pdf>
- World Bank, Asian Development Bank, and Inter-American Development Bank. Public-Private Partnership Reference Guide, Version 3. Washington, DC: World Bank, 2024. <https://ppp.worldbank.org/sites/default/files/2024-08/PPP%20Reference%20Guide%20Version%203.pdf>
- World Bank. Radical Debt Transparency. Washington, DC: World Bank, 2025. <https://www.worldbank.org/en/publication/2025-debt-transparency-report>

www.nest-institute.org